

*Výroční zpráva o činnosti a hospodaření
Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí, v.v.i.
za rok 2015*

Obsah

Charakteristika VÚPSV, v.v.i.	5
1. Informace o složení orgánů VÚPSV, v.v.i. a o jejich činnosti	5
2. Informace o změnách zřizovací listiny	8
3. Hodnocení hlavní činnosti VÚPSV, v.v.i.	8
3.1 Shrnutí hlavních poznatků získaných při řešení jednotlivých studijních okruhů	8
3.1.1 Přehledové, teoreticko-metodologické a komparativní studie o sociálních politikách v zemích EU, popř. OECD	9
3.1.2 Dlouhodobé monitorování problematiky sociální diferenciace a marginalizace, sociálního vyloučení a chudoby, stejně jako i vybraných opatření, která napomáhají jejich předcházení a omezení	10
3.1.3 Dlouhodobé sledování a hodnocení faktorů, které způsobují nerovnováhy na trhu práce a hodnocení opatření, která tyto nerovnováhy odstraňují	16
3.1.4 Monitorování procesů migrace a politik integrace cizinců na trhu práce a ve společnosti	24
3.1.5 Hodnocení politiky sociálních služeb v širší perspektivě	29
3.1.6 Hodnocení trendů demografického vývoje a možností rodinné politiky v návaznosti na další veřejné politiky čelit jeho sociálním dopadům	32
3.1.7 Hodnocení trendů v rozvoji kapacity veřejné správy a vládnutí ve vztahu k sociální politice	37
3.1.8 Monitorování vývoje sociálního dialogu a pracovních podmínek	40
3.2 Zajištění knihovnicko-informačních služeb pro veřejnost a související aktivity	42
3.3 Prezentace získaných poznatků na konferencích a seminářích	45
3.4 Prezentace získaných poznatků v odborném tisku	48
4. Informace o předpokládaném vývoji činnosti VÚPSV, v.v.i. v r. 2016	49
5. Informace o kontrolách provedených v r. 2015	49
6. Informace o opatřeních k odstranění nedostatků v hospodaření a zpráva o splnění opatření k odstranění nedostatků uložených v r. 2014	49
7. Stanoviska Dozorčí rady VÚPSV, v.v.i.	49
8. Údaje z řádné účetní uzávěrky, výrok auditora	49

Přílohy

Příloha č. 1	
Anotace publikací vydaných VÚPSV, v.v.i. v r. 2015	50

Příloha č. 2	
Statistické údaje dokumentující činnost oddělení knihovnicko-informačních služeb v roce 2015	62
Příloha č. 3	
Přehled publikační činnosti pracovníků VÚPSV, v.v.i. v roce 2015	63
Příloha č. 4	
Přehled o účasti pracovníků VÚPSV, v.v.i. na seminářích a konferencích, kde v r. 2015 prezentovali získané poznatky	67
Příloha č. 5	
Přehled projektů v r. 2016	72
Příloha č. 6	
Stanoviska Dozorčí rady VÚPSV, v.v.i.	75
Příloha č. 7	
Zpráva o činnosti Dozorčí rady VÚPSV, v.v.i. v r. 2015	79
Příloha č. 8	
Ověření účetní závěrky, výrok auditora	83

Výroční zpráva o činnosti a hospodaření Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí, v.v.i. za rok 2015

Charakteristika VÚPSV, v.v.i.

VÚPSV, v.v.i. je vědeckovýzkumná organizace s působností na území České republiky založená zřizovací listinou MPSV ČR. Hlavním cílem vědeckovýzkumné činnosti VÚPSV, v.v.i. je přispívat k poznání a k prognózování sociálně-ekonomického rozvoje společnosti a připravovat podklady a doporučení pro orgány státní správy, zejména MPSV, a to na základě využití jak aplikovaného, tak i základního výzkumu. Vědeckovýzkumná činnost VÚPSV, v.v.i. je zaměřena především na dvě tematické oblasti:

- oblast práce, zahrnující především výzkum otázek politiky zaměstnanosti, trhu práce, rozvoje lidských zdrojů, otázek příjmové a mzdové politiky, pracovních podmínek, sociálního dialogu a kolektivního vyjednávání,
- oblast sociální, zahrnující především výzkum problematiky důchodového a nemocenského pojištění, státní sociální podpory a sociální pomoci, otázek rodinné politiky a rovných příležitostí, demografického vývoje, vývoje sociální struktury, životních podmínek a životní úrovně.

Nedílnou součástí výzkumu jsou porovnání mezinárodních ukazatelů zaměstnanosti a sociální politiky, významnou činností ústavu tvoří zpracovávání rešerší domácí i zahraniční literatury.

Při plnění svých úkolů VÚPSV, v.v.i. úzce spolupracuje s orgány státní správy, samosprávy, organizacemi odborů a zaměstnavatelů, nestátními neziskovými organizacemi, univerzitními pracovišti a dalšími vědeckými a výzkumnými institucemi, a to nejen v České republice, ale i v zahraničí.

Vedle vědeckovýzkumné činnosti VÚPSV, v.v.i. rozvíjí odborné poradenství, konzultace a informační činnost ve všech oblastech svého působení. Poradenský a informační systém VÚPSV, v.v.i. navazuje bezprostředně na výsledky výzkumu. Na podporu vlastní výzkumné činnosti a pro potřeby vědecké veřejnosti a občanů rozvíjí VÚPSV, v.v.i. soustavnou dokumentační, rešeršní a ediční činnost a kontinuálně rozšiřuje odbornou knihovnu.

1. Informace o složení orgánů VÚPSV, v.v.i. a o jejich činnosti

V souladu se zákonem č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění, jsou orgány VÚPSV, v.v.i. Rada VÚPSV, v.v.i. a Dozorčí rada VÚPSV, v.v.i.

Členy **Rady VÚPSV, v.v.i.** k 31. prosinci 2015 jsou:

- z řad zaměstnanců VÚPSV, v.v.i.
 - Ing. Martin Holub, Ph.D.
 - Mgr. Jaromíra Kotíková
 - Mgr. Aleš Kroupa
 - doc. Ing. Ladislav Průša, CSc.

- Ing. Miroslava Rákoczyová, Ph.D.
- prof. PhDr. Tomáš Sirovátka, CSc.
- PhDr. Kamila Svobodová, Ph.D.
- z řad odborníků z jiných právnických osob
 - doc. Ing. Marie Dohnalová, CSc., vedoucí katedry studií občanské společnosti Fakulty humanitních studií Karlovy univerzity, Praha
 - prof. JUDr. Vilém Kahoun, Ph.D., proděkan Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích
 - PhDr. Zdenka Mansfeldová, CSc., zástupkyně ředitele Sociologického ústavu Akademie věd ČR, Praha
 - Ing. Petr Víšek, ředitel Národního centra sociálních studií, Praha

V hodnoceném období se Rada VÚPSV, v.v.i. sešla celkem na třech řádných zasedáních. Na těchto jednáních Rada VÚPSV, v.v.i.:

- projednala a schválila zapojení do realizace projektu "Předvídání kvalifikačních potřeb",
- projednala a schválila Výroční zprávu o činnosti a hospodaření VÚPSV, v.v.i. za rok 2014,
- projednala a schválila finanční zajištění výzkumné činnosti VÚPSV, v.v.i. na rok 2015,
- projednala a schválila návrh plánu výzkumné činnosti VÚPSV, v.v.i. na rok 2015, vč. jeho aktualizace,
- projednala a schválila zapojení VÚPSV, v.v.i. do grantových projektů vyhlašovaných jednotlivými ústředními orgány státní správy i dalšími organizacemi a řešení projektů na základě Dodatků č. 11-18 ke smlouvě mezi MPSV a VÚPSV, v.v.i. o další činnosti k podpoře výkonu a úkolů státní správy ve smyslu zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů.

Členy **Dozorčí rady VÚPSV, v.v.i.** k 31. prosinci 2015 jsou:

- Ing. Štefan Duháň,
- Ing. Petra Chmelíková,
- Mgr. Kateřina Jirková,
- Mgr. Bedřich Myšička,
- Zuzana Krejčíková,
- Ing. Jan Škorpík.

V hodnoceném období se Dozorčí rada VÚPSV, v.v.i. sešla na dvou zasedáních, z toho jedno zasedání se uskutečnilo per rollam. Na těchto jednáních Dozorčí rada:

- projednala a schválila Výroční zprávu o činnosti a hospodaření VÚPSV, v.v.i. za rok 2014,
- projednala a schválila Zprávu o činnosti Dozorčí rady za r. 2014,
- projednala a schválila návrh plánu výzkumné činnosti VÚPSV, v.v.i. na r. 2015, vč. jeho aktualizace,

- projednala a schválila návrh rozpočtu VÚPSV, v.v.i. na r. 2015, vč. jeho aktualizace.

Ředitel VÚPSV, v.v.i. zřídil v uplynulém období na základě doporučení Rezortní hodnotící komise **Vědeckou radu VÚPSV, v.v.i.** jako svůj poradní orgán. K 31. prosinci 2015 jsou členy Vědecké rady VÚPSV, v.v.i.:

- Mgr. Daniel Gerbery, Ph.D. výzkumný pracovník Inštitútu pre výzkum práce a rodiny v Bratislavě,
- prof. Ing. Bojka Hamerníková, CSc., prorektorka pro vědu a výzkum, NEWTON College, Praha,
- PhDr. Běla Hejná, ředitelka sekretariátu předsedy vlády ČR,
- Ing. Jiří Horecký, Ph.D., prezident Unie zaměstnavatelských svazů a prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR,
- doc. JUDr. Iva Chvátalová, CSc., vedoucí katedry právních disciplín a veřejné správy Metropolitní univerzity v Praze,
- Mgr. Zdeněk Janíček, vedoucí referátu sociálních věcí Městského úřadu v Břeclavi,
- doc. Ing. Lucie Kozlová, CSc., docentka katedry sociální práce Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, uvolněná členka rady města České Budějovice,
- prof. Ing. Vojtěch Krebs, CSc., proděkan Národohospodářské fakulty Vysoké školy ekonomické v Praze,
- Mgr. Aleš Kroupa, náměstek ředitele VÚPSV, v.v.i. pro vědu a výzkum,
- doc. Ing. Jitka Langhamrová, CSc., vedoucí katedry demografie Vysoké školy ekonomické v Praze,
- doc. Ing. Ladislav Průša, CSc., ředitel VÚPSV, v.v.i.,
- prof. Ing. Antonín Slaný, CSc., děkan Ekonomicko-správní fakulty Masarykovy univerzity v Brně,
- JUDr. Zbyněk Trojan, prorektor The Free Swiss University of St. George's, Praha,
- Mgr. Pavel Wiener, manažer projektu "Přátelská místa", Český červený kříž,
- prof. Ing. Milan Žák, CSc., rektor Vysoké školy ekonomie a managementu v Praze.

V souladu se svým statutem Vědecká rada VÚPSV, v.v.i. ve sledovaném období projednala a schválila:

- Výroční zprávu o činnosti a hospodaření VÚPSV, v.v.i. v r. 2014,
- Návrh plánu výzkumné činnosti VÚPSV, v.v.i. na r. 2015.

V návaznosti na měnící se podmínky hodnocení výsledků vědy a výzkumu byla k 1. prosinci 2008 koncipována **Ediční vědecká rada VÚPSV, v.v.i.**, k 31. prosinci 2015 jejími členy byli:

- Ing. Martin Holub, Ph.D., VÚPSV, v.v.i.,
- doc. Ing. Robert Jahoda, Ph.D., Masarykova univerzita, Brno,
- Ing. Miriam Kotrusová, Ph.D., Univerzita Karlova, Praha,

- Ing. Jan Mertl, Ph.D., Vysoká škola finanční a správní, Praha,
- Ing. Jan Molek, CSc., Jihočeská univerzita, České Budějovice,
- doc. Ing. Olga Poláková, CSc., Metropolitní univerzita, Praha,
- doc. Ing. Ladislav Průša, CSc., VÚPSV, v.v.i.,
- Ing. David Prušvic, Ph.D., Ministerstvo financí ČR.

Ve sledovaném období proběhlo jedno jednání Ediční vědecké rady, na kterém rada:

- projednala a schválila realizaci plánu ediční činnosti VÚPSV, v.v.i. v r. 2014,
- projednala a schválila rámcový plán ediční činnosti VÚPSV, v.v.i. na r. 2015.

2. Informace o změnách zřizovací listiny

V r. 2015 nedošlo k žádným změnám zřizovací listiny.

3. Hodnocení hlavní činnosti VÚPSV, v.v.i.

V r. 2015 byl vodítkem vědeckovýzkumné činnosti VÚPSV, v.v.i. "Plán výzkumné činnosti na r. 2015". Plán byl zaměřen na řešení aktuálních otázek vývoje sociálního systému v naší zemi s přihlédnutím k prioritám vedení ministerstva práce a sociálních věcí ČR v tomto období. Jeho východiskem byl materiál "Dlouhodobý koncepční rozvoj VÚPSV, v.v.i. v letech 2011-2017".

Vědeckovýzkumná činnost VÚPSV, v.v.i. byla stejně jako v předcházejícím období zaměřena především na tyto tematické oblasti:

- oblast práce, zahrnující především výzkum otázek politiky zaměstnanosti, trhu práce, rozvoje lidských zdrojů, otázek příjmové a mzdové politiky, nákladů práce, pracovních podmínek, sociálního dialogu a kolektivního vyjednávání,
- oblast sociální, zahrnující především výzkum problematiky důchodového a nemocenského pojištění, státní sociální podpory a sociální pomoci, vývoje sociální struktury, životních podmínek a životní úrovně,
- oblast rodiny a sociálních souvislostí demografického vývoje, zahrnující především otázky koncipování rodinné politiky, podpory rodin s dětmi a života ve stáří, harmonizace rodiny a zaměstnání a rovných příležitostí.

3.1 Shrnutí hlavních poznatků získaných při řešení jednotlivých studijních okruhů¹

V souladu se schváleným materiálem "Dlouhodobý koncepční rozvoj VÚPSV, v.v.i. v letech 2011-2017" byla pozornost věnována studiu v následujících výzkumných okruzích:

- přehledové, teoreticko-metodologické a komparativní studie o sociálních politikách v zemích EU, popř. OECD,

¹ Abstrakty všech monografií jsou uvedeny v příloze č. 1, jejich úplné znění je k dispozici na www.vupsv.cz.

- dlouhodobé monitorování problematiky sociální diferenciace a marginalizace, sociálního vyloučení a chudoby, stejně jako i vybraných opatření, která napomáhají jejich předcházení a omezení,
- dlouhodobé sledování a hodnocení faktorů, které způsobují nerovnováhy na trhu práce a hodnocení opatření, která tyto nerovnováhy odstraňují,
- monitorování procesů migrace a politik integrace cizinců na trhu práce a ve společnosti,
- hodnocení politiky sociálních služeb v širší perspektivě,
- hodnocení trendů demografického vývoje a možností rodinné politiky v návaznosti na další veřejné politiky čelit jeho sociálním dopadům,
- hodnocení trendů v rozvoji kapacity veřejné správy a vládnutí ve vztahu k sociální politice,
- monitorování vývoje sociálního dialogu a pracovních podmínek.

Vzhledem k systému financování vědy a výzkumu, který neumožňuje dlouhodobé kontinuální bádání v jednotlivých studijních okruzích, nemohla být v roce 2015 věnována pozornost problematice přehledových studií o společných sociálních agendách v zemích EU a dlouhodobému sledování a hodnocení procesu utváření ceny práce, neboť v těchto oblastech nebyly vyhlášeny žádné grantové projekty ani veřejné zakázky.

3.1.1 Přehledové, teoreticko-metodologické a komparativní studie o sociálních politikách v zemích EU, popř. OECD

V rámci této oblasti byla v r. 2015 pozornost věnována problematice **Srovnání invalidizace v ČR a v některých zemích EU**. Hlavním cílem tohoto projektu bylo porovnat vývoj invalidizace v ČR se situací ve vybraných zemích EU. Pozornost byla zaměřena především na země s vícestupňovým systémem invalidity a invalidních důchodů. V rámci projektu bylo popsáno pojetí invalidity a věcných a právních podmínek pro uznávání invalidity a přiznávání invalidních důchodů ve sledovaných zemích, zkoumán byl i aspekt dočasnosti nebo trvalosti nároku na invalidní důchod a problematika kontrol. Vývoj invalidizace je dokumentován na základě vybraných statistických údajů týkajících se nově přiznávaných invalidních důchodů a jejich jednotlivých druhů, zvláštní pozornost je zaměřena na zdravotní příčiny invalidizace a na její věkový aspekt, tedy na věk, ve kterém byly invalidní důchody přiznávány. Významnou součástí statistického přehledu je ukazatel počtu nově přiznaných případů invalidity na 100 000 obyvatel, který má pro mezinárodní srovnání invalidizace zásadní význam. Data o nově přiznaných invalidních důchodech jsou doplněna o údaje o celkových počtech vyplácených invalidních důchodů a o počtech zaniklých důchodů v daných letech.

V rámci EU byly sledovány Belgie, Itálie, Litva, Německo, Nizozemsko, Polsko, Slovensko a Švédsko, kromě toho bylo do výběru zařazeno Švýcarsko. S výjimkou Belgie se jedná vždy o země s vícestupňovým systémem invalidity.

U většiny zemí jsou prezentovány údaje za roky 2012 a 2013, výjimku tvoří pouze Nizozemsko, kde byla za rok 2013 k dispozici pouze základní data a podkladem pro detailnější zpracování jsou proto údaje za léta 2011 a 2012, a Polsko, které je s ohledem na dostupné zdroje dokumentováno převážně na základě údajů za rok 2013.

Na základě srovnání shromážděných informací a dat za jednotlivé země bylo zjištěno, že nejvyšší míra invalidizace je ve věku 55-59 let (v polovině sledovaných systémů),

na druhém místě pak ve věku 50-54 let a 45-49 let. Ve Švédsku a Švýcarsku je nejvyšší invalidizace až ve věkové skupině 60-64 let. Nejčastějšími zdravotními příčinami invalidizace jsou duševní poruchy a poruchy chování, nemoci svalové a kosterní soustavy (které jsou ale v ČR na prvním místě), novotvary a nemoci oběhové soustavy.

V oblasti invalidizace podle věku a podle zdravotních příčin se situace v ČR shoduje s trendy ve většině sledovaných zemí.

V oblasti "míry sociální ochrany" ze srovnání vyplývá, že systém v ČR je značně liberální s počtem 265-272 nově přiznaných invalidních důchodů na 100 tisíc obyvatel. Nižší hodnoty vykazuje 6 sledovaných zemí, a to Itálie (258-268), Polsko (128-132), Švédsko (175-197), Švýcarsko (167-180), Německo (216-219) a Nizozemsko (202-220), tedy převážně země s prosperující ekonomikou a dobrými systémy sociální ochrany. V Belgii, Litvě a na Slovensku je invalidizace vyšší než v ČR.

3.1.2 Dlouhodobé monitorování problematiky sociální diferenciace a marginalizace, sociálního vyloučení a chudoby, stejně jako i vybraných opatření, která napomáhají jejich předcházení a omezení

V rámci této oblasti byla v r. 2015 pozornost věnována zejména těmto problémovým okruhům:

- chudoba, materiální deprivace a sociální vyloučení v České republice s důrazem na děti a domácnosti vychovávající děti,
- příjmová chudoba a materiální deprivace seniorů: subjektivní a objektivní pohledy,
- vybrané aspekty péče o seniory z hlediska sociálního začleňování,
- prověření výše částky životního minima nezaopatřeného dítěte ve věku 6-15 let na základě údajů z roku 2013 včetně účelnosti znovuzavedení dvou částek životního minima pro nezaopatřené děti ve věku 6-10 let a 10-15 let,
- metodika prevence ztráty bydlení v ČR,
- velikost a struktura skupin osob, které by mohly představovat cílovou skupinu sociálního bydlení.

V rámci projektu **Chudoba, materiální deprivace a sociální vyloučení v České republice s důrazem na děti a domácnosti vychovávající děti** byl k analytickým pracím zvolen přístup, který vychází z konceptu sociálního vyloučení jako vícedimenzionální deprivace, který je dynamický, což v případě dětí implikuje rizika setrvalé chudoby či jiných negativních důsledků jejich chudoby a deprivace v dětství. Tento fenomén je nutno nahlížet v souvislosti s konceptem sociálních investic, jenž klade důraz na přerušení cyklu znevýhodnění.

Celkově je vývoj v oblasti chudoby, sociálního vyloučení a deprivace v ČR, zejména s přihlédnutím k situaci dětí a rodin vychovávajících děti, poněkud rozporný. Lze souběžně sledovat jak převažující pozitivní trendy, tak se vynořují a prohlubují určité specifické problémy. V rodinách s dětmi žije přes 62 % osob v riziku chudoby, 13 % žije v rodinách se třemi a více dětmi. Stojí za pozornost, že v neúplných domácnostech s dětmi žije skoro 13 % osob v riziku chudoby, ačkoliv v populaci jsou jich jen 4 %. Skoro 24 % osob v riziku chudoby přitom jsou osoby ve věku do 18 let.

Pro celkově příznivý vývoj rizika chudoby je podstatné, že pokles rizika chudoby mezi lety 2008 až 2013 nastal v domácnostech, které byly a nadále jsou více tímto rizikem ohrožené než ostatní - v domácnostech s velmi nízkou pracovní intenzitou, v domácnostech s nízkým vzděláním a u nezaměstnaných domácností. Navíc počet osob v nezaměstnaných domácnostech během pěti let poklesl bez ohledu na krizi a nárůst nezaměstnanosti. Lze to patrně přičítat efektu dodatečného dělníka souběžně s flexibilizací trhu práce.

V některých kategoriích populace však dochází k prohloubení intenzity chudoby. Analýzou faktorů rizika chudoby se potvrzuje, že toto riziko je důsledkem souhry více faktorů, když naprosto nejvýznamnější je pozice na trhu práce (ovšem ta je ovlivněná dalšími faktory, jako je vzdělání, věk, zdravotní stav, počet dětí, úplnost domácnosti). V případě dětí se potvrdila klíčová role postavení jejich rodičů na trhu práce. Vedle toho hraje roli úroveň vzdělání domácnosti, neúplnost domácnosti (jeden dospělý je rizikový faktor) a věk nejmladšího dítěte (věk 12-18 let je rizikový faktor).

V důsledku toho je riziko chudoby koncentrované do méně početných kategorií populace, ale v těchto je výrazně vysoké. Jde o nezaměstnané domácnosti, neúplné domácnosti s dětmi, domácnosti se 4 a více dětmi a domácnosti s nízkým vzděláním. Souběžným trendem je pokles efektivity sociálních transferů při eliminaci chudoby v případě nezaměstnaných domácností a některých dalších více ohrožených skupin populace.

Jako narůstající problém se ukazuje být tzv. tvrdá chudoba (tj. pokles příjmu domácností pod úroveň životního minima po úhradě nákladů na bydlení, kdy nestačí příjmy na úhradu základních potřeb jednotlivců), což souvisí s přetížením části domácností náklady na bydlení. Nejvíce jsou přitom ohroženy domácnosti ekonomicky neaktivních jedinců v produktivním věku, kde není nikdo zaměstnan a nachází se v ní alespoň jedna nezaměstnaná osoba. Takových domácností bylo v roce 2013 celkem 3,7 % z celkového počtu domácností, u 46,6 % z nich však reziduální příjem nekryje životní minimum domácnosti.

Sonda do subjektivního vnímání chudoby a materiální deprivace rodinami, které vychovávají děti, ukázala, že sice na jedné straně tyto domácnosti vyvíjejí s pomocí jejich širších rodin či přátel celou řadu inovativních strategií, které jim umožňují vyrovnat se zajištěním základních potřeb domácností na elementární úrovni, na druhou stranu je jako zcela nezajištěná a přitom podstatná pro cyklus deprivace chudoby a rozvoj dětí oblast nákladů na vzdělání dětí, včetně dopravy do školy, účasti na volnočasových aktivitách, které děti rozvíjejí.

V rámci projektu **Příjmová chudoba a materiální deprivace seniorů: subjektivní a objektivní pohledy** bylo na základě teoretického rámce zpracovávaných konceptů využito dat výběrového šetření "Životní podmínky" EU-SILC za období 2008 až 2012 a na jejich základě byla představena "objektivní" situace starších osob v ČR. Lze konstatovat, že i přesto, že senioři a seniorské domácnosti nepatří mezi skupiny nejvíce ohrožené rizikem příjmové chudoby a materiální deprivace, je možné v rámci této heterogenní skupiny identifikovat zřetelné rizikové faktory, které naopak přispívají k výraznému ohrožení určitých jedinců a skupin. Situace je o to závažnější, že se jedná o charakteristiky, které jsou běžně považovány za "příznaky" stárnutí, resp. jeho inherentní součást, tedy především vyšší věk, osamělost, feminizace. Analýzy jsou prezentovány v komparativním pohledu tak, aby byl zohledněn především vývoj bezprostředně předcházející, provázející a následující globální ekonomickou krizi. Zvláštní pozornost je pak věnována oblasti bydlení.

Na základě sekundární analýzy výběrového šetření "Spotřebitelé" realizovaného v dospělé populaci ČR (40+) bylo konstatováno, že subjektivní chudoba je z mnoha titulů

lepším indikátorem materiální deprivace ve vyšším věku než výše příjmu a že subjektivní chudoba a materiální deprivace ovlivňuje obecnou životní spokojenost měřenou různými indikátory, ale "zhoršuje" i vnímání aktuální životní etapy starších respondentů.

Pozornost byla rovněž věnována formám zvýšení finanční, resp. příjmové jistoty ve vyšším věku, a to zejména v kritickém období přechodu do starobního důchodu. Tzv. předdůchody se jeví jako systém citlivý jak na přístup zaměstnavatelů, tak především na míru zhodnocení penzijních aktiv penzijních společností. Ekonomické modely účasti na doplňkovém penzijním připojištění potvrzují určité obavy, že se jedná o relativně málo využívaný formát podpory životní úrovně ve stáří a mezi spořicími jsou nadreprezentovány osoby s méně rizikovými příjmy, sociálním postavením, vzděláním a typem vykonávané práce. Z tohoto pohledu se tedy nejedná o nástroj, který by byl v současné době využitelný pro ochranu před chudobou a materiální derivací u těch nejohroženějších skupin.

V rámci projektu **Vybrané aspekty péče o seniory z hlediska sociálního začleňování** se potvrdilo, že obecně nízká míra rizika chudoby u seniorů je determinována v důsledku vysoce redistributivního důchodového systému a relativně efektivním systémem sociálních transferů. Výsledné riziko chudoby a sociálního vyloučení u seniorů je na velmi nízké úrovni, výrazně pod úrovní průměru zemí EU.

Charakteristika základních podmínek pro přiznání starobního důchodu ukázala, že v současné době je při jeho koncipování uplatňována presumpce zásluhy, přičemž ale v dlouhodobém časovém horizontu - pokud se věková hranice pro vznik nároku na starobní důchod podle dnes platného právního stavu bude každoročně nadále zvyšovat bez toho, aby byla stanovena cílová věková hranice - bude toto pojetí postupně nahrazováno fikcí invalidity. Je přitom zřejmé, že stárnutí člověka je přirozený proces, který je doprovázen omezováním jeho pracovních schopností, přičemž dochází k určité modifikaci jeho potřeb, mění se skladba stravy, klesají požadavky na ošacení a bydlení, zvyšují se náklady na sociální a zdravotní služby.

Z údajů statistiky rodinných účtů vyplývá, že spotřební vydání domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů jsou zhruba na stejné úrovni jako domácnosti zaměstnanců s nižším vzděláním, přičemž výdaje na potraviny, bydlení a na zdraví jsou u domácností důchodců vyšší než u domácností zaměstnanců, a naopak výdaje na odívání, dopravu, rekreaci, kulturu a vzdělávání u domácností důchodců nižší než u domácností zaměstnanců. Při krytí nákladů těchto potřeb hrají dominantní roli důchody, které jsou vypláceny ze základního systému důchodového pojištění.

Z porovnání výše těchto důchodů s náklady na zajištění potřebných sociálních služeb je zřejmé, že výše starobního důchodu neumožňuje klientům vyžadujícím sociální služby, zejména v pobytových zařízeních, tyto náklady uhradit. Tato skutečnost vedla v uplynulém období k zavedení příspěvku na péči tak, aby si klient, který potřebné služby potřebuje, tyto služby mohl "koupit". Potřebný rozvoj služeb však díky závislosti poskytovatelů sociálních služeb na přiznání dotací (vyrovnávacích plateb) z veřejných zdrojů nebyl nastartován, prostředky vynakládané na výplatu příspěvku na péči jsou neefektivně využívány. Tato skutečnost musí vést k tomu, aby v nejbližším období byla hledána nová řešení, která by přispěla k výraznému zvýšení efektivity při financování sociálních služeb a k jejich žádoucímu rozvoji.

Provedené hodnocení dostupnosti poskytovaných služeb sociální péče v jednotlivých správních obvodech obcí s rozšířenou působností ukázalo výrazné rozdíly mezi těmito regionálními celky, což svědčí o tom, že stávající struktura forem sociální péče je výsledkem dlouholetého živelného vývoje v uplynulých letech, kdy praxe v rámci svých možností a podle svého zájmu reagovala na nutnost zabezpečení potřeb starých a

zdravotně postižených občanů. Rozdíly v dostupnosti těchto služeb v jednotlivých správních obvodech obcí s rozšířenou působností jsou výrazně vyšší než rozdíly v dostupnosti těchto služeb na území jednotlivých okresů a krajů, např. v 21 správních obvodech obcí s rozšířenou působností není k dispozici žádné místo v domovech pro seniory.

Přestože zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění, je v současné době v praxi uplatňován již devátým rokem, k odstranění neopodstatněných rozdílů ve vybavenosti jednotlivých regionů sociálními službami zatím nedošlo. Vedle již uvedeného neefektivního systému financování je to způsobeno především skutečností, že v rámci plánování sociálních služeb není dostatečná pozornost věnována analýze demografického vývoje a především změnám ve struktuře populace, což je zejména z hlediska aktuálních demografických trendů velmi alarmující skutečnost. Navíc jednotlivé plány jsou zpracovávány na zpravidla pouze tříleté období, což nemůže v dostatečném rozsahu zachytit hloubku těchto změn.

V rámci realizovaného terénního šetření se potvrdilo, že mezi respondenty v předseniorském věku (55-64 let) a seniory (65-84 let) existuje významná diference ve struktuře osobních příjmů. Zatímco příjem ze zaměstnání nebo z vlastní výdělečné činnosti pobírá většina osob ve věku 55-64 let (63 %), podíl seniorů s příjmy z výdělečné činnosti dosahuje 6 %. Současně přitom platí, že 98 % seniorů pobírá starobní důchod. Dále je třeba uvést, že výdělečně činné osoby starší 64 let nejsou na těchto příjmech závislé v takové míře jako lidé v předseniorském věku. Z konkrétních údajů je patrné, že v případě výdělečně činných seniorů se příjmy ze zaměstnání či jiné výdělečné činnosti podílejí na celkových příjmech přibližně jednou polovinou (53 %), mezi osobami v předseniorském věku podíl těchto příjmů dosahuje 90 %.

Pro většinu respondentů je důležité, aby je respektovalo jejich nejbližší sociální okolí, zejména pak členové rodiny. Respekt ze strany partnerů považuje za důležitý nejméně devět respondentů z deseti, respekt ze strany svých dětí pak více než osm respondentů z deseti a důležitý je pro respondenty také respekt ze strany jejich lékaře - konkrétně pro více než sedm respondentů z deseti. Současně platí, že partneři respondentů, jejich děti a lékaři patří mezi osoby, na které se dotázaní v největší míře obracují s žádostí o radu či pomoc ve složitých životních situacích. Tato zjištění vypovídají o vysokém významu nejbližšího sociálního okolí respondentů, zejména pak jejich rodiny v případě zajištění péče a pomoci, resp. v případě řešení problematiky sociálního vyloučení.

Jako špatný hodnotí svůj zdravotní stav více než třetina dotázaných, přičemž jejich podíl je mezi seniory o 23 procentních bodů vyšší než v segmentu osob mladších než 65 let, což poukazuje na vyšší riziko sociálního vyloučení v segmentu 65-84 let. V případě péče o respondenty se špatným zdravotním stavem hrají významnou roli rodinní příslušníci, jejich péči totiž preferuje více než osm dotázaných z deseti. Významnou úlohu v případě péče o respondenty se špatným zdravotním stavem zastávají také organizace, které poskytují péči přímo v domácnostech - péči ze strany těchto subjektů preferuje šest dotázaných z deseti.

Další významnou okolností je důležitost jednotlivých služeb pro samotné respondenty. Z výsledků výzkumu v této souvislosti vyplývá, že pro dotázané je v největší míře důležitý obsah a cena nabízených služeb. Důležitá je rovněž dopravní a časová dostupnost služeb a předchozí pozitivní zkušenost či doporučení ze strany příbuzných či známých. Platí, že pro osoby v předseniorském věku je důležitější časová dostupnost služeb, zatímco senioři přikládají vyšší důležitost dopravní dostupnosti.

V rámci výzkumného šetření bylo vyprofilováno celkem šest potenciálních příčin, které mají největší dopad na sociální vyloučení seniorů. Jedná se o ohrožení ze strany nejbližšího sociálního okolí, o růst cen, resp. nedostatek finančních prostředků, o ztrátu majetku/insolvenční, o ohrožení kriminálními činy cizích osob, o neuspokojivý zdravotní stav a o ohrožení či ztrátu výdělečné činnosti. Za nejzávažnější riziko přispívající k

sociálnímu vyloučení respondenti považují neuspokojivý zdravotní stav, který omezuje vykonávání a řešení běžných životních situací. Dalším rizikovým faktorem je růst cen, resp. nedostatek finančních prostředků a zejména pak riziko výrazného nárůstu nákladů na bydlení.

V rámci projektu **Proověření výše částky životního minima nezaopatřeného dítěte ve věku 6-15 let na základě údajů z roku 2013 včetně účelnosti znovuzavedení dvou částek životního minima pro nezaopatřené děti ve věku 6-10 let a 10-15 let** jsou analyzována data rodinných účtů ze šetření ČSÚ v let 2010, 2012 a 2013 a dalších relevantních zjištění s cílem posoudit vhodnosti diferenciované valorizace životního minima a existenčního minima vzhledem k odlišnosti vah komodit v příslušných spotřebních koších. V dostupných datech se odkryly výrazné rozdíly ve skladbě výdajů domácností. Během velmi krátkého časového intervalu došlo k dynamickému vývoji a vysoké volatilitě ve struktuře výdajů na úrovni jednotlivých položek a jejich podílu k celku. Nejvíce změna zasáhla domácnosti prvního decilu.

Je obecným předpokladem, že výdaje decilové domácnosti jsou ustálené a jejich nízká výše neumožňuje přesun vyšších peněžních částek v rámci základních životních potřeb. Možným vysvětlením daného jevu je skutečnost, že výše jejího příjmu je tak nízká, že výdaje musí být alokovány akutněji do oblastí, které danou domácnost trápí, než u výše příjmových typů domácností. Zajímavostí však je fakt, že nastalá změna ve struktuře výdajů je shodná jak na úrovni decilu, kvintilu, tak i průměru a ve všech typech domácností.

V následující tabulce jsou porovnány původní hodnoty životního a existenčního minima a nově vypočítané hodnoty podle certifikované metodiky.

minima	samostatně žijící osoba	první osoba v pořadí	druhá osoba v pořadí	nezaopatřené dítě (věk)			existenční minimum
				0-5	6-14	15-26	
platná	3 410	3 140	2 830	1 740	2 140	2 450	2 200
vypočtená	3 599	3 318	3 089	1 837	2 272	2 576	2 371
změna v %	5,55	5,68	9,15	5,59	6,19	5,15	7,76

U věkové skupiny nezaopatřeného dítěte ve věku 6-14 let představují výdaje na výživu více než dvě třetiny (cca 72 %) celkové spotřeby, přitom tato věková skupina je pro vývojový stupeň člověka velmi diverzifikovaná (z hlediska věku, pohlaví, tělesného vývoje apod.). Z tohoto důvodu se jeví rozdělení na věkové skupiny 6-9 let a 10-14 let jako opodstatněné.

V následující tabulce je proveden rozbor intervalu nezaopatřeného dítěte ve věku 6-14 let včetně jeho potenciálního rozdělení na intervaly 6-9 let a 10-14 let.

životní minimum	věk nezaopatřeného dítěte				
	0-6	6-9	6-14	10-14	15-26
platné	1 740	-	2 140	-	2 450
vypočtené	1 837	-	2 272	-	2 576
návrh rozdělení	1 837	2 113	-	2 321	2 576

Na základě výsledku prověření životního minima bylo doporučeno kontrolovat výši životního minima každý rok pro získání představy trendového vývoje výdajů nízko-příjmových domácností, který by měl ve fázích hospodářského cyklu vyhlazující efekt. Toto opakování by mělo za následek stanovení životního minima na takové úrovni, aby bylo více reprezentativní. Navíc dle současné praxe se životní minimum stanovuje na

základě datové základny staré dva roky a za pomoci aproximace se transformuje na životní minimum odpovídající současným a budoucím podmínkám.

V rámci projektu **Metodika prevence ztráty bydlení v ČR** bylo těžiště řešení položeno na co nejširší zmapování příčin ztráty bydlení a jeho prevence s cílem navrhnout komplexní metodický nástroj pro zavedení preventivních opatření zacílených na domácnosti ohrožené ztrátou bydlení.

Z rešerše české odborné literatury a analýzy koncepčních dokumentů vztahujících se k problematice bydlení a prevence bezdomovectví vyplývá, že téma prevence ztráty bydlení je v nich řešeno pouze okrajově. Ve většině koncepčních dokumentů je toto téma zmíněno pouze jako součást širšího konceptu prevence bezdomovectví a navrhované nástroje a opatření jsou pak z hlediska prevence ztráty bydlení poměrně neefektivní, protože jsou cíleny na situace, ve kterých ke ztrátě bydlení již došlo.

Z vlastního výzkumu pak vyplynulo několik významných zjištění:

- Pozornost a úsilí aktérů jsou na národní úrovni vychýleny ve prospěch řešení krizových situací vyvolaných ztrátou bydlení. Není-li dostatečně vyřešena dostupnost bydlení pro ohrožené skupiny obyvatel, význam prevence jeho ztráty roste. Z pohledu expertů je pozornost k prevenci ztráty bydlení na národní úrovni slabá a na lokální úrovni je realizována v různé intenzitě, nesystematicky a nejednotně.
- Není identifikována a jednoznačně popsána cílová skupina opatření prevence ztráty bydlení, chybí důsledná, systematická, široce pojatá a pravidelně se opakující depistáž. Sociální práce bývá mnohdy zahajována až v okamžiku, kdy ohrožené domácnosti samy vyhledají pomoc.
- V důsledku nefunkční depistáže se nedaří poskytovat včasnou intervenci u domácností ohrožených ztrátou bydlení. Nízká efektivita intervencí u pozdě odhalených případů ztráty bydlení má za následek, že uživatelé sociálních služeb a klienty sociálních pracovníků jsou většinou již lidé, kteří o standardní bydlení přišli, případně již dlouhodobě standardně nebydlí.
- Nejsou identifikovány typické situace vyvolávající riziko ztráty bydlení a stanoveny principiální cíle, ke kterým by uplatnění nástrojů mělo vést. Chybí modelové postupy, jak takových cílů dosahovat, existující nástroje jsou používány selektivně bez jednoznačně stanoveného cíle a reflexe postupů. Není nastavena efektivní spolupráce v rámci úřadů obcí a spolupráce obcí s ostatními lokálními aktéry.

Výsledkem projektu je "Metodika prevence ztráty bydlení", certifikovaná MPSV ČR, která představuje konkrétní metodickou podporu obcím s rozšířenou působností při řešení nepříznivé sociální situace osob spojené se ztrátou bydlení, která dosud chyběla, a naplňuje tak jeden z požadavků na opatření formulovaných ve strategických a koncepčních dokumentech přijatých na národní úrovni. Tato metodika obsahuje identifikaci a popis základních nepříznivých situací, které mohou vést ke ztrátě bydlení, popis "spouštěčů" těchto situací, popis cílových skupin, které jsou definovány skrze tyto situace a návrh systému depistáže. Stěžejní částí Metodiky jsou pak postupy řešení jednotlivých nepříznivých sociálních situací spojených s rizikem ztráty bydlení.

V projektu **Popis velikosti a struktury skupin osob, které by mohly představovat cílovou skupinu sociálního bydlení** jsou analyzována data výběrového šetření Životní podmínky 2013 (EU-SILC 2013) a administrativní data o příjemcích dávek hmotné nouze ze systému OKnouze. Použitá data představují hlavní limit analytického výstupu, neboť nedovolují zachytit významnou část cílové skupiny sociálního bydlení, a to podle typologie ETHOS "osoby bez domova" a "osoby bez střechy". Proto bylo nutno

vytvořit analytické konstrukty cílové skupiny sociálního bydlení, a to jednak skupiny osob či domácností ohrožených ztrátou bydlení z titulu nedostatečných příjmů a pak skupiny osob či domácností vyloučených ze standardního bydlení.

Na základě představení struktury populace ČR z hlediska typů domácností a právního důvodu užívání bydlení a rozboru struktury domácností z hlediska podílu nákladů na bydlení na jejich příjmech jsou identifikovány domácnosti ohrožené ztrátou bydlení v důsledku kombinace nízkých příjmů a vysokých nákladů na bydlení a také v důsledku vzniku dluhů spojených s bydlením, pozornost byla rovněž věnována osobám bydlícím v ubytovacích zařízeních a distribuci nevyhovujícího bydlení v populaci. Z provedených analýz vyplývá, že bezmála čtyři pětiny (77,9 %) českých domácností podle dat EU-SILC 2013 bydlí ve vlastním bytě či domě, v pod/nájemním bydlení žije 18,1 % domácností. Právě v pod/nájemní formě bydlení se v mnoha ohledech kumulují nejružnější rizikové jevy, které ve svých důsledcích mohou vést až k ohrožení ztrátou bydlení, případně jeho skutečnou ztrátou.

V situaci, kdy náklady na bydlení přesahují 30 % disponibilních příjmů a současně reziduální příjmy nepřesahují hranici 1,6násobku životního minima, se ocitá 9,9 % všech českých domácností. Vyjádřeno v absolutních počtech se jedná o 422 679 domácností, ve kterých žije 639 402 dospělých osob a 245 856 nezletilých dětí. Více než dvě pětiny těchto domácností (193 336) tvoří domácnosti jednotlivců, dalších 50 496 tvoří domácnosti osamělých rodičů a 67 376 domácností bezdětných párů.

Míru ohrožení ztrátou bydlení domácností bydlících v pod/nájmu ilustruje skutečnost, že více než 40 % svých disponibilních příjmů vydává za bydlení 13,2 % všech domácností, mezi uživateli pod/nájemního bydlení je to však 51,8 % domácností. Reziduální příjem nepřesahuje výši 1,6násobku životního minima dané domácnosti u 11,2 % ze všech domácností, mezi domácnostmi v pod/nájemním bydlení je to však 51,3 %.

Specifickou ohroženou skupinu tvoří domácnosti příjemců doplatku na bydlení. Podle databáze OKnouze v prosinci 2014 pobíralo tuto dávku 71 897 domácností, přičemž nejčastějšími příjemci této dávky byly domácnosti užívající nájemní bydlení (54,3 %). Druhou nejpočetnější skupinou jsou domácnosti spadající do kategorie "jiná" (40,9 %), z nichž největší podíl tvoří domácnosti bydlící na ubytovnách.

3.1.3 Dlouhodobé sledování a hodnocení faktorů, které způsobují nerovnováhy na trhu práce a hodnocení opatření, která tyto nerovnováhy odstraňují

V rámci této oblasti byla v r. 2015 pozornost věnována zejména těmto problémovým okruhům:

- reforma veřejných služeb zaměstnanosti v ČR,
- popis podmínek pro systémové předvídání vývoje na trhu práce s použitím takového modelu, který přispěje k úspěšné tvorbě informačních produktů o předpokládaných predikcích v odvětvích a profesích české ekonomiky,
- evaluace projektu Předvídání kvalifikačních potřeb,
- ekonomický přínos řízené pracovní migrace,
- dopady případného útlumu komplexu herního průmyslu na zaměstnanost,
- odhad nákladů veřejných rozpočtů vynakládaných na jednoho nezaměstnaného,
- odhad rozsahu nelegální práce v ČR a její dopady na veřejné rozpočty,
- vytvoření webové aplikace pro projekt MIKOP.

Cílem projektu **Reforma veřejných služeb zaměstnanosti v ČR** bylo na základě zhodnocení současného stavu služeb zaměstnanosti a politiky zaměstnanosti po realizované organizační změně a na základě analýzy zahraničních zkušeností a diskusí s experty na danou problematiku vytvořit metodický nástroj, který přispěje k procesu zajištění efektivního výkonu veřejných služeb zaměstnanosti.

Zhodnocení současného stavu po reformě ukázalo na řadu chyb a nefunkčností, které byly zapříčiněny nedokonalým procesem přípravy reformy. Základní negativa reformy lze bodově shrnout následovně:

- nekonceptnost provedené reformy,
- rozpor mezi deklarovanými cíli reformy a dosaženým skutečným stavem,
- rozpad fungujícího systému veřejných služeb zaměstnanosti a ztráta jeho základního poslání,
- chybné zaměření reformy,
- nedostatečné personální, materiální a prostorové zabezpečení realizace organizačních změn,
- nefunkčnost informačních systémů,
- ztráta akceschopnosti aktivní politiky zaměstnanosti,
- vytěsnění agendy zaměstnanosti agendou nepojistných dávek.

Na základě zjištěného stavu a nedostatků ve fungování veřejných služeb zaměstnanosti v ČR byla s odbornými experty a účastníky fokusních skupin, jichž se zúčastnili pracovníci ÚP ČR, diskutována problematika potřebných změn v nastavení a samotném poskytování veřejných služeb zaměstnanosti. Nezbytné pro zvýšení efektivity výkonu veřejných služeb je především:

- výrazně posílit individuální přístup ke klientovi,
- uplatňovat vhodné poradenské metody,
- zracionalizovat vnitřní dělbu činností na úřadech práce,
- snížit administrativní zátěž pracovníků pracovně-profesního poradenství,
- posílit spolupráci se zaměstnavateli,
- zvýšit míru a dostupnost informací vůči klientům (jimiž jsou jak uchazeči/zájemci o zaměstnání, tak zaměstnavatelé),
- posílit "samoobslužné" zprostředkování zaměstnání,
- zvýraznit služby pro zaměstnavatele,
- otevřít zprostředkování všem.

Mezi experty panuje shoda na potřebě změny systému, který vytvořila "nepovedená" reforma. MPSV by mělo plnit koncepční, strategickou a legislativní funkci. Především lze mezi jeho kompetence zařadit stanovení legislativního, finančního rámce v souladu s dlouhodobou koncepcí MPSV, Národním programem reforem ČR, stanovování každoročních cílů, kterých má Generální ředitelství úřadu práce ČR (GŘ ÚP ČR) dosáhnout, kontrolní činnost výkonu, plnění cílů GŘ ÚP ČR. Pozici GŘ ÚP ČR je nezbytné upevnit, musí nést vlastní zodpovědnost za výkon a dosažení vymezených cílů a ve své kompetenci by mělo mít nástroje k dosažení cílů. Zavedeno by pak mělo být řízení a odměňování podle cílů.

V rámci projektu byly vymezeny doporučené postupy nastavení efektivního systému veřejných služeb zaměstnanosti ČR v těchto oblastech:

- rozdělení kompetencí a nastavení procesů ve funkčním systému veřejných služeb zaměstnanosti,
- nastavení výkonu veřejných služeb zaměstnanosti ve vazbě ke klientům - občanům, ke klientům - zaměstnavatelům a k pracovníkům veřejných služeb zaměstnanosti.

Vývoj technologií dává veřejným službám zaměstnanosti podstatně větší možnosti v rozsahu vykonávaných aktivit, které však vyvíjí větší tlak na zodpovědnost a samostatnost klienta. S ohledem na tuto skutečnost je potřeba více racionalizovat uspořádání kontaktů s klientem. Nově uplatňované postupy (např. profilování, targeting) dávají i výrazně větší rozměr možné spolupráce se zaměstnavateli. S tímto vším musí korespondovat i nově zaváděné postupy ve vazbě k pracovníkům veřejných služeb zaměstnanosti.

Cílem projektu **Popis podmínek pro systémové předvídání vývoje na trhu práce s použitím takového modelu, který přispěje k úspěšné tvorbě informačních produktů o předpokládaných predikcích v odvětvích a profesích české ekonomiky** bylo zmapovat dostupné zdroje o pracovních silách a jejich uplatnitelnosti na trhu práce, o absolventech škol a makroekonomickém vývoji odvětví a navrhnout zkvalitnění a rozšíření práce s dostupnými daty za účelem tvorby predikcí kvalifikačních potřeb a současně navrhnout takový systém analyzování a předvídání kvalifikačních potřeb trhu práce, který umožní kvalitní a pravidelné zpracování všech produktů a výstupů projektu pro potřeby cílových skupin.

V rámci projektu byl navržen model pro prognózování vzdělanostních potřeb, který umožňuje tvorbu odhadu vývoje zaměstnanosti v odvětvích české ekonomiky na období pěti let a projekci kvalifikačních potřeb na období pěti let. Model byl "naplněn" potřebnými daty a byly provedeny predikční analýzy. Hlavním principem použitým při budování modelu pro odhadování vzdělanostních potřeb je porovnání celkové nabídky práce a poptávky po práci v příštích pěti letech (v odhadovaném období). Nejdůležitější částí je potom odhadování poptávky po práci ve skupinách vzdělání a zaměstnání v tomto období.

Výstupem projektu je publikace, která představuje vstupní data modelu a diskutuje alternativy těchto vstupů. Zabývá se také problematikou aktualizace výsledků, jejich testováním a diseminací. Tato publikace je určena uživatelům modelu pro odhadování vzdělanostních potřeb a jiným zainteresovaným osobám a obsahuje manuál pro ovládání funkcí modelu - pořizování dat, validace dat, zpracování dat a popis možností rozšíření modelu. Publikace dochází k závěru, že v současnosti neexistuje plnohodnotná náhrada za hlavní vstupní data, která jsou ve Výběrovém šetření pracovních sil Českého statistického úřadu. Diskutují se hlavně data ČSSZ a data Informačního systému o průměrném výdělku (ISPV). V obou těchto datových souborech bude třeba zajistit doplnění zjišťovaných proměnných, u dat ČSSZ také zákonné úpravy, což je dlouhodobá záležitost. Problematické by bylo rovněž sestavování časových řad, na jejichž analýze je popisovaný model založen.

V případě předpokládané aplikace Modelu pro odhadování vzdělanostních potřeb v regionech, konkrétně v krajích (NUTS 3), je rozsah hlavních vstupních dat užívaných v současnosti, tj. Výběrového šetření pracovních sil, nedostatečný. Vzhledem k tomu, že alternativní data nejsou nyní k dispozici, nebude Model pro odhadování vzdělanostních potřeb v jeho současné podobě možno užít. Rozhodně je ale zapotřebí zahájit aktivity k doplnění alternativních vstupních dat o požadované proměnné a jejich uvolnění pro potřeby modelování. Je také možné diskutovat podmínky pro nasazení modelu, například užití v regionech NUTS 2 či snížení počtu skupin zaměstnání a vzdělání.

Pro naplnění cíle projektu **Evaluace projektu Předvídání kvalifikačních potřeb** byla využita obsahová analýza, která byla založena na daných evaluačních otázkách, přičemž byl sledován soulad mezi zadáním projektu a hodnocenými výstupy. Současně byly zahrnuty výsledky z diskuze z evaluačního workshopu realizovaného pro potřeby řešení projektu, kterého se zúčastnili zástupci uživatelů výstupů projektu. Při celkové evaluaci bylo dále přihlédnuto k názorům odborníků, které uvedli v závěru projektu v krátkém dotazníku mapujícím hodnocení výstupů projektu z hlediska jejich využitelnosti, kvality a komplexnosti. Odborníci byli vybráni a osloveni řešitelem projektu, který jejich vyjádření následně poskytl evaluátorům.

V rámci evaluace projektu byl zvolen dvojí přístup – průřezová evaluace napříč všemi produkty a specifické otázky k jednotlivým produktům. Jako průřezové otázky byly stanoveny následující okruhy:

- kvalita vytvořených produktů projektu PŘEKVAP,
- využitelnost vytvořených produktů z pohledu finálních (potenciálních) uživatelů,
- přiměřenost vynaložených zdrojů na zpracování výstupů, dodržení principu hospodárnosti,
- míra zohlednění vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v aktuálním období na trhu práce při výběru konkrétních profesí a odvětví,
- pojetí a struktura zvolených profesí a odvětví z hlediska aktuální uplatnitelnosti na českém trhu práce v současnosti a jejich budoucí perspektiva,
- dostupnost vstupních zdrojů pro tvorbu informačních produktů na regionální úrovni.

U každého produktu byly dále stanoveny specifické otázky, které byly vztaženy vždy ke konkrétnímu produktu. Celkově lze předložené materiály z pohledu kvality vytvořených produktů hodnotit pozitivně, kdy dodavatel zakázky naplnil cíle, které byly s realizací projektu PŘEKVAP spojeny. Všechny hodnocené produkty dostaly nárokům, které byly na projekt kladeny. Výstupní materiály projektu PŘEKVAP tak kvalitou zpracování i obsahem v plné míře splnily cíle projektu.

Cílem projektu **Ekonomický přínos řízené pracovní migrace** bylo odpovědět na otázku, zda a v jaké míře je možné řešit problémy spojené s aktuálním a očekávaným demografickým vývojem v České republice prostřednictvím pracovní migrace.

Východiskem prací na celém projektu je analýza demografického vývoje v letech 1991 až 2011 a demografické projekce do roku 2100. Právě mezi lety 1991 a 2011 se odehrály některé, z pohledu demografického vývoje, významné změny. Dvěma nejzásadnějšími, které budou mít nezanedbatelný vliv na budoucí velikost a strukturu populace, jsou pokles porodnosti a pokles úmrtnosti. Za zásadní zjištění prognózy demografického vývoje České republiky do roku 2100 zpracované ČSÚ lze považovat konstatování, že po roce 2018 bude následovat dlouhé období populačního úbytku. Důsledkem tohoto vývoje bude skutečnost, že podle střední varianty projekce bude docházet k redukci počtu obyvatel ČR v průběhu 21. století o více než 2,8 milionu osob. Významným způsobem se promění také struktura společnosti, kdy především v důsledku rostoucího podílu osob v seniorském věku poroste index ekonomického zatížení.

Následně je věnována pozornost analýzám výskytu cizinců na trhu práce v ČR podle dat VŠPS a EU-SILC. Tyto analýzy především dokumentují, i přes výhrady k významným limitům využití těchto dat pro analýzu ekonomických aktivit cizinců, že strategie a způsoby participace na trhu práce v ČR se u jednotlivých cizinců liší, vedle jiných charakteristik, také v závislosti na zemi původu. V porovnání s domácí populací lze pozorovat vyšší tendenci k podnikání se zaměstnanci i bez zaměstnanců u cizinců

pocházejících z Ruska a Ukrajiny. Velmi specifickou skupinou jsou imigranti z Vietnamu, jejich participace na trhu práce má výrazné prvky jak etnického, tak rodinného byznysu. Jen přibližně každý šestý Vietnamec je v ČR v klasickém zaměstnaneckém poměru, většina z nich jsou podnikatelé bez zaměstnanců a každý pátý v pozici pomáhajícího rodinného příslušníka.

Pozornost byla rovněž věnována konceptu náhradové migrace jako způsobu odhadu objemu imigrace nutné k nahrazení ztrát způsobených celkovým úbytkem populace a specificky pak snížením podílu osob v produktivním věku. Pro kvantifikaci dopadů náhradové migrace na český důchodový systém byl zpracován simulační model, který vychází z výstupů připravených tzv. Bezděkovou komisí (2005) a rozšiřuje je o vliv variantní migrace. Podkladová data pro model tvoří již zmíněná prognóza demografického vývoje České republiky do roku 2100 zpracovaná ČSÚ. Vytvořený model hodnotí dopad migrace z pohledu následujících pěti ukazatelů: z pohledu vývoje salda migrace, vývoje počtu obyvatel ČR, z pohledu vývoje vybraných indexů závislosti, vývoje salda systému starobních důchodů v % HDP a vývoje implicitního penzijního dluhu v % HDP. Konstrukce modelu vlivu migrace na důchodový systém stojí na dílčích omezeních a předpokladech, které mohou zásadně ovlivnit výsledky modelu. Jedním z podstatných je, že ČR dosud nemá zkušenosti s migrací většího rozsahu, ve světle aktuální migrační vlny pak vyvstává otázka o schopnosti státu migraci vhodně "usměrňovat" a schopností integrovat migranty do českého trhu práce.

Bylo prokázáno, že prostřednictvím imigrace lze do jisté míry kompenzovat celkový úbytek obyvatelstva, rozhodně však jejím prostřednictvím nelze zcela eliminovat negativní efekty populačního stárnutí. V případě nulové migrace hrozí České republice prohloubení problémů financování důchodového systému, naopak výraznější rozsah imigrace se může stát důležitým faktorem pro jeho finanční udržitelnost. To ovšem platí pouze za předpokladu, že společnost je schopna řídit objem a strukturu imigrace a pokud nastavené politiky povedou k sociální a ekonomické integraci migrantů. Možnostmi splnění výše uvedených předpokladů se ale celý projekt implicitně nezabýval.

Projekt **Dopady případného útlumu komplexu herního průmyslu na zaměstnanost** představil veřejně dostupné údaje o počtu heren a kasin povolených Ministerstvem financí ČR a obcemi na území ČR a současně i údaje (včetně vlastních odhadů) o počtu zaměstnanců působících v provozovnách v rámci odvětví CZ NACE 92 a oboru výroba výherních přístrojů a terminálů, který je součástí odvětví CZ NACE 32.40. Dále projekt poskytl přehled o firmách působících v uvedených odvětvích. Kromě toho byla zpracována input-output analýza zaměřená na zhodnocení dopadů případných legislativních změn na zaměstnanost v celé České republice a dále i případová studie obsahující odhad dopadů na zaměstnanost v okrese Vyškov.

Ze statistického zjišťování ČSÚ vyplývá, že počet subjektů působících v tomto sektoru v průběhu čtyř sledovaných let klesl o 25,6 % z 1 217 v roce 2010 na 905 v roce 2013. 126 nejvýznamnějších společností reprezentuje dle ČSÚ 90 % tržeb a zaměstnává 84 % zaměstnanců odvětví. V roce 2013 působilo v těchto firmách 10 689 zaměstnaných osob, z toho bylo 9 809 zaměstnanců. V projektu odhadnutá zaměstnanost v odvětví (cca 16 200 zaměstnanců) je v porovnání s údaji z ČSÚ (9 809 zaměstnanců) významně vyšší, neboť do odhadu byly zahrnuty jak reálně existující překérní pracovní úvazky, tak i šedá ekonomika. Naproti tomu je odhad nižší, než uvádí asociace SPELOS (údaj prezentovaný na jaře roku 2013 činil cca 61 000 zaměstnanců a údaj ze září roku 2015 zahrnoval již jen 30 000 zaměstnanců).

Pro zkoumání dopadů změn legislativy na odvětví CZ-NACE 92 Činnosti heren, kasin a sázkových kanceláří byla provedena input-output analýza za předpokladu, že potenciální dopady připravované legislativy způsobí pokles poptávky po hazardních a sázkových hrách o 15 % (mírnější scénář), respektive o 30 % v případě přísnějšího

scénáře. Analýza ukázala, že v případě snížení poptávky po hazardních a sázkových hrách o 15 % může dojít k celkovému úbytku 3 335 pracovních míst (1 407 pracovních míst přímo u provozovatelů hazardních a sázkových her, u dodavatelů pak může tento úbytek činit 1 928 pracovních míst). V případě druhého scénáře, tedy snížení poptávky po hazardních a sázkových hrách o 30 %, dojde podle výsledků input-output analýzy k celkovému úbytku 6 670 pracovních míst (2 813 pracovních míst přímo u provozovatelů hazardních a sázkových her, dalších 3 857 u dodavatelů). Input-output analýza zjistila, že žádné jiné odvětví nebylo a není na dodávkách pro provozovatele hazardu závislé, takže v případě poklesu produkce hazardního průmyslu o 15 až 30 % by nebylo výrazně ohroženo žádné jiné odvětví v České republice.

Kromě zmiňovaného odvětví CZ-NACE 92 "Činnosti heren, kasin a sázkových kanceláří" případná zpříšňující legislativa ovlivní i odvětví CZ-NACE 32.4 "Výroba her a hraček", kam administrativně spadají výrobci výherních hracích přístrojů. Pro toto odvětví nemohla být input-output analýza použita, neboť data z odvětví CZ-NACE 32.4 "Výroba her a hraček" jsou "znečištěna" výrobci hraček a jiných her. Celkový počet podnikatelských subjektů působících v tomto výrobním oboru činí 1 403, přičemž podle zjištění řešitelského týmu pouze 11 subjektů vyrábí výherní hrací přístroje a zaměstnává v roce 2015 cca 1 560 až 1 600 zaměstnanců, z toho na největšího výrobce herních přístrojů v ČR, společnost European Data Project, s. r. o. se sídlem v Komořanech (okres Vyškov), připadá 1 122 zaměstnanců. K zjištění dopadů změn legislativy na toto odvětví byla proto použita případová studie, která zkoumá dopady restriktivní legislativy na uvedeného výrobce hracích přístrojů. Studie ukázala, že dopady legislativních změn záleží do značné míry na rozhodnutí podnikatele o tom, zda bude ve výrobě pokračovat a posílí svoji stávající orientaci na export nebo zda se rozhodne výrobu výrazně omezit či ukončit. V každém případě však mohou legislativní změny a související případná redukce pracovních míst ovlivnit strukturu nezaměstnanosti v regionu a to směrem k většímu podílu mladých a nekvalifikovaných nezaměstnaných.

Cílem projektu **Odhad nákladů veřejných rozpočtů vynakládaných na jednoho nezaměstnaného** bylo identifikovat a kvantifikovat náklady veřejných rozpočtů, které lze s existencí nezaměstnanosti spojit a porovnat přístupy a výsledky s dosavadními studiemi, které na toto téma byly v ČR již zpracovány. Celkové náklady veřejného sektoru spojené s nezaměstnanou osobou lze dělit na tři okruhy. Jedná se o přímé, nepřímé a ostatní náklady veřejných rozpočtů.

Přímé náklady jsou výdaje veřejných rozpočtů, které lze spojit s nezaměstnanou osobou, jedná se zejména o vyplácené sociální dávky, platbu státu do systému veřejného zdravotního pojištění za nezaměstnanou osobu, náklady na aktivní politiku zaměstnanosti a administrativní náklady s výše uvedenými politikami spojenými.

Druhou položkou jsou nepřímé náklady, což jsou nevybrané přímé a nepřímé daně v souvislosti s nezaměstnanou osobou.

Třetí položkou nákladů jsou ostatní náklady, které lze spojit s ostatními negativními efekty nezaměstnanosti na domácnost nezaměstnaného a společnost jako celek a z toho plynoucí potřebou veřejného sektoru reagovat. Zde se jedná například o vliv nezaměstnanosti na možné zhoršení zdraví jedince, na možný rozpad rodiny, na rozvoj sociálně patologických jevů (alkoholismus, sebevraždnost) nebo dokonce na růst kriminality. Předložená studie se snaží postihnout náklady veřejného sektoru pokud možno v co nejširším rozsahu, na druhou stranu sami autoři studie konstatují, že ne všechny výše uvedené náklady lze dohledat nebo odvodit s pomocí veřejně dostupných zdrojů.

Výsledky za rok 2014 ukazují, že průměrné roční náklady na jednu celoročně nezaměstnanou osobu se pohybují kolem 207 tis. Kč. Tento odhad je do značné míry

ovlivněn náklady na sociální systém (průměrně 73 tis. Kč, což je 35 % celkových nákladů) a nevybranými daněmi z nerealizované práce a spotřeby nezaměstnaného jedince (průměrně 91 tis. Kč, což je 44 % celkových nákladů). Ve srovnání s předchozími studiemi, které v ČR na toto téma byly zpracovány, je odhad prezentovaný v této studii nepatrně vyšší, což je dáno jak komplexním zahrnutím jednotlivých nákladů (tedy i těch, které předchozí studie opomíjely), tak všeobecným růstem cenové a mzdové hladiny, ke které došlo od doby zpracování uvedených studií.

Zvolená metodologie se řídila podmínkou jednoduchosti, kdy provedené výpočty musí být snadno replikovatelné, a tak mohou poskytovat vzájemně srovnatelné výsledky v následujících letech. Při interpretaci výsledků je proto vhodnější je posuzovat v kontextu meziročních změn, menší vliv pak přisuzovat samotné absolutní hodnotě odhadu. Zvolená metodologie kvantifikace nákladů spočívá v kombinaci makroekonomického, mikroekonomického, účetního i statistického přístupu a rozvíjí a zpřesňuje dříve použité metody. Získané výsledky lze rovněž interpretovat různými přístupy. Celková výše nákladů je spočtena pro průměrného nezaměstnaného a skutečná hodnota a její struktura se bude poměrně výrazně lišit pro různé skupiny nezaměstnaných. Například v případě kvalifikovaného nezaměstnaného, který pobírá podporu v nezaměstnanosti, lze očekávat vyšší hodnotu nevybraných přímých daní, naproti tomu v případě nekvalifikované dlouhodobě nezaměstnané osoby pak lze čekat vyšší náklady související s její rekvalifikací, náklady ve formě nevybraných nepřímých daní nebo vyplacených dávek hmotné nouze. Z výše popsaných důvodů je proto nutno zjištěný souhrnný odhad jen obtížně interpretovat jako "částku, kterou by stát měl vydat na řešení nezaměstnanosti u jedné nezaměstnané osoby".

V rámci projektu **Odhad rozsahu nelegální práce v ČR a její dopady na veřejné rozpočty** byla věnována pozornost problematice, která patří v naší zemi k málo zmapovaným. Nelegální práce, resp. nehlášená práce, je významným fenoménem národní ekonomiky a je součástí tržních vztahů. Na jedné straně vytváří hodnoty, přispívá k růstu národního bohatství, na druhé straně narušuje přerozdělovací procesy, rozměňuje národní fiskální politiku. Její provozování skrze nekalou konkurenci (její aktéři mají náklady snížené o daně a odvody do centrálních solidárních fondů sociálního a zdravotního zabezpečení) deformuje cenovou strukturu. Provozovatelé nelegální práce v plné míře bezplatně využívají společenskou infrastrukturu, což ve svých důsledcích zvyšuje daňové zatížení legálně působících subjektů, daňových plátců a prohlubuje sociální napětí ve společnosti. Stát a sociální partneři se proto snaží potlačit šedou ekonomiku, která by bez nelegální práce nemohla existovat.

Tematika nelegálního zaměstnání patří nejen v České republice mezi málo zmapovanou oblast. Důvodem je komplikovanost této problematiky a složité pojmové uchopení. Podklady pro odhad rozsahu nelegální práce jsou omezené, data z daňové statistiky se ve sledovaném směru nezpracovávají, podklady z kontrol odpovědných institucí v rámci rezortní působnosti MPSV nejsou reprezentativní. K odhadu rozsahu nelegální práce jsou k dispozici pouze:

- výstupy šetření daňových úniků provedených CERGE v letech 2000, 2002 a 2004 a navazující analýzy a prognózy práce na černo,
- odhady neevidované, resp. nehlášené, práce v rámci soustavy národních účtů zpracované podle metodiky ESA 95, resp. ESA 2010,
- data statistiky práce, konkrétně rozdíl mezi výběrovým šetřením pracovních sil a podnikovou statistikou zaměstnanosti,
- odhady nelegálního výkonu práce imigranty,

- výstupy dílčího šetření Generálního finančního ředitelství o daních z příjmu fyzických osob odváděných podle § 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů,
- názory expertů regionálních poboček Úřadu práce ČR,
- zjištěné případy nelegální práce Státním úřadem inspekce práce.

Odhad nelegální práce vycházel ze dvou kroků - převzetí disponibilních dat o počtu pracovníků v neohlášených pracovních aktivitách a v případě potřeby jejich přepočtení na plnou pracovní dobu a úprava údajů o přepočtených stavech na plnou pracovní dobu na přepočtené stavy podle nehlášené práce na základě daňového šetření nebo daňových, resp. pojistných kalkulací. Kalkulace dopadů nelegální práce na veřejné rozpočty zohledňovala odhad přepočtených osob, průměrný měsíční hrubý výdělek ve výši 25 000 Kč, daň z příjmu dle dekompozice rozdílu průměrného hrubého a čistého výdělku, sazby sociálního a zdravotního pojištění (bez II. důchodového pilíře) a strukturu daňového zatížení konkrétních pracovních výkonů.

Nelegální práce se stala standardní v českém hospodářství, veřejností je považována za "normální" praxi. Nelegální činnosti se dopouští jak zaměstnavatelé, zaměstnanci i osoby samostatně výdělečně činné. Ztráty veřejných rozpočtů jsou představovány v podobě nezaplacení daně z příjmu fyzických osob, sociálního a zdravotního pojištění a na druhé straně zbytečně vyplacenými nepojistnými sociálními dávkami. Zdrojem výskytu nelegální práce v sektoru samostatné výdělečné činnosti, zejména sebezaměstnaných bez zaměstnanců, je přátelská fiskální politika. V sektoru závislé práce vystupuje jako zdroj na straně zaměstnavatele snaha minimalizovat náklady, která se setkává se snahou zaměstnance zvýšit si příjem, popř. zatajit příjem před exekucí. Významná role připadá přijetí nerovných podmínek výkonu závislé práce ze strachu o zaměstnání. Na trhu výrobků a služeb jeví zájem zejména nízkopříjmové skupiny obyvatelstva o cenově výhodné produkty a služby, které jsou výstupem nelegální, nezdaněné práce.

Hlavním cílem projektu **Vytvoření webové aplikace pro projekt MIKOP** bylo vytvoření webové stránky, která by obsahovala tři části - administraci, plánovací a statistickou. Vzniklá databáze měla umožnit průběžné plánování, zaznamenávání realizace a sledování výstupů z kazuistických seminářů realizovaných v rámci projektu MIKOP a statistické vyhodnocení výstupů z těchto seminářů v členění dle sledovaných ukazatelů. Dalším cílem projektu bylo vytvoření webových zpětnovazebních dotazníků za oblasti zaměstnanosti a poradenství, trhu práce a ESF, využitých při pilotáži metodiky projektu MIKOP a příprava dat zpětnovazebních dotazníků pro statistické zpracování, jejich analýzu, včetně zpracování zpráv k jednotlivým zpětnovazebním dotazníkům za výše uvedené oblasti.

Řešitelem projektu "Metodika individuální a komplexní práce s klienty ÚP ČR" (MIKOP), bylo Generální ředitelství ÚP ČR, jeho cílem bylo zkvalitnění a sjednocení služeb zaměstnanosti tak, aby byly poskytovány ve stejné kvalitě a rozsahu na všech pracovištích ÚP ČR. Mezi významné aktivity projektu patřily především realizace kazuistických seminářů, do kterých byli zapojeni všichni pracovníci zaměstnanosti a jejichž cílem bylo poskytnout prostor pro předávání zkušeností, řešení problémů, pravidelné setkávání a zavádění metodiky do praxe. V souvislosti s touto klíčovou aktivitou bylo zapotřebí vytvořit webovou aplikaci, zajišťující průběžné plánování, zaznamenávání realizace a sledování výstupů z kazuistických seminářů.

V průběhu roku 2015 probíhalo pilotní ověření vytvořené databáze, zjištěné nedostatky byly průběžně konzultovány a upravovány. Vytvořené webové dotazníky a vypracované zprávy ze získaných dat výraznou měrou přispěly k efektivnímu pilotování, zavádění dílčích částí metodiky MIKOP na vybraných pracovištích ÚP ČR. Na základě získaných informací mohla připravovaná Metodika individuální a komplexní práce s klientem ÚP

ČR reflektovat další náměty a odstranit případné nedostatky připravované metodiky, aby zvyšování kvality a rozsahu poskytovaných služeb směrem ke klientovi ÚP ČR byly co nejefektivnější.

Webová aplikace bude využívána i po ukončení projektu MIKOP a statistická data, budou využita v koncepční činnosti MPSV a ÚP ČR.

3.1.4 Monitorování procesů migrace a politik integrace cizinců na trhu práce a ve společnosti

V rámci této oblasti byla v r. 2015 pozornost věnována zejména těmto problémovým okruhům:

- indikátory integrace cizinců z třetích zemí v ČR a začlenění ruské komunity do většinové společnosti,
- průzkum veřejného mínění cizinců z třetích zemí o otázkách integrace a jejich náhledů na majoritní společnost a život v ní,
- spolupráce Úřadu práce ČR se zaměstnavateli při umísťování cizinců z třetích zemí na trh práce ČR s možností dalšího využití pro průběžný monitoring.

Projekt **Indikátory integrace cizinců z třetích zemí v ČR a začlenění ruské komunity do většinové společnosti** navazuje na výsledky dosavadních řešení v dané oblasti. Základním cílem tohoto projektu je monitorovat, aktualizovat a zpřesňovat zvolené indikátory integrace cizinců z třetích zemí v ČR. Půlroční aktualizace kvantitativních ukazatelů zahrnuje základní, analytické a srovnávací ukazatele v těchto základních oblastech - pobytové a demografické charakteristiky, zaměstnanost a trh práce, vzdělávání vč. jazykové přípravy a sociální začlenění. Roční aktualizace kvalitativních indikátorů je zaměřena zejména na názory a postoje české veřejnosti k cizincům žijícím na českém území. Zdrojem poznatků kvantitativní části jsou administrativní údaje státní sféry, zdrojem monitoringu kvalitativní části jsou empirická, dotazníková šetření. V tomto smyslu byly zpracovány aktualizovaná, zpřesněná a zrevidovaná "Soustava kvantitativních ukazatelů monitorující integraci cizinců z třetích zemí" s údaji do 30. 12. 2014, aktualizovaná "Soustava kvalitativních ukazatelů monitorující integraci cizinců z třetích zemí" s údaji za rok 2015 a policy paper pro zadavatele projektu s analýzou vývoje hlavních indikátorů integrace v monitorovaném období.

Kromě těchto oblastí je v rámci tohoto projektu věnována pozornost problematice integrace ruské komunity do české společnosti. Řešení vychází z analýzy dostupných administrativních dat, provedených dotazníkových šetření a vlastních sondážních šetření s odborníky i příslušníky ruské komunity. Konkrétně jsou analyzovány pobytové charakteristiky, účely pobytu, výdělečná a podnikatelská činnost, sociálně demografické údaje, teritoriální rozmístění v ČR, zastoupení v českých vzdělávacích institucích a pobírání sociálních dávek v systému státní sociální podpory. Ze sledování integračních indikátorů vyplynuly tyto vybrané závěry:

- V krátkodobém horizontu posledních šesti měsíců roku 2014 došlo v souhrnu všech legálních pobytů k praktické stagnaci cizinců z třetích zemí, což mění střednědobé trendy prosazující se od roku 2009, kdy se mezi pololetími v průběhu jednotlivých let počet pobývajících osob výrazně (o několik tisíc) snižoval. Mezi prosincem 2013 a 2014 klesl počet cizinců z třetích zemí žijících v ČR pouze o 0,34 %.
- I v monitorovacím období se prosadila dlouhodobá tendence růstu počtu a podílu trvalých pobytů, jejich počet se v průběhu šesti měsíců zvýšil o 3 044 osob, tj. o

1,0 %, meziročně o 5,3 %. Podíl trvalých pobytů na celkovém počtu cizinců z třetích zemí na konci roku 2014 dosáhl již 67,4 %, což je pro jejich integraci významné zjištění, neboť trvalý pobyt znamená vyrovnané pozice na pracovním trhu, přístup k veřejnému zdravotnímu pojištění a nárok na sociální dávky (dávky státní sociální podpory a dávky hmotné nouze).

- Je patrný dynamický růst udělených českých občanství, oproti předcházejícímu roku (12/2013) je více než dvojnásobný, což významně souvisí se zákonnou úpravou umožňující zde žijícím cizincům dvojí občanství. V roce 2014 představuje počet cizinců s českým občanstvím 1,5 % z celkového počtu legálně pobývajících cizinců z třetích zemí.
- Souhrnný rozsah legálně zaměstnaných (výdělečně činných) cizinců z třetích zemí se v roce 2014 snížil oproti roku 2011 o cca 13,5 tisíc osob, tj. o 9,9 %. Hodnocení cizinců z třetích zemí na českém trhu práce v retrospektivě pěti let (2009 až 2014) vyúsťuje v poznání, že postavení těchto cizinců se výrazně změnilo, a to v jejich neprospěch.
- Varovným signálem posledních let je klesající přístup cizinců z třetích zemí k legální výdělečné činnosti a v souvislosti s tím i jejich rostoucí počet bez vlastního příjmu. Podíl cizinců z třetích zemí, kteří nemají příjem z vlastní výdělečné činnosti, se od roku 2009 do roku 2014 zvýšil ze 42,2 % na 51,6 %.
- Synergické působení rostoucího počtu trvalých pobytů, cizinců z třetích zemí bez příjmů z vlastní výdělečné činnosti a zvyšující se počty mimo výdělečných pobytů vedou k rychlému růstu počtu a výplat dávek z veřejných rozpočtů - dávek státní sociální podpory a dávek v hmotné nouzi. Zatímco počty sociálních dávek i vyplacená suma u českého obyvatelstva klesají, u cizinců z třetích zemí výrazně rostou. V průběhu posledních 12 měsíců se suma výplat dávek státní sociální podpory zvýšila o desetinu (u příspěvku na bydlení o více než 30 %), u dávek hmotné nouze činí navýšení 13 %.

Cílem projektu **Průzkum veřejného mínění cizinců z třetích zemí o otázkách integrace a jejich náhledů na majoritní společnost a život v ní** bylo zmapování postojů a názorů sledovaných skupin cizinců z třetích zemí (Ukrajinců, Vietnamců a Rusů) k integraci do české majoritní společnosti, vycházející z detailní analýzy subjektivního vnímání a hodnocení vztahu sledovaných skupin cizinců vůči majoritní společnosti v kontextu jejich vlastního integračního procesu. V rámci projektu bylo realizováno a vyhodnoceno dotazníkové šetření ve vybraných krajských městech České republiky, které bylo zaměřené na zmapování postojů a vztahu Ukrajinců, Vietnamců a Rusů k integraci do společnosti České republiky. Jednalo se o první hodnotový průzkum cizinců, jehož výsledky byly obohaceny o poznatky získané sekundární analýzou dostupných relevantních zdrojů. Na základě syntézy poznatků byla formulována zjištění přispívající k rozšíření poznání o integraci cizinců do majoritní společnosti prostřednictvím zmapování hodnotových preferencí cizinců a norem chování a také jejich postojů vůči české majoritě. Zjištění výzkumu byla zadavatelem uplatněna v rámci aktualizované "Konceptce integrace cizinců - Ve vzájemném respektu" pro rok 2016.

Důležitým aspektem v tomto smyslu je uvědomění si faktu, že migrace přináší sociální změny, a to jak v zemích původu, tak v hostitelské zemi. U rodilé i přistěhovalecké populace se projevuje přirozená snaha o uchování vlastní sociální identity, což už samo o sobě vytváří ve společnosti určité napětí, které za určitých okolností může vyústit až v sociální konflikt. Mezinárodní migrace a její impulzy vyvolávají sociální změny s pozitivními i negativními účinky, čímž mohou přispívat k akceleraci rozvoje společnosti nebo v sobě mohou nést rovněž možné příčiny sociálních konfliktů. Vystává otázka

kontroly těchto sociálních změn, zejména z tohoto důvodu mezi hostitelskými zeměmi roste pozornost zaměřující se na oblasti integrace cizinců a jejich vývoj.

Citlivost vůči xenofobii ze strany cizinců byla v určitých případech ovlivněna také z důvodu nenaplnění jejich představ, které vkládali do svého uplatnění na českém trhu práce. Zaměstnanost cizinců byla zatížena výraznou koncentrací v nekvalifikovaných zaměstnáních a zvýšenou koncentrací ve službách a prodeji, přičemž tímto byly zasaženy více ženy. Jedním ze základních předpokladů úspěšného procesu integrace je důvěra minorit v majoritu. Pocit důvěry byl narušován zejména z důvodu osobních zkušeností cizinců s diskriminací, přičemž lze předpokládat, že vnímání xenofobního chování ze strany majority se kromě individuálního nastavení člověka mění také s délkou jeho pobytu v české společnosti a mírou poznání českého prostředí a orientací v české společnosti.

V rámci výzkumu byla identifikována skupina osob, u které je možné předpokládat převažující absenci ve vyhledávání kontaktů s představiteli majority a spíše neaktivitu v sociální oblasti na lokální úrovni, přičemž tyto osoby měly k Čechům nejkritičtější postoj. Mezi cizinci se zájemem o trvalé usídlení bylo výrazně více osob uvědomujících si vlastní pocit štěstí, kteří disponovali vyšší mírou sebedůvěry v možnostech určovat svůj osobní život, rovněž více preferovali sousedství s Čechy. Cizinci z třetích zemí netvoří sourodý monolit, ale spíše konglomerát skupin cizinců, které se v mnohém vzájemně různě liší. Tato jejich vnitřní diferencovanost postojů a vztahů koresponduje i s jejich odlišným vztahem vůči majoritě a společnosti České republiky.

V rámci sledovaných skupin cizinců byly identifikovány rozdíly, a to jak v jejich vztahu k majoritě, tak v jejich hodnotových preferencích a ve vnímání sledovaných norem chování. Cizinci sledovaných skupin Čechy považovali za vychovanější a mírumilovnější, naopak nejkritičtěji u Čechů vnímali jejich závist a lakomost, lenost, sobeckost a nepřátelství. Nejkritičtější postoje projevili Vietnamci, méně Rusové a nejméně Ukrajinci. Pozitivní postoje vůči členům majority posilovalo zejména prohlubování vzájemné interakce se členy majority, odstranění jazykové bariéry, zkušenosti s českým prostředím a nekumulování negativních zkušeností s majoritou.

Na základě zjištění lze konstatovat, že cizinci před českou kulturou upřednostňují spíše civilizační výdobytky české společnosti. Kulturní odlišnosti přitom tvořily součást subjektivně vnímaných bariér integrace cizinců do české společnosti, přičemž odlišnost kultur vnímali jak kulturně nejvzdálenější Vietnamci, tak i kulturně bližší Ukrajinci a Rusové. Hůře byli Češi vnímáni v pozornosti, kterou věnovali vzájemné interakci a interakci věnované cizincům. Hodnocení přátelskosti Čechů ze strany cizinců, ve srovnání s hodnocením jejich krajanů, byla mírně vyšší vůči cizincům, než vůči Čechům. Nejhorší cizinci vnímali Čechy v jejich menším lpění na rodinných a příbuzenských vazbách a dodržování tradic a zvyků. Obecně lze konstatovat, že cizinci hodnotili pozitivněji spíše současný stav společnosti České republiky než současný stav v zemi jejich původu.

Na základě dalších zjištění lze vyslovit předpoklad o zvýšené citlivosti některých osob či skupin lidí z řad Ukrajinců a Rusů na to, jakým způsobem byly v ČR mediálně i politicky prezentovány a řešeny záležitosti související se současným konfliktem na Ukrajině. V této oblasti pravděpodobně dochází ke střetům v očekávání těchto cizinců vůči jednání jak (některých) politických představitelů ČR, tak jednotlivých médií, prezentujících a zprostředkovávajících informace o tomto dění. Dále byly identifikovány oblasti se sníženou orientací cizinců, mezi něž patří nárok na sociální dávky, školství, nárok na podporu v nezaměstnanosti a další vzdělávání dospělých. Z důvodu nedostatečné znalosti českého jazyka nejen u cizinců s dlouhodobým, ale také s trvalým pobytem (z nichž téměř polovinu trápila nedostatečná znalost českého jazyka), byla zaznamenána preference cizinců v poskytování informací cizincům na úřadech v jejich

rodném jazyce, nicméně osvojení si, či zlepšení češtiny je nezbytným předpokladem úspěšného procesu integrace cizinců do majoritní společnosti České republiky.

V rámci výzkumu byla pozornost věnována také zmapování spokojenosti cizinců s jejich životem. Mezi faktory ovlivňující sebedůvěru cizinců s jejich životem a jejich možnosti ovlivňovat a řídit vlastní život patřilo jejich postavení na trhu práce, osobní sebedůvěra, jistota pobytového statutu, spokojenost s vlastním životem a národní (neboli etnické) specifikum.

Na základě získaných poznatků a formulací efektů a vlivů působících v rámci zkoumané oblasti byly navrženy následující možné strategie řešení a úkoly směřující k jejich naplnění:

- Citlivost cizinců vůči projevům xenofobního chování majority se může měnit v kontextu nárůstu jejich interakcí s příslušníky majority, lepší znalostí češtiny, nabytím zkušeností s majoritou a českým prostředím, historií, kulturou a v neposlední řadě s jejich celkovou orientací v české společnosti vůbec. Vzhledem k tomu, že pozornost sportovním a kulturním akcím byla věnována převážně ze strany mladých a svobodných osob, by v rámci výzkumu měla být větší pozornost věnována identifikaci vhodných nástrojů sloužících ke zvýšení informovanosti cizinců o stavu a historii české kultury se sekundárním zacílením i na dosažení pozvednutí zájmu cizinců o české společensko-kulturní dění a historii. Takto ověřené nástroje by v budoucnu mohly posílit efektivnost integračních projektů, které poslouží pro potřeby plánování společensko-kulturních akcí zaměřených na posílení interakce mezi majoritou a cizinci z třetích zemí.
- Především u cizinců se zájmem zůstat žít (i se svojí rodinou) v ČR nastalo je nezbytné zvýšit jejich konkurenceschopnost na trhu práce v ČR tak, aby byli pro případné zaměstnavatele akceptovatelnější. Obzvláště je důležité sledovat oblast vývoje dalšího vzdělávání trvale usídlených cizinců, což nutně předpokládá zvýšení informovanosti cizinců o jejich možnostech v dalším vzdělávání. Toto ovšem naráží na obecně dlouhodobě přetrvávající nižší úroveň rozvinutosti oblasti dalšího vzdělávání v ČR obecně. Odborná pozornost by měla být věnována také kontinuálnímu zvyšování informovanosti cizinců o povinnostech a právech obyvatel tohoto státu v oblasti sociálního zabezpečení a školství. Paralelně s případnou kampaní zaměřenou na posílení tolerance majority vůči cizincům žijícím na území ČR by měl být kladen důraz i na podporu zájmu cizinců učit se český jazyk a posilovat jejich zájem o rozšiřování obecného povědomí o jejich povinnostech a právech na území ČR.
- V mnohém problematický přesah vlivu médií, který rovněž ovlivňuje vzájemný vztah minorit a majority nelze v současné společnosti „svobody projevu“ zásadně ovlivnit. Určitou protiváhou tomuto by mohlo být šíření osvěty o otázkách migrace a integrace v podmínkách společnosti ČR. Jedním z nevyhnutelných předpokladů tohoto je ovšem dosažení konsenzu alespoň v základních otázkách migrace a integrace mezi sociálními partnery, konkrétně mezi kompetentními orgány státní správy (zejména odbor azylové a migrační politiky MV, MPSV, Úřad práce ČR) a představiteli neziskového sektoru, kteří zpravidla bývají nejviditelnějšími realizátory integračních kampaní zaměřených jak na cizince, tak na příslušníky majority.

Cílem projektu **Spolupráce Úřadu práce ČR se zaměstnavateli při umisťování cizinců z třetích zemí na trh práce ČR s možností dalšího využití pro průběžný monitoring** bylo zmapování aktuální situace spolupráce ÚP ČR se zaměstnavateli při umisťování cizinců na trh práce ČR, a to i s ohledem na případná regionální specifika. Pozornost je zaměřena na popsání jednotlivých interakcí aktérů, ke kterým při umisťování cizinců na trh práce dochází. V rámci kvalitativního výzkumu byla pozornost věnována i případným regionálním specifikům. Na základě získaných poznatků budou

v dalších fázích řešení popsány jak dobré, tak i negativní praxe. V rámci výzkumu proběhne online dotazování odborných pracovníků všech krajských pracovišť ÚP ČR, fokusní skupiny s pracovníky ÚP ČR a hloubkové rozhovory s vybranými zaměstnavateli a cizinci, kteří využívají nebo využili služeb ÚP ČR.

Získané poznatky přispějí k rozšíření poznatků z oblasti umísťování cizinců na trh práce ČR a k rozšíření informovanosti v oblasti zaměstnávání cizinců z třetích zemí, a to zejména o poznatky z oblasti forem spolupráce zaměstnavatelů a ÚP ČR při umísťování cizinců na trhu práce s identifikací případných rizik, ohrožujících nejen průběh procesu integrace, ale také vývoj (lokálního) trhu práce.

Cílem projektu **Migrant Well-Being in Diversity** bylo popsat a zhodnotit životní situace mladých mužů - migrantů v sedmi evropských zemích (ČR, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Německo a Velká Británie). Ve všech těchto zemích byly nejprve zmapovány a vyhodnoceny dostupné informace týkající se cílové skupiny. Následně byli v každé zemi dotázáni zástupci mladých mužů - migrantů ve věku 16-27 let. V rámci projektu se uskutečnila také diskusní setkání s experty, kteří se věnují integraci cizinců, s nimiž byly diskutovány předběžné výsledky projektu. Na základě dat získaných popsanými postupy byly zpracovány jak samostatné analýzy věnující se situaci v každé ze sedmi zemí zapojených do projektu, tak analýza, ve které byly vyhodnoceny údaje získané ve všech zemích podle stanovených témat.

V počáteční fázi projektu byl podrobněji zmapován rozsah informací o cílové skupině, které byly v době realizace výzkumu dostupné z jiných již existujících zdrojů. Na základě těchto dat zpracovaná vstupní národní zpráva obsahovala informace umožňující přiblížit

- základní charakteristiky cílové skupiny v ČR,
- její obraz v českých médiích,
- stav odborné reflexe a odborných diskusí týkajících se cílové skupiny,
- nejvýznamnější okolnosti, které ovlivňují životní situaci cílové skupiny, situace, které mladí muži – migranti musí řešit,
- nastavení migračních politik a programů ve vztahu k této cílové skupině, případně specifické politiky a programy pro cílovou skupinu.

Získané informace byly důležitým východiskem pro přesnější specifikaci postupu sběru nově shromažďovaných dat. V další fázi projektu byly shromažďovány údaje přímo od zástupců cílové skupiny. Celkem se ve všech sedmi zemích uskutečnilo 145 individuálních rozhovorů se zástupci cílové skupiny projektu (se 32 z nich byl následně proveden i opakovaný rozhovor) a 21 diskusních setkání (focus group), kterých se zúčastnilo 137 zástupců cílové skupiny. V ČR bylo dotázáno celkem 40 osob, z nichž 24 se zúčastnilo některého ze tří diskusních setkání a 16 bylo dotazováno individuálně (v sedmi případech se jednalo o opakovaná interview).

Komplikace spojené s obtížnou dostupností cílové skupiny v terénu projektu představovaly značné riziko pro dokončení této fáze projektu. Z těchto důvodů byla fáze sběru dat prodloužena a byly také využity různé postupy kontaktování zástupců cílové skupiny a různé komunikační kanály. Souběžně s dokončováním fáze sběru dat od zástupců cílové skupiny se konala diskusní setkání s experty věnujícími se migraci. Kromě zástupců řešitele projektu se jej zúčastnili zástupci organizací pracujících s cizinci, zástupci státní správy a samosprávy a zástupci migrantů, kteří jsou obeznámeni se situací cizineckých komunit v ČR a věnují se různým aktivitám ve

prospěch těchto komunit. Záměrem uskutečněného semináře byla reflexe získaných poznatků o situaci cílové skupiny v ČR.

Údaje shromážděné popsanými postupy byly využity dvojím způsobem. Na základě poznatků z provedených rozhovorů i ze semináře byla nejprve zhodnocena situace v ČR. Ve výsledném dokumentu byla kromě informací o situaci cílové skupiny a hlavních trendech, případně rizikách spojených s jejich situací, věnována pozornost také politikám zohledňujícím situaci cílové skupiny (nebo přímo zaměřeným na ni) a jejich možnostem při podpoře integrace mladých mužů - migrantů.

Poznátky z rozhovorů se zástupci cílové skupiny byly sdíleny v rámci celého mezinárodního výzkumného týmu. Získaná data byla pro tyto účely nejprve připravena (z každého interview byly zpracovány zkrácené souhrny) a byly stanoveny hlavní tematické okruhy identifikované na základě vstupní reflexe získaných údajů. Jednotlivé národní týmy pak zpracovaly tematické analýzy v těchto vybraných oblastech (v některých případech se jednalo o témata spojující více různých oblastí):

- vzdělání a zaměstnání (ČR),
- rodina a partnerské vztahy (Finsko),
- diskriminace a rasismus (Francie),
- dosažený status a očekávání (Itálie),
- sociální sítě, přátelé, volný čas a/nebo sport (Irsko),
- sounáležitost (pocit sounáležitosti), životní prostředí, identita (Německo),
- bezpečnostní otázky, vztahy s úřady a autoritami (Velká Británie).

Při zpracování tematických analýz řešitelé využívali k danému tématu relevantní poznátky získané od zástupců cílové skupiny ve všech sedmi zemích. Na základě těchto informací byla zpracována závěrečná zpráva z projektu a byl vytvořen přehled hlavních oblastí a ukazatelů umožňujících monitorovat možnosti prožití spokojeného života u mladých mužů - migrantů ("well-being index"). Ukázalo se, že odchylka mezi (počátečními) očekáváními a (pociťovanými) úspěchy mladých mužů - migrantů zcela jasně souvisí s jejich spokojeností s jejich současným životem a s jejich celkovou migrační zkušeností. Následně je tato spokojenost jasně závislá na očekáváních, která si s sebou přinesli (1. generace), nebo s kterými vyrostli (2. generace). Jestli pociťují výsledky své migrace jako "úspěch" nebo "selhání" je pro duševní pohodu mladých mužů - cizinců rozhodující a může to rozhodnout o kvalitě jejich současného života i o vyhlídkách do budoucna.

Zjištěné poznátky byly v červenci 2015 prezentovány na mezinárodní závěrečné konferenci projektu v Manchesteru a byly publikovány na webových stránkách řešitelských organizací. Na webových stránkách VÚPSV, v.v.i. byla vytvořena samostatná sekce (v češtině a angličtině) obsahující výstupy mezinárodního řešitelského týmu a českého řešitelského týmu a odkazy na webové stránky s výstupy partnerských organizací (viz <http://www.vupsv.cz/index.php?p=outputs&site=default>).

3.1.5 Hodnocení politiky sociálních služeb v širší perspektivě

V rámci této oblasti byla v r. 2015 pozornost věnována zejména těmto otázkám:

- využívání poznatků sociálního šetření v sociální práci se žadateli o příspěvek na péči,
- náklady na poskytování ošetrovatelské a rehabilitační péče v pobytových zařízeních sociálních služeb.

V rámci realizace projektu **Využívání poznatků sociálního šetření v sociální práci se žadateli o příspěvek na péči** byly uskutečněny rozsáhlé analýzy kvalitativních dat zaměřené na to, jaké faktory ovlivňují, zda a jak jsou poznatky těchto šetření využívány posudkovými lékaři při stanovování stupně závislosti pro účely příspěvku na péči a sociálními pracovníky pro zajištění další pomoci žadatelům o tuto dávku, pokud to jejich situace vyžaduje.

Tématu výkonu sociálního šetření pro účely příspěvku na péči se VÚPSV, v.v.i. věnuje dlouhodobě, což mj. umožňuje zachytit i vývoj v této oblasti v období před a po tzv. Sociální reformě I., tj. mezi léty 2011 a 2014, kdy byl výkon agendy příspěvku na péči převeden z obecních úřadů na Úřad práce ČR. Uskutečňování sociálního šetření bylo v obou případech analyzováno optikou situačního přístupu (tj. na klienta a jeho individuální potřeby, který je aktivně zaměřený na hledání a uplatňování takových postupů při práci s klientem) a procedurálního přístupu (tj. přístupu zaměřeného na správné zvládnutí předepsaného standardizovaného postupu práce s klientem tendujícího k upřednostňování administrativní stránky agendy před přímou sociální prací). V obou sledovaných obdobích byla zjištěna heterogenita mezi pracovišti, kdy na některých pracovištích sociální pracovníci více inklinovali k přístupu situačnímu, na jiných k procedurálnímu. Nicméně se jeví, že došlo k významnému posunu v možnostech uplatňovat jeden či druhý přístup. Výsledky analýz naznačují, že po Sociální reformě rostl tlak na uplatňování procedurálního přístupu ke klientům a v souladu s touto preferencí byly nastavovány i pracovní podmínky na jednotlivých pracovištích - vyšší počet klientů na jednoho pracovníka, fragmentarizace procesu řízení o příspěvek na péči a využívání externích sociálních pracovníků pouze pro uskutečnění sociálního šetření, nedostatečné materiální a technické vybavení pro práci v terénu.

Otázka využívání poznatků získaných během sociálního šetření pro účely řízení o příspěvek na péči a pro zprostředkování případné další pomoci žadatelům o tuto dávku či jejich rodinným pečujícím souvisela jak s ne/možností uplatňovat situační přístup k žadatelům o příspěvek na péči, tak i s dalšími faktory. Z hlediska využívání výsledků sociálního šetření posudkovými lékaři Lékařské posudkové služby při OSSZ byla kromě proceduralismu identifikována i řada dalších překážek, zejména:

- struktura záznamu ze sociálního šetření jednotně využívána sociálními pracovníky ÚP ČR je odlišná od struktury základních životních potřeb posuzovaných posudkovými lékaři, což často znesnadňuje orientaci v záznamu, přináší nutnost hledat informaci k jedné životní potřebě na několika místech záznamu a omezuje tak jeho využitelnost,
- vysoká pracovní zátěž posudkových lékařů a relativně nízká časová dotace na zpracování jednoho posudku stupně závislosti pro příspěvek na péči,
- často absentující komunikace mezi posudkovými lékaři a sociálními pracovníky v zájmu vyjasnění či doplnění zjištění o životní situaci žadatele zachycených v záznamu ze sociálního šetření,
- sklon k apriornímu vnímání lékařských podkladů pro určení stupně závislosti jako "objektivního" popisu aktuální situace žadatele a záznamu ze sociálního šetření jako popisu "subjektivního" a laického.

V oblasti využívání poznatků sociálního šetření pro zprostředkování další pomoci žadatelům o příspěvek na péči se vedle zmiňovaného procedurálního přístupu jako zásadní překážka jeví především po Sociální reformě nevyjasněné role a kompetence v oblasti výkonu sociální práce na ÚP ČR a na obcích.

Nejen na zmírnění uvedených bariér, ale i na další dílčí aspekty kvalitního výkonu sociálního šetření pro účely příspěvku na péči, a to zejména s ohledem na zvýšení využitelnosti jeho poznatků, cílí certifikovaná Metodika sociálního šetření v rámci řízení

o příspěvek na péči, která byla převzata MPSV k využívání v jeho metodické a koncepční činnosti v této oblasti.

V rámci projektu **Náklady na poskytování ošetrovatelské a rehabilitační péče v pobytových zařízeních sociálních služeb** bylo v 10 pobytových zařízeních sociálních služeb provedeno šetření rozsahu lékařem indikované a zdravotnickými pracovníky skutečně poskytnuté a vykázané ošetrovatelské a rehabilitační péče na celkovém vzorku 1 899 klientů těchto zařízení. V rámci realizovaného šetření byly sledovány všechny úkony autorské odbornosti 913. Pro kvantifikaci celkových nákladů poskytované ošetrovatelské a rehabilitační péče v pobytových zařízeních sociálních služeb byla jako klíčový parametr vybrána struktura klientů v jednotlivých typech pobytových zařízení podle míry závislosti definované stupněm přiznaného příspěvku na péči.

Těžiště analytických prací bylo orientováno na kvantifikaci celkových nákladů na poskytování ošetrovatelské a rehabilitační péče v jednotlivých typech pobytových zařízení sociálních služeb v závislosti na přiznaném stupni příspěvku na péči. Výše nákladů na poskytování ošetrovatelské a rehabilitační péče v jednotlivých typech pobytových zařízení sociální péče podle stupně závislosti (v Kč měsíčně) je uvedena v následující tabulce.

typ zařízení	příspěvek na péči podle stupně závislosti				
	bez příspěvku	I.	II.	III.	IV.
domov pro seniory	5 590	6 001	8 286	15 673	18 618
domov pro osoby se zdrav. postižením	5 113	5 228	5 634	7 631	9 191
domov se zvláštním režimem	7 179	4 246	7 176	9 656	14 139

Po promítnutí těchto údajů do struktury jednotlivých typů pobytových zařízení sociálních služeb lze konstatovat, že celkové náklady na poskytování ošetrovatelské péče v pobytových zařízeních sociálních služeb byly na úrovni 7,69 mld. Kč. V porovnání se šetřením, které bylo realizováno v r. 2008, vzrostly náklady na poskytování této péče o cca 2,5 mld. Kč. Bohužel zdravotní pojišťovny za tuto péči v r. 2014 podle údajů ze svých jednotlivých výročních zpráv zaplatily pouze 1,21 mld. Kč, tedy cca 15 % nákladů ošetřujícími lékaři indikované a ošetrovatelským personálem poskytnuté péče.

Je proto logické, že je žádoucí nahradit stávající systém financování ošetrovatelské a rehabilitační péče v pobytových zařízeních sociálních služeb prostřednictvím výkonových plateb paušální úhradou za klienta. Na rozdíl od výkonové platby, která představuje mimořádně administrativně náročný systém (manipuluje se s velkým objemem dat, což je spojeno s relativně vysokou chybovostí), který svým způsobem "motivuje k nadprodukcí dodatečných výkonů", hlavní předností "paušální úhrady za klienta" je transparentnost, relativní pružnost a administrativní nenáročnost. Obdobným způsobem prostřednictvím paušální platby je hrazena i zdravotní péče v léčebnách pro dlouhodobě nemocné, přitom věková struktura, základní diagnózy a stupeň soběstačnosti u pacientů v léčebnách pro dlouhodobě nemocné a u klientů domovů pro seniory umístěných na ošetrovatelských lůžkách jsou v zásadě obdobné. Výši paušální platby se doporučuje nediferencovat podle míry závislosti ani podle typu pobytového zařízení a stanovit ji jednotnou pevnou denní sazbou na úrovni 340 Kč denně, což v plném rozsahu odpovídá výši nákladů na poskytování ošetrovatelské a rehabilitační péče v pobytových zařízeních sociálních služeb. Celkové náklady ošetrovatelské a rehabilitační péče v pobytových zařízeních sociálních služeb by tak byly v plném rozsahu profinancovány ze systému veřejného zdravotního pojištění v souladu se zákonem č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, v platném znění.

Pokud budou zdravotní pojišťovny řádně plnit svoje zákonem definované povinnosti, nebylo by s vysokou pravděpodobností nutno poskytovatelům sociálních služeb v pobytových zařízeních poskytovat žádné dotace (resp. vyrovnávací platby) z veřejných zdrojů, ale naopak by byly vytvářeny základní předpoklady k potřebnému rozvoji těchto služeb tak, aby bylo možno pružně reagovat na očekávané důsledky stárnutí české populace.

Neopodstatněné jsou případné obavy z toho, že by se takto koncipovaný systém financování pobytových služeb sociální péče nepodařilo profinancovat, neboť stát má již dnes ve své kompetenci všechny klíčové atributy systému financování sociálních služeb (registruje všechny poskytovatele sociálních služeb, kteří splní zákonem definované podmínky jejich poskytování, tyto podmínky poskytování kontroluje v rámci inspekce kvality sociálních služeb, stanoví kritéria pro přiznání příspěvku na péči, rozhoduje o tom, kdo má na tuto dávku nárok, příspěvek na péči vyplácí).

Uspořené finanční prostředky (v rozsahu cca 4,3 mld. Kč) mohou být využity k částečné kompenzaci zvýšených výdajů zdravotních pojišťoven na krytí nákladů této péče v pobytových zařízeních sociálních služeb (formou zvýšení plateb státu za státní pojištění). Pokud bude souběžně realizováno i další opatření - výplata příspěvku na péči klientům i po dobu v léčebně pro dlouhodobě nemocné, získají léčebny pro dlouhodobě nemocné cca 546 mil. Kč, o tuto částku budou moci zdravotní pojišťovny snížit svoje platby těmto zařízením (z cca 1 300 Kč denně na cca 1 090 Kč).

3.1.6 Hodnocení trendů demografického vývoje a možností rodinné politiky v návaznosti na další veřejné politiky čelit jeho sociálním dopadům

V rámci této oblasti byla v r. 2015 pozornost věnována zejména těmto problémovým okruhům:

- analýza velikosti a struktury skupin osob bez domova a osob vyloučených z bydlení,
- výzkum veřejného mínění k nové motivační otcovské dovolené,
- rodiny s dětmi v ČR - sociodemografická a příjmová analýza,
- tři pilíře bezpečí.

Cílem projektu **Analýza velikosti a struktury skupin osob bez domova a osob vyloučených z bydlení** bylo zmapovat (v souladu s mezinárodní typologií ETHOS²) strukturu osob bez domova a osob vyloučených z bydlení. Velikost a struktura těchto sociálních kategorií byla analyzována v rozdělení na tyto dílčí skupiny:

- osoby přežívající venku nebo v noclehárně,
- osoby žijící v azylových domech,
- osoby přebývající v dalších typech zařízení poskytujících pobytové sociální služby (domy na půli cesty, centra sociálně rehabilitačních služeb, zařízení pro krizovou pomoc),
- osoby využívající další typy zařízení poskytující ambulantní sociální služby (nízko-prahová denní centra, centra sociálně rehabilitačních služeb, zařízení pro krizovou pomoc, intervenční centra),
- osoby ohrožované domácím násilím,

² <http://www.feantsa.org/spip.php?article4549&lang=en>

- osoby opouštějící instituce, zejména zařízení ústavní nebo ochranné výchovy pro mládež,
- osoby bydlící jinak než v bytech podle definice Sčítání lidu, domů a bytů 2011 (tzn. bydlící v nouzových objektech, vč. mobilních, v budovách mimo byty, v zařízeních apod.).

U každé skupiny byla zjišťována její struktura především podle věku, rodinného stavu a formy rodinného soužití, vzdělání, ekonomické aktivity a zdravotního stavu a také souvislost s domácím násilím.

V rámci projektu byly získány tyto hlavní poznatky:

Osoby přežívající venku jsou podle výsledků většiny lokálních sčítání i výpovědí sociálních pracovníků ze 75-80 % muži. Většinu tvoří osoby svobodné, početné jsou i osoby rozvedené, nejvíce jich je ve věkovém rozmezí 30-60 let. Pokud bylo zjištěno vzdělání, jde o osoby s (nedokončeným) základním vzděláním nebo s výučním listem.

Téměř shodná je struktura osob z hlediska pohlaví u osob sečtených v noclehárnách. Podobná je jejich struktura ohledně formy soužití, většina žije jako jednotlivci, někteří žijí v párech, převážně nesezdaných, převládající je věkové rozmezí je 35-54 let. Nejčastější dokončené vzdělání je základní a vyučení. Podle různých zdrojů dat má 15-40 % z těchto osob nezletilé děti, které ale nemají ve vlastní péči. Jedná se nejčastěji o osoby nezaměstnané (s případným příjmem z dávek nebo z občasného přivýdělku), dále se vyskytují i osoby ve starobním nebo (částečném) invalidním důchodu. Většina uživatelů nocleháren se potýká s různými formami zadlužení, které podle pracovníků nocleháren působí demotivačně vůči hledání legálního zaměstnání či kontaktu s úřady.

Ve struktuře uživatelů azylových domů je zastoupení obou pohlaví (i při zahrnutí nezletilých osob) vyrovnané, nezletilé osoby přitom tvoří cca třetinu klientů azylových domů. Převládají osoby ve věkovém rozmezí 27-40 let a také ve věku 19-26 let. V obou skupinách je největší zastoupení uživatelů s jednou a více spolu žijícími osobami (jedná se tedy většinou o osamělé rodiče /matky/ s dětmi). Cca třetinu uživatelů tvoří muži žijící jako jednotlivci. Také ve většině azylových domů převládají osoby se základním vzděláním, popř. s výučním listem. Nejčastěji byli nezaměstnané osoby (s případným příjmem z dávek a občasným přivýdělkem) a v případě rodičů - samoživitelů také na mateřské/rodičovské dovolené. Stejně jako v případě uživatelů nocleháren se také většina uživatelů azylových domů potýká s různými formami zadlužení a jeho dopady. V azylových domech poskytujících služby obětem domácího násilí byla zjištěna naprostá převaha žen, polovina z nich ve věku 30-39 let. Nejčastěji sdílely domácnost s jednou až dvěma dalšími osobami, žily tedy většinou se svými dětmi. U mužů tvořily významnou část případů osoby v seniorském věku cca 54-61 let. Vysoký byl podíl dětí do 15 let v ochranném režimu vykazání. Jednalo se nejčastěji o násilí v manželských a družských soužitích, významný podíl tvořily také případy násilí mezigeneračního.

Poněkud jiná je struktura uživatelů domů na půli cesty. Přibližně dvě třetiny tvoří dospělí muži, pouze asi 3 % nezletilé děti. Přes čtyři pětiny představují osoby ve věku 18-24, resp. 19-26 let. Uživatelé domů na půli cesty většinou žijí jako jednotlivci, mezi ženami se vyskytují i samoživitelky. Vedle osob se základním vzděláním nebo vyučením zde jsou na rozdíl od jiných kategorií (potenciálních) bezdomovců zastoupeni i studenti učilišť a středních škol.

Osoby sečtené v SLDB 2011 jako bydlící v nouzových objektech nebo jako bydlící v domech mimo byty, tedy ohrožené bezdomovstvím,³ zahrnují především lidi v raných a středních fázích životního cyklu (20-49 let) s koncentrací do věkových kohort 30-39 let, což platí pro jednotlivce i rodinné a nerodinné domácnosti. Celkově nejvíce je svobodných, ale významně zastoupeni jsou i sezdání. Velký je podíl nezletilých dětí v rodinných domácnostech. Vzdělanostní struktura těchto osob se výrazně neliší od struktury celé populace. V nouzových obydlích bydlí zhruba se stejnou četností jednotlivci (především senioři) a rodinné domácnosti. Mezi hospodařícími domácnostmi žijícími mimo byty jsou nejčastější domácnosti jednotlivců (polovina těchto osob), výrazné bylo zastoupení nerodinných vícečlenných domácností.

V rámci **výzkumu veřejného mínění k nové motivační otcovské dovolené** bylo reagováno na skutečnost, že v dosavadním systému rodičovské dovolené a rodičovského příspěvku se nedaří plnit jeho dva základní cíle - umožnit rodičům skutečnou volbu délky rodičovské dovolené podle potřeb rodiny a posílit účast otců na (celodenní) péči o nejmenší děti. V rámci nové koncepce rodinné politiky, formulované současnou vládou, je plánováno zavedení nové motivační otcovské dovolené, která by umožnila otcům celodenně pečovat o dítě a nahradit jim příjem v období této péče. Má ji být možné čerpat navíc vedle využívání rodičovské dovolené a vedle nově zaváděného poporodního otcovského volna. Před zavedením motivační otcovské dovolené zbývá vyřešit řadu otázek ohledně jejích parametrů, jako např.:

- zdroj financování otcovského příspěvku (systém pojištění nebo státní rozpočet),
- období nároku na motivační otcovskou dovolenou ve vztahu k mateřské a rodičovské dovolené,
- celková délka motivační otcovské dovolené,
- způsob jejího čerpání (možnost jejího dělení a případná délka jednotlivých částí).

V zájmu toho, aby motivační otcovská dovolená byla koncipována v souladu s potřebami a zájmy rodičů, bylo provedeno šetření mezi rodiči, kteří mají bezprostřední zkušenost s péčí o dítě v prvních letech po narození. Cílem šetření bylo zjistit postoje rodičů, zejména otců, k zavedení motivační otcovské dovolené, preferovaný způsob nastavení motivační otcovské dovolené s ohledem na výši dávky, způsob a podmínky čerpání nebo současný způsob sladění práce a rodiny především u otců.

Výběrový soubor pro dotazníkové šetření byl konstruován tak, aby byli dotazováni lidé, kteří mají zkušenost s dělbou péče mezi partnery v prvních letech po narození dítěte. Zvolena byla záměrně homogenní cílová populace, definovaná jako rodiče z úplných čistých rodin s dětmi do 6 let, kde dítě žije ve společné domácnosti a oba rodiče mají pouze společné děti. Tento postup umožnil získat o dané populaci relativně robustní data i za předpokladu omezené velikosti výběrového souboru.

Celkově výzkum ukázal, že většina rodičů stále zastává názor, že o nejmenší děti (do 1 až 2 let věku) by se především měla celodenně starat matka, zatímco s přibývajícím věkem dítěte roste preference využívání služeb kolektivní péče o děti. Podle srovnání s obdobnými výzkumy z uplynulých dvou desetiletí šetření ukázalo relativně vyšší zájem rodičů se alespoň do nějaké míry v celodenní péči o děti vystřídat, aby dělba péče byla rovnoprávnější a aby oba rodiče měli stejné možnosti sblížit se s dítětem. Preference pro střídání celodenní péče matky a otce je nevyšší v přelomovém období 2-3 let věku dítěte, kdy už respondenti nepovažují výhradní péči matky za nezbytnou, shledávají jako možné či žádoucí její znovu/zapojení na pracovní trh a zároveň ještě (částečně)

³ Podle typologie ETHOS "osoby v nevyhovujícím bydlení nebo v nejistém bydlení", struktury těchto dvou skupin mají společné i odlišné charakteristiky, zde jsou uvedeny hlavně ty společné.

pochybují o vhodnosti celodenního využívání zařízení kolektivní péče. Z těchto důvodů se zájem o motivační otcovskou dovolenou, čerpanou dle deklarací respondentů nejlépe nepravidelně po částech a s finanční náhradou mzdy odpovídající alespoň 70-80 % předchozího platu, ukázal jako poměrně velký. Preference ohledně věku dítěte, ve kterém by se otcové nejraději svým dětem formou motivační otcovské dovolené věnovali, jsou dost rozmanité. Respondenti nicméně nejčastěji volí využití motivační otcovské dovolené v období 1-3 let věku dítěte.

Ohledně celkové délky motivační otcovské dovolené je rovnoměrně silný zájem o dvouměsíční i tříměsíční variantu. Poněkud neočekávané vnímání role motivační otcovské dovolené ilustrují preference ohledně způsobu čerpání. Čerpat motivační otcovskou dovolenou vcelku (celé 2-3 měsíce najednou) preferuje pouze 9 % dotázaných. Více než polovina respondentů, kteří vyjádřili o motivační otcovské dovolené zájem, však preferuje čerpání po jednotlivých dnech ne/pravidelně, což lze interpretovat spíše jako "pomoc matce v případě potřeby". Hlavní přínos motivační otcovské dovolené je spatřován ve sblížení otce s dítětem a v rovnoměrnější dělbě péče o dítě (ulehčení matce od výhradní celodenní péče o dítě). Zapojení (návratu) matky na trh práce je přikládán menší význam.

Záměrem projektu **Rodiny s dětmi v ČR - Sociodemografická a příjmová analýza II** bylo vypracovat podrobnou demografickou analýzu rodin s nezaopatřenými dětmi podle krajů a jejich ekonomickou analýzu za účelem zjistit, jak tyto rodiny zvládají po ekonomické stránce specifické situace v rámci rodinného cyklu, ve kterých se mění potřeby dětí a rodin, nebo které jsou podmíněny typem rodin a socioprofesionálním postavením rodičů. Sledovány jsou zejména zdroje a struktura příjmů a struktura vydání rodin různého typu (dostatečnost příjmů, závislost na sociálních příjmech a struktura vydání s ohledem na náklady na děti). Analýza finanční situace rodin z pohledu jejich příjmů a výdajů zohledňuje rozdíly dle úplnosti rodiny, dle počtu a věku dětí a dle počtu ekonomicky aktivních členů.

Data pro demografickou i příjmovou analýzu byla poskytnuta Českým statistickým úřadem. Pro analýzu ekonomické situace domácností projekt využívá data šetření SILC při sledování struktury příjmů, případně míry chudoby. Pro analýzu vydání ve vztahu k příjmům domácností slouží statistika rodinných účtů. Její možnosti ve sledování výdajů na děti jsou však omezené, proto je v projektu ve vybraných okruzích doplněna terénním empirickým šetřením. To se soustředilo na čisté úplné a neúplné rodiny s předškolními a školními dětmi. Zachycuje i postoje k rodinné politice.

V demografické části navazuje na stručný nástin populačního vývoje v krajích samotná analýza rodin zaměřená podrobněji na jejich strukturu z hlediska úplnosti, počtu dětí, věku dětí a ekonomické aktivity rodičů. Analýza se opírá o agregovaná data ze SLDB 2011. Obecně lze říci, že v krajském srovnání dle všech studovaných charakteristik se významně vydělují na jedné straně Kraj Vysočina a Zlínský kraj, kde je vyšší podíl rodinných domácností a úplných rodin, které mají zároveň častěji dvě i více dětí. Protipól k těmto prorodinně orientovaným regionům představují zejména Karlovarský kraj, Ústecký kraj a Hl. město Praha.

Příjmová analýza poukázala na lepší situaci úplných rodin oproti rodinám neúplným, a to při porovnání příjmu celé domácnosti i při přepočtu příjmu na osobu. Zásadním faktorem, který určuje příjem rodiny, zůstává ekonomická aktivita rodičů. Péče o dítě do 5 let věku je většinou spojena s ekonomickou neaktivitou (jednoho) rodiče. V rodinách, kde žije alespoň jedno šestileté a starší dítě, již jasně převažují oba výdělečně činní rodiče. Význam sociálních dávek v rozpočtu rodiny roste v rodinách, kde chybí, příp. jsou nízké pracovní příjmy. Příjmy mimo pracovní sféru hrají mnohem vyšší roli v rodinách samoživitelů než v úplných rodinách. Vyjít s příjmem je obtížné pro většinu rodin s dětmi, "velké obtíže" pociťují relativně častěji osamělí rodiče. Mezi

jednu z nejvyšších výdajových položek rodin patří náklady na bydlení. Pro řadu rodin je dále problematické i finanční zajištění vybraných běžných, školních i volnočasových aktivit dětí.

Podle dotazníkového šetření příjmy rodin charakterizují nerovnosti mezi pracovními příjmy mužů a žen (s dopady na dělbu práce a další oblasti) a nerovnosti celkových příjmů v úplných a neúplných rodinách. To má dopady na větší (subjektivní) obtíže při zajišťování nákladů na děti u samoživitelek oproti úplným rodinám, počínaje již náklady na jejich vzdělávání. Rodiče nezletilých dětí většinou neprožívají velké napětí mezi rodinou a zaměstnáním, nicméně požadují lepší dostupnost zaměstnání nekolidujících s rodinnými povinnostmi a přitom zabezpečujících potřeby rodin a jejich ekonomickou autonomii. Empirické šetření však potvrdilo malou míru využívání flexibilních forem práce jako nástrojů sladování rodiny a zaměstnání. Rodinné dávky by podle deklarací dotázaných neměly být vypláceny plošně, ale ani by neměly mít charakter dávek sociálních (chudinských). Současně jsou požadovány změny v rodinných dávkách, a to spíše jejich zvýšení (hlavně matkami - samoživitelkami), než změny jejich parametrů. Obecně se ukázala setrvačnost stereotypů, jako je tříletá délka rodičovské dovolené využívané matkou a následná práce obou partnerů na plný úvazek.

Cílem projektu **Tři pilíře bezpečí** je vybudovat inovativní systém práce s celou rodinou ohroženou domácím násilím, který bude chránit zájem dítěte, poskytovat ohroženým dětem a jejich rodinám komplexní a citlivou pomoc. Podle odhadů jsou děti až v 90 % případů domácího násilí jeho svědky. Tyto děti jsou ohrožené syndromem CAN, přesto pro ně v ČR neexistují dobře dostupné specializované služby, ani způsoby práce, které by jim pomohly vyrovnat se s důsledky domácího násilí. Dítě je často i po rozchodu rodičů nadále poškozováno jejich konfliktem a necitlivými intervencemi institucí. Pro dosažení těchto cílů Acorus, z. ú. (příjemce grantu) otevřel v květnu 2015 centrum komplexní pomoci pro děti ohrožené domácím násilím v Praze nazvané Centrum Locika. Projekt byl podpořen informační kampaní "Co je doma normální" zacílenou i na ohrožené děti. Pro odbornou veřejnost byly pořádány odborné workshopy a kulaté stoly.

VÚPSV, v.v.i., jako partner projektu v r. 2015, se věnoval rešeršům a studiu domácích a zahraničních odborných studií na téma domácího násilí, účastnil se všech odborných workshopů a kulatých stolů pořádaných příjemcem grantu. V rámci kvalitativní části výzkumu proběhly rozhovory s experty na problematiku domácího násilí mezi pracovníky Acorusu a byly uskutečněny fokusní skupiny s jeho pracovníky. První byla tematicky zaměřena na děti jako svědky a oběti domácího násilí, druhá byla orientována na služby, které klienti potřebují, jejich vzájemnou propojenost, hodnocení jednotlivých služeb apod. Třetí fokusní skupina byla syntetická a postihovala jak problematiku dětí, tak nastavení služeb. V další fázi následovala analytická část, během které byly přepisy rozhovorů s experty a fokusních skupin kódovány v programu Atlas.ti. Byla provedena většina plánovaných rozhovorů s mladými dospělými, kteří jako děti zažili domácí násilí a jejichž matky byly klientkami Acorusu. Cílem těchto rozhovorů bylo dozvědět se co nejvíce o tom, jak jako děti domácí násilí prožívali, vnímali, co jim tehdy pomáhalo, jaké dopady na jejich život domácí násilí mělo a má apod. Poznatky získané z rozhovorů a z fokusních skupin budou v následujícím období využity nejen při tvorbě závěrečné výzkumné zprávy, ale budou i oporou pro nastavení služeb Lociky, Acorusu a podobných zařízení tak, aby jejich dětským klientům co nejvíce pomáhaly.

Souběžně s kvalitativní částí výzkumu byla realizována i část kvantitativní. Kvantitativní šetření je založeno na výpisu anonymizovaných údajů ze spisové dokumentace klientek Acorusu v uplynulých letech. Tímto způsobem byla získána data nejen o

samotných klientkách, ale také o jejich dětech. Pořizování těchto dat bylo dokončeno ke konci roku 2015, jejich statistická analýza bude realizována v r. 2016.

3.1.7 Hodnocení trendů v rozvoji kapacity veřejné správy a vládnutí ve vztahu k sociální politice

V rámci této oblasti byla v r. 2015 pozornost věnována těmto otázkám:

- dlouhodobá strategie rozvoje sociálních služeb na území města Písku jako obce s rozšířenou působností do r. 2030,
- přenesení některých posudkových kompetencí v nepojistných sociálních systémech mimo lékařskou posudkovou službu.

V rámci projektu **Dlouhodobá strategie rozvoje sociálních služeb na území města Písku jako obce s rozšířenou působností do r. 2030** byl nastíněn základní vývojový trend, který v této oblasti lze v následujících letech očekávat. Stárnutí populace je nezvratný sociálně-ekonomický jev, který klade na všech úrovních rozhodování řadu výzev, polarizace společnosti vyžaduje věnovat pozornost řešení nových sociálních jevů. V rámci střednědobého plánování sociálních služeb nelze řadu těchto trendů dostatečným způsobem podchytit, a proto je zpracování této dlouhodobé strategie významným počinem, který odráží především demografické, ekonomické a sociální skutečnosti a který umožní jednotlivé potřebné kroky a řešení připravovat v dostatečně dlouhém časovém předstihu.

Podle zpracované projekce vývoje obyvatelstva ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Písek bude v následujících letech do r. 2050 počet obyvatel klesat. Zatímco v r. 2015 žilo v tomto správním obvodu celkem cca 52 tis. osob, do r. 2030 se očekává pokles na cca 49,9 tis. osob a do r. 2050 na cca 45 tis. osob. Ve struktuře obyvatelstva však lze očekávat výrazné změny - zatímco počet obyvatel v předproduktivním věku klesne ve sledovaném období o cca 2,2 tis. osob a počet obyvatel v produktivním věku o více než 10 tis. osob, počet osob v poproduktivním věku vzroste o cca 5,4 tis. Největší změny však lze pozorovat ve věkové skupině osob starších 75 let, již v r. 2030 bude počet osob v jednoletých věkových kohortách u osob o více než 200 osob vyšší než v r. 2015. Tento vývoj bude pokračovat i v následujícím období do r. 2050, což bude vyžadovat věnovat zvýšenou pozornost zajištění potřebné kapacity služeb dlouhodobé sociální a zdravotní péče.

Stárnutí populace se v příštích letech projeví i v nárůstu počtu příjemců příspěvku na péči. Ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Písek lze očekávat nárůst počtu příjemců této sociální dávky ve všech věkových skupinách osob starších 75 let, největší nárůst počtu příjemců příspěvku na péči lze přitom očekávat ve III. a IV. stupni závislosti.

Vybavenost správního obvodu Písek jako obce s rozšířenou působností službami sociální péče je v porovnání s ostatními správními obvody obcí s rozšířenou působností v Jihočeském kraji na velmi dobré úrovni. Souhrnné hodnocení dostupnosti těchto služeb na území Jihočeského kraje ukázalo, že správní obvod obce s rozšířenou působností Písek zaujímá celkově 2. místo za Českými Budějovicemi, v celostátním pořadí pak zaujímá celkově 14. místo z celkem 205 těchto správních obvodů. Největší rezervy lze spatřovat z hlediska vybavenosti v oblasti terénních služeb, rozvoj tohoto typu služeb by měl v následujících letech představovat vzhledem k aktuálním trendům při poskytování sociálních služeb v Evropě jednoznačnou prioritu jak z hlediska zřizovatelů, tak i poskytovatelů sociálních služeb. V tomto smyslu by Město Písek i všechna ostatní města a obce na území tohoto správního obvodu měla ve spolupráci

s poskytovateli sociálních služeb a dalšími zainteresovanými subjekty (např. lékaři, střední zdravotní škola) podrobně analyzovat bytové podmínky seniorů, potencionálních seniorů a zdravotně handicapovaných osob tak, aby v okamžiku, kdy budou potřebovat pomoc, nebylo její poskytnutí limitováno nevyhovujícími bytovými podmínkami.

Očekávané demografické trendy i očekávané změny ve struktuře forem poskytovaných služeb budou vyžadovat i zvýšení počtu sociálních pracovníků a ošetrovatelského personálu. Jeví se proto jako potřebné zahájit jednání s odborem školství krajského úřadu Jihočeského kraje a vedením Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích o zvýšení počtu studentů ve studijních oborech zaměřených na vzdělávání v oblasti sociální práce a ošetrovatelské péče tak, aby v následujících letech měli stávající (i potencionální budoucí) poskytovatelé sociálních služeb k dispozici dostatek odborně vzdělaného personálu. Současně je vhodné ve spolupráci s kontaktním pracovištěm Úřadu práce ČR v Písku připravit vhodné rekvalifikační programy pro zájemce o zaměstnání v těchto perspektivních oborech.

V oblasti služeb sociální prevence a sociálního poradenství by ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Písek měla být k dispozici základní síť aktivit a služeb sociální prevence (v širším slova smyslu):

- místo prvního kontaktu, kde každý klient může získat první informace o formách řešení své situace,
- kontaktní centrum pro lidi se závislostmi (zejména na drogách), nízkoprahový klub pro mládež, nízkoprahové středisko pro uživatele drog, k dispozici by rovněž měl být sociální pracovník na ulici (tzv. streetworker),
- služby krizové pomoci pro dospělé, děti, matky s dětmi, pro osoby bez přístřeší a pro oběti násilí,
- středisko rané péče,
- občanská poradna a specializované poradny pro osoby se závislostmi (zejména na drogách), pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy, pro problémovou mládež, k dispozici by měla být právní poradna, poradna pro otázku finanční gramotnosti, linka bezpečí a linka důvěry,
- celý komplex služeb azylové pomoci (noclehárna, azylový dům, denní pobyt, dům na půl cesty, chráněné bydlení).

Ve spolupráci s úřadem práce by k dispozici měla být rovněž dostatečná kapacita podporovaného zaměstnání.

Klíčovým bodem z hlediska prevence sociálního vyloučení a z hlediska včasného poskytování kvalitních sociálních služeb je dostatečná úroveň informovanosti občanů o možnostech a formách vhodného řešení obtížných sociálních situací. Cílem takto vybudované sítě aktivit a služeb sociální prevence by mělo být prioritně usilovat o podporu sociálního začleňování, a to zejména při vyjednávání na úřadu práce v oblasti poskytování dávek, při aktivaci klientů na trhu práce prostřednictvím nabídky veřejně prospěšných prací, při zvyšování kvality jejich bydlení nebo při zlepšování podmínek přístupu ke vzdělávání.

Klíčovým východiskem při hledání možných variant řešení projektu **Analýza přenesení některých posudkových kompetencí v nepojistných sociálních systémech mimo lékařskou posudkovou službu** byla premisa, podle níž by navrhovaná řešení v žádném případě neměla znamenat budování systému lékařské posudkové služby u jiných orgánů nebo organizací, nebylo uvažováno ani o změně pojetí příspěvku na péči na pojistnou dávku s tím, že její výplatu by zabezpečovala ČSSZ.

Na úseku lékařské posudkové služby ČSSZ pracovalo k 31. 12. 2014 celkem 362,3 lékařů (přepočtený počet, fyzicky pracovalo 508 lékařů, průměrný pracovní úvazek

činil 0,71, tj. o 36,7 lékaře méně, než činil plánovaný počet). Z celkového počtu 508 lékařů lékařské posudkové služby však bylo 251 příjemců starobního důchodu, pouze 20 lékařů bylo mladších 40 let, celkem 18,8 % lékařů je starších 70 let, a proto v souvislosti s přijetím zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, jim služební poměr podle § 74 odst. 1 písm. h) skončí. Přitom k 31. 12. 2014 z celkového počtu 508 lékařů lékařské posudkové služby ČSSZ mělo atestaci pro výkon této činnosti pouze 64,3 % lékařů. Průměrná doba trvání jednoho posudkového řízení např. pro účely přiznání příspěvku na péči činí v současné době 53 dní, od r. 2012 vzrostla o 8 dní. Tyto skutečnosti svědčí o tom, že ponechání všech posudkových kompetencí v nepojistných sociálních systémech v lékařské posudkové službě bude ve velmi krátké době znamenat kolaps celého tohoto systému, dále vzroste průměrná doba trvání jednoho posudkového řízení, rozšíří se počet posuzování zdravotního stavu v nepřítomnosti klienta, sníží se kvalita posudku, vzroste kritika ze strany klientů i odborné veřejnosti. Je proto nutno urychleně realizovat určitou "náborovou" kampaň, jejímž cílem by mělo být změnit věkovou strukturu lékařů lékařské posudkové služby a usilovat o zvýšení prestiže posudkového lékařství jak v celém spektru lékařských oborů, tak i mezi širokou veřejností.

Dalším řešením, které by mohlo po přechodnou dobu uvedené negativní trendy oddálit, by bylo zvýšení věkové hranice 70 let pro skončení služebního poměru pro lékaře lékařské posudkové služby alespoň po přechodnou dobu tak, aby v souvislosti s přijetím zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, jim služební poměr mohl i nadále pokračovat. Během této doby by však bylo nutno odborně vyškolit dostatečný počet zdravotně sociálních pracovníků, kteří by následně některé kompetence lékařů lékařské posudkové služby mohli převzít.

Vedle těchto návrhů je nutno hledat i další opatření, která by přispěla k zefektivnění činnosti lékařské posudkové služby. Tato opatření se však nepodaří realizovat v nejbližším období, neboť jejich realizace bude vyžadovat změnu příslušných ustanovení zákonných, popř. podzákonných právních norem. Ukazuje se však, že základní principy celého řešení by měly být realizovány po dílčích krocích tak, aby na získané poznatky bylo možno operativně reagovat.

V první etapě lze uvažovat o realizaci přenosu posudkových kompetencí na úrovni první instance správního řízení, kde v současné době zdravotní stav hodnotí OSSZ a rozhodují krajské pobočky Úřadu práce ČR. V rámci odvolacího řízení se v této etapě doporučuje zachovat stávající kompetence jak z hlediska posuzování zdravotního stavu, tak i z hlediska samotného rozhodovacího procesu. Následně po vyhodnocení získaných zkušeností lze uvažovat o dalších krocích na této úrovni.

Vzhledem k tomu, že zdravotní stav každého pacienta by měl znát nejlépe jeho praktický lékař, bylo doporučeno, aby zdravotní stav pro účely hodnocení nároku na přiznání průkazu osoby se zdravotním postižením ohodnotil a podklady pro příslušnou krajskou pobočku Úřadu práce ČR zpracoval příslušný praktický lékař. Zdravotní stav každého pacienta s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí nebo těžkého sluchového postižení anebo těžkého zrakového postižení by měl znát nejlépe jeho odborný lékař - specialita (dle druhu zdravotního postižení), proto bylo doporučeno, aby zdravotní stav pro účely hodnocení nároku na příspěvek na zvláštní pomůcku ohodnotil a podklady pro příslušnou krajskou pobočku Úřadu práce ČR zpracoval tento odborný lékař - specialita.

Na základě zkušeností s vývojem výdajů na dávky nemocenského pojištění se ukazuje, že je nezbytné se všemi lékaři, kteří svými rozhodnutími ovlivňují vývoj sociálních výdajů, uzavírat smlouvy, které by jasně definovaly podmínky, za nichž by tito lékaři mohli svým pacientům vypisovat pracovní neschopenky a popř. i průkazy osob se zdravotním postižením nebo příspěvek na zvláštní pomůcky (např. elektronická komunikace s ČSSZ, popř. i s ÚP ČR, lhůty pro vyřízení jednotlivých případů, sankce

při porušení smluvního vztahu). Na obdobném principu mají dnes prakticky všichni lékaři uzavření smlouvy se zdravotními pojišťovnami, a proto se jeví, že tato forma "vzájemné spolupráce" by měla být promítnuta i do vztahu k orgánům sociálního zabezpečení tak, aby mezi nimi byl rovnocenný partnerský vztah.

Souhrnně je možno konstatovat, že systém lékařské posudkové služby stojí v současné době - především vzhledem k věkové struktuře lékařů - na rozcestí. Očekávané demografické trendy budou na tento systém klást zvýšené nároky, na které tento systém není připraven.

3.1.8 Monitorování vývoje sociálního dialogu a pracovních podmínek

V rámci tohoto projektu se v r. 2015 VÚPSV, v.v.i. podílel na řešení těchto výzkumných projektů:

- Sociální podmínky v městské hromadné dopravě v České republice,
- EurWORK (European Observatory of Working Life) a EMCC (European Monitoring Centre on Change) - spolupráce s Evropskou nadací pro zlepšení životních a pracovních podmínek v rámci celoevropské sítě observatoří,
- Analýza využití Evropského nástroje mikrofinancování a analýza možností zvýšení účasti ČR v ose mikrofinancování a sociální podnikání.

Projekt **Sociální podmínky v městské hromadné dopravě v České republice** je součástí celoevropského projektu EVA realizovaného německou Europäische Akademie für umweltorientierten pro pracovní skupinu Urban Public Transport v rámci Social Dialogue Committee for the road transport sector. Projekt je zaměřen na organizaci provozu městské hromadné dopravy (MHD) v jednotlivých členských státech EU a vlivem organizace provozu MHD na pracovní podmínky zaměstnanců, zejména řidičů. Důležitou otázkou je, zda se liší pracovní podmínky řidičů ve firmě, která provozuje MHD na základě přímého zadání, nebo na základě vítězné nabídky ve veřejném výběrovém řízení.

VÚPSV, v.v.i. v rámci projektu připravil analýzu městské hromadné dopravy v České republice. Základem práce byly tři případové studie - za Dopravní podnik hlavního města Prahy, a. s., Plzeňské městské dopravní podniky, a. s. a ARRIVA Group. V rámci případových studií proběhlo několik expertních rozhovorů s managementem zmíněných firem a s představiteli odborů. V České republice převažuje provozování MHD na základě přímého zadání, řada dopravních firem je navíc částečně nebo zcela vlastněna obcemi, které si MHD objednávají. Na pracovní podmínky řidičů však nemá toto uspořádání větší vliv. Odvětví se dlouhodobě potýká s nedostatkem řidičů, v sektoru dochází ke generační obměně, avšak pro mladé není povolání řidiče MHD dostatečně atraktivní, a naopak o řidiče MHD je velký zájem i v jiných typech silniční dopravy (zejména v sektoru nákladní dopravy) a v zahraničí, takže odvětví čelí klesajícímu počtu řidičů. Dlouhodobým řešením je reforma vzdělávacího systému (zejména podpora učňovského školství), krátkodobým řešením je zlepšení pracovních podmínek, zejména mzdových. Díky omezené nabídce pracovní síly v odvětví tak existuje značný prostor pro vylepšení pracovních podmínek řidičů, a to bez ohledu na způsob organizace provozu MHD.

VÚPSV, v.v.i. pokračoval i v r. 2015 **v zapojení do EurWORK (European Observatory of Working Life) a EMCC (European Monitoring Centre on**

Change), které jsou součástí celoevropské sítě observatoří vytvořených Evropskou nadací pro zlepšení životních a pracovních podmínek. Jejich cílem je shromažďovat, analyzovat a šířit informace o industriálních vztazích, pracovních podmínkách a změnách na trhu práce. Výstupy jsou primárně určeny organizacím sociálních partnerů jak na evropské, tak na národní úrovni, vládním organizacím, institucím EU a široké odborné veřejnosti.

EurWORK je zaměřena na shromažďování informací o industriálních vztazích, tedy na sociální partnery, kolektivní vyjednávání a na pracovní podmínky v nejširším slova smyslu, jako je pracovní doba, odměňování, organizace práce, zdravotní stav zaměstnanců, kariérní a profesní rozvoj, sladění rodinného života s prací aj. V rámci této observatoře byly v roce 2015 za tímto účelem zpracovávány následující studie:

- Flexibilní formy odměňování,
- Vzorce pracovní doby a dlouhodobé udržení pracovní aktivity zaměstnanců,
- Reprezentativita sociálních partnerů na národní úrovni,
- Sociální mobilita,
- Sociální bydlení,
- Prodloužení doby pracovní aktivity zaměstnanců prostřednictvím flexibilních důchodových schémat,
- Čtvrtletní monitoring pracovních vztahů, trhu práce a pracovních podmínek v ČR,
- Roční přehled pracovní doby a mezd,
- Důvěra veřejnosti v odbory - výsledky průzkumů veřejného mínění v letech 2004 až 2014,
- Spokojenost s prací českých zaměstnanců mírně klesá - výsledky průzkumů veřejného mínění v letech 2004 až 2014,
- Reprezentativní studie sociálních partnerů ve vybraných odvětvích, jako je cukrovarnictví, poštovní služby, stavba lodí, železniční a veřejná doprava, dobývání surovin.

EMCC je zaměřeno na monitoring trhu práce, tedy na zaměstnanost a nezaměstnanost a na monitorování změn na trhu práce v důsledku restrukturalizace ekonomiky. Tato činnost spočívá v průběžném monitorování informací v českém denním tisku a jiných dostupných informačních médiích s cílem shromažďovat a vyhodnocovat informace o změnách na trhu práce (vznik nových pracovních míst, útlum, přesun nebo zrušení stávajících pracovních míst) v České republice. V rámci observatoře byly zpracovány následující studie:

- Odvody zaměstnavatelů na sociální zabezpečení a dlouhodobé udržení pracovní aktivity zaměstnanců,
- Monitoring vzniku a rušení pracovních míst v českých podnicích,
- Nedodržování pracovních podmínek u agenturních zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných,
- Přehled legislativních a nelegislativních opatření zmírňujících dopady restrukturalizace.

Příspěvky za všechny státy EU jsou dostupné na www.eurofound.eu.

Cílem projektu **Analýza využití Evropského nástroje mikrofinancování a analýza možností zvýšení účasti ČR v ose mikrofinancování a sociální podnikání** bylo prozkoumat možnosti mikrofinancování v České republice s důrazem na mikropodniky,

tedy podniky s 0-9 zaměstnanci. Popis se týkal veřejných i soukromých úvěrových a záručních finančních nástrojů.

V rámci projektu byly popsány veřejné i soukromé úvěrové a záruční finanční nástroje, které jsou v současné době dostupné v České republice (ze zahraničních i národních zdrojů). Ukázalo se, že řada finančních nástrojů nabízených z veřejných zdrojů je pro mikropodniky reálně nedostupná (z důvodu příliš vysoké jistiny, která neodpovídá potřebám mikropodniků, administrativní náročnosti, důrazem kladeným na inovace atd.), a to přesto, že tyto nástroje jsou přímo zaměřeny na malé a střední podniky, resp. mikropodniky. V soukromém sektoru sice banky dosud nenabízejí úvěrové a záruční produkty vhodné pro mikropodniky (velká míra rizika), avšak začínající mikropodnikatel může využít nových soukromých nástrojů - peer to peer půjček či crowdfundingu. Obecně je sice současná nabídka finančních nástrojů pro mikropodniky omezená, avšak, jak ukazují výsledky analýzy, nejdůležitějším kritériem pro nalezení vhodného finančního nástroje umožňujícího "rozjezd" mikropodnikání je kvalitní podnikatelský záměr.

3.2 Zajištění knihovnicko-informačních služeb pro veřejnost a související aktivity

V roce 2015 poskytovalo oddělení knihovnicko-informačních služeb pracovníkům VÚPSV, v.v.i., MPSV i uživatelům z řad široké veřejnosti komplexní knihovnicko-informační služby. Zároveň zabezpečovalo řadu souvisejících úkolů především v rámci informační podpory výzkumu a v souvislosti s vydáváním odborného recenzovaného časopisu FÓRUM sociální politiky. Činnost oddělení tak byla zaměřena na doplňování, zpracovávání a zpřístupňování fondu knihovny VÚPSV, v.v.i., studijně rozborovou činnost, zpracovávání rešerší, analýz a informací, výměnu informací, zabezpečování ediční a publikační činnosti VÚPSV, v.v.i., vydávání pravidelných publikací a další aktivity týkající se informační podpory výzkumu ústavu a prezentace jeho výsledků.

Knihovna VÚPSV, v.v.i. je zapsaná v databázi knihoven evidovaných Ministerstvem kultury ČR jako veřejná knihovna se specializovaným knihovním fondem. Dlouhodobě působí jako středisko vědeckých informací pro oblast práce a sociálních věcí. Fond knihovny obsahuje české i zahraniční prameny tematicky zaměřené na problematiku práce a zaměstnanosti, sociální politiky a sociální ochrany, rodiny, migrace a integrace cizinců a dalších příbuzných oblastí i informace z průřezových vědních oborů. Zahrnuje i řadu historicky cenných, v některých případech unikátních, pramenů. Uživatelé knihovny jsou kromě pracovníků VÚPSV, v.v.i. a MPSV i odborní pracovníci jiných výzkumných a vědeckých institucí, pracovníci státní správy a samosprávy, pracovníci veřejného sektoru, pedagogičtí pracovníci, studenti i pracovníci médií.

V oblasti **zpracovávání a poskytování informací** se oddělení v roce 2015 zaměřilo především na další rozvoj knihovnicko-informačních služeb. Fond knihovny byl budován a rozšiřován se zřetelem na potřeby výzkumu a požadavky uživatelů knihovny. Do katalogu knihovny byly průběžně ukládány bibliografické záznamy přírůstků knihovny a dokumentačně zpracovávaných časopiseckých článků, právních předpisů, speciálních dokumentů a dalších pramenů. Dokumentováno bylo 42 domácích a zahraničních periodik. K rozšiřování fondu knihovny a k získávání relevantních a aktuálních informací sloužilo kromě nákupu publikací a periodik rovněž pravidelné monitorování webových stránek významných mezinárodních institucí a organizací.

Uživatelé knihovny mají na webových stránkách VÚPSV, v.v.i. trvale přístup k on-line katalogu knihovny s možností přímého vyhledávání, rezervace a objednávání publikací. Vyhledávat lze abecedně podle autorů, názvů publikací, článků a periodik a klíčových

slov v češtině i angličtině nebo formou rozšířeného vyhledávání na základě individuálně zvolených kritérií.

Od roku 2010 je průběžně budován Zlatý fond sociální politiky, který zahrnuje významná díla odrážející historický vývoj české, popř. československé sociální politiky. Záměrem je usnadnit přístup k historickým pramenům vědeckým, výzkumným a pedagogickým pracovníkům v dané oblasti, studentům příslušných oborů i dalším zájemcům z řad odborné veřejnosti a zároveň zviditelnit tuto problematiku z historického hlediska široké veřejnosti.

Do Zlatého fondu jsou zařazována především významná díla z knihovny VÚPSV, v.v.i., která disponuje poměrně rozsáhlým historickým fondem dokumentů z oblasti sociálních věcí, které nebyly zpracovány v automatizované databázi katalogu. Vybírána jsou významná díla vydaná v období od konce 19. století do 70. let 20. století. Základ tvoří zejména publikace Sociálního ústavu Republiky československé a další publikace pocházející z fondů knihoven Všeobecného pensijního ústavu, Ústřední sociální pojišťovny, Ústřední národní pojišťovny a Studijního ústavu Státního úřadu sociálního zabezpečení, které byly v minulosti do knihovny VÚPSV, v.v.i. převedeny. Výběr se zaměřuje především na díla významných osobností v oblasti sociální politiky, na díla, která ovlivnila její vývoj, a na díla, která historii a vývoj v této oblasti dokumentují.

V rámci tohoto projektu je vytvářena samostatná databáze, která obsahuje bibliografické záznamy historicky cenných děl z oblasti sociální politiky, sociálního zabezpečení, sociálního pojištění, trhu práce apod. Databáze Zlatého fondu sociální politiky je zpřístupněna on-line z webových stránek VÚPSV, v.v.i., kde lze nalézt také doprovodné informace k databázi a k možnostem jejího využívání. Úvodní stránky obsahují i historický exkurz do počátků sociální politiky a jejího vývoje v průběhu 20. století a stručnou charakteristiku největších osobností národního hospodářství, práva i sociální vědy té doby od prof. JUDr. Igora Tomeše, CSc. V databázi fondu je možné vyhledávat pomocí názvů publikací, jména autora a klíčových slov. Jednotlivé záznamy obsahují kromě základních bibliografických údajů i kopie titulních listů, obsahy publikací, příp. předmluvy či doslovy nebo části textu.

Významnou součástí poskytovaných služeb, zejména v rámci **informační podpory výzkumu**, bylo zabezpečování rešerší literatury, podkladových materiálů a dalších informací a zpracovávání informací k aktuálním tématům na základě požadavků pracovníků VÚPSV, v.v.i., MPSV i jiných uživatelů. Tato oblast zahrnovala i obsáhlejší studijně rozborovou činnost a spoluúčast na řešení vybraných výzkumných projektů.

Kromě toho zabezpečovalo oddělení i řadu dalších činností, jako je:

- správa a aktualizace internetových a intranetových stránek ústavu, které mají zásadní význam pro prezentaci VÚPSV, v.v.i. a jeho činnosti na veřejnosti i pro zpřístupňování informací,
- zajišťování organizačních a administrativních záležitostí souvisejících s ediční činností VÚPSV, v.v.i., příprava edičního plánu a kontrola jeho realizace, komunikace s členy ediční vědecké rady, jazyková a formální úprava publikací, zajišťování oponentských posudků,
- příprava podkladů a dat do databází informačního systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, spravovaného Radou pro výzkum, vývoj a inovace,
- zpracovávání přehledů publikační činnosti výzkumných pracovníků VÚPSV, v.v.i., jejich pravidelná aktualizace a prezentace, vedení evidence citací pracovníků ústavu v dokumentech bibliograficky zpracovávaných v oddělení knihovnicko-informačních služeb.

Oddělení knihovnicko-informačních služeb plní dlouhodobě úkoly vyplývající z členství VÚPSV, v.v.i. v Národním konsorciu sítě ReferNet v oblasti dokumentačních a disemi-

načních aktivit. Síť ReferNet byla založena Evropským střediskem pro rozvoj odborného vzdělávání a přípravy Cedefop a slouží k shromažďování, výměně a šíření informací z oblasti odborného vzdělávání a rozvoje lidských zdrojů mezi členskými státy Evropské unie, Norskem a Islandem.

V roce 2015 vycházel již 9. ročník **odborného recenzovaného časopisu "FÓRUM sociální politiky"**. Časopis vychází s dvoutměsíční periodicitou a po obsahové stránce se věnuje sociální problematice v širokém pojetí, tj. sociální politice, sociálnímu zabezpečení, sociálnímu pojištění, státní sociální podpoře, sociální pomoci, sociálním službám, rodinné politice, trhu práce, industriálním vztahům, pracovním podmínkám, příjmům a mzdám apod. a příbuzné tematice. Redakce se snaží, aby obsahová náplň jednotlivých čísel odrážela aktuální dění v oboru, případně se více zaměřila na jedno konkrétní téma.

V čísle 1/2015 se pozornost zaměřila na pěstounskou péči v ČR a SR, v čísle 2/2015 na důchodové pojištění v ČR a SR v posledních 10 letech. Číslo 3/2015 se věnovalo tématu financování služeb sociální péče v ČR a SR se zaměřením na teorii a praxi. Číslo 4/2015 se zabývalo hranicí důchodového věku zajišťující průměrnou dobu pobírání důchodu po dobu čtvrtiny života a modelovými výpočty jeho hodnot, dalším tématem byl vliv reformy systému služeb zaměstnanosti v ČR na realizaci sociálních šetření u agendy hmotné nouze. V posledním čísle 6/2015 byl publikován článek zabývající se preferovanou délkou rodičovské dovolené v osmi evropských zemích a článek pojednávající o flexibilním režimu čerpání rodičovského příspěvku a sladování rodičovství s placenou prací.

V květnu 2015 bylo vydáno také mimořádné číslo časopisu FÓRUM sociální politiky s názvem 10 x o sociální politice, jehož autorem je prof. JUDr. Igor Tomeš, CSc.

V recenzované části časopisu, která má převážně teoretický charakter, jsou publikovány především příspěvky čerpající z výsledků výzkumné činnosti, teoretické články, úvahy a analýzy, popř. články zaměřené na záměry a filozofii připravovaných legislativních změn. Obsah nerecenzované části tvoří informace o dění v oblasti sociální politiky u nás i v zemích Evropské unie, statistiky a analýzy, články o projektech podporovaných z prostředků EU, příspěvky přinášející poznatky z praxe, výtahy z článků publikovaných v zahraničních časopisech, recenze zajímavých knih, výběr z přírůstků knihovny oddělení knihovnicko-informačních služeb a další informace. O zařazení příspěvků do recenzované části časopisu rozhoduje redakční rada na základě výsledků recenzního řízení, při kterém je každý příspěvek anonymně hodnocen minimálně dvěma recenzenty.

Redakce časopisu průběžně zajišťuje činnosti související se zabezpečováním obsahové náplně, připravuje podklady pro polygrafické zpracování a výrobu časopisu, na čemž spolupracuje s autory i dodavatelem, koordinuje rovněž distribuci časopisu. Udržuje komunikaci s členy redakční rady, autory i recenzenty, zpracovává a předává podklady pro výplatu autorských honorářů a odměn recenzentů, vykonává rovněž všechny související administrativní agendy včetně vedení potřebných rejstříků a archivace podkladů. Práce jsou vykonávány a zajišťovány šéfredaktorkou.

V roce 2015 se redakce zaměřila především na udržení dosažené úrovně obsahové a formální stránky časopisu a na zvyšování povědomí odborné i laické veřejnosti o časopisu. Časopis byl opět zařazen do Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v České republice, schváleného Radou pro výzkum, vývoj a inovace.

V roce 2015 proběhlo 6 jednání redakční rady, vždy ke každému připravovanému číslu, pro něž redakce připravila podklady. Spolupráce se členy redakční rady i s tiskárnou fungovala standardně, grafická podoba časopisu byla zachována. Všechna čísla byla vydána v plánovaném termínu, tj. vždy k 15. dni každého sudého měsíce.

V roce 2015 byl vydán aktualizovaný bulletin zaměřený na vývoj základních ekonomických a sociálních ukazatelů ČR **Bulletin No. 30 - Vývoj hlavních ekonomických a sociálních ukazatelů České republiky 1990-2014**, který připravují pracovníci výzkumných týmů, a vyšlo šest dvojčísel **Dokumentačního zpravodaje**, který obsahuje výběr bibliografických záznamů přírůstků knihovny a pramenů dokumentačně zpracovávaných v oddělení knihovnicko-informačních služeb.

Ve spolupráci s pracovníky výzkumu byly čtvrtletně aktualizovány údaje o vývoji vybraných ekonomických a sociálních ukazatelů ČR a byl průběžně doplňován datový archiv, obsahující data z různých terénních šetření.

Specifickým projektem bylo v r. 2015 vytvoření proklientsky orientovaného **výkladového terminologického slovníku sociálního zabezpečení**. Slovník je určený široké, zejména laické veřejnosti a jeho cílem je srozumitelnou formou objasňovat důležité pojmy z okruhu sociálního zabezpečení a dalších oblastí sociální sféry. Celkem slovník zahrnuje termíny roztržiděné do 13 tematických okruhů, kterými jsou důchodové pojištění, nemocenské pojištění, lékařská posudková služba, mezinárodní koordinace sociálního zabezpečení, státní sociální podpora, dávky hmotné nouze, dávky pro osoby zdravotně postižené, příspěvek na péči, sociální služby, sociálně-právní ochrana dětí, náhradní rodinná péče, zaměstnanost a životní a existenční minimum. Pracovníci VÚPSV, v.v.i. ve spolupráci s konzultanty z Ministerstva práce a sociálních věcí ČR a České správy sociálního zabezpečení vytvořili slovník čítající 397 na sebe vzájemně odkazujících hesel.

Tištěnou verzi slovníku vydalo Ministerstvo práce a sociálních věcí společně s Českou správou sociálního zabezpečení a VÚPSV, v.v.i. u příležitosti 25. výročí od vzniku ČSSZ a 90 let od vzniku prvního moderního zákona o sociálním pojištění na našem území. Publikace je k dispozici v budově MPSV a na pracovištích ČSSZ a Úřadu práce ČR.

MPSV v současné době připravuje elektronickou verzi tohoto slovníku, která bude umístěna na webových stránkách MPSV a ČSSZ a která v budoucnosti umožní i aktualizaci hesel.

Statistické údaje dokumentující činnost oddělení knihovnicko-informačních služeb v roce 2015 jsou uvedeny v příloze č. 2.

3.3 Prezentace získaných poznatků na konferencích a seminářích

VÚPSV, v.v.i. věnoval v roce 2015 značnou pozornost rovněž prezentaci poznatků získaných při řešení jednotlivých studií na veřejnosti.

Dne 21. ledna 2015 uspořádal VÚPSV, v.v.i. diskusní seminář na téma **Lze zefektivnit posudkovou službu v ČR?** V úvodním vystoupení představil Mgr. Pavel Wiener, manažér projektu ČČK Přátelská místa, několik základních otázek, které z jeho pohledu je potřebné otevřít při hledání odpovědi na otázku, která byla položena již v názvu semináře. V tomto smyslu se zamyslel zejména nad tím,

- proč musí jednoznačně oprávněné osoby před posudkovými lékaři vždy dokazovat svou nemohoucnost a neschopnost, což způsobuje neúměrné zatížení jejich psychiky,
- proč musí tyto osoby pořád všechno znovu dokládat, když existuje centrální evidence,
- proč musí lidé s trvalými následky každé 2 roky dokazovat, že se stav nezměnil (např. v případě amputace),

- proč různé posudkové komise odlišně hodnotí důsledky stejných diagnóz,
- proč posudkoví lékaři neumí správně informovat zdravotně handicapované o jejich nárocích v sociální oblasti,
- proč se posudkoví lékaři chovají k jednoznačně zdravotně handicapovaným osobám stejně jako ke zjevným zneužívatelům dávek.

Následně se pokusil odpovědět na tyto otázky, přičemž důraz položil na to, aby komplexní posuzování zdravotního stavu mělo být v kompetenci lékařským institucím na krajské úrovni.

Na jeho vystoupení reagoval MUDr. Dušan Gajdošík, ředitel odboru posudkové služby MPSV, který ve svém vystoupení uvedl řadu kvantitativních charakteristik mapujících vývoj lékařské posudkové služby od r. 1992. Upozornil přitom na to, že v souvislosti s přijetím zákona o státní službě se lékařská posudková služba ocitla v kritickém personálním stavu, neboť více než 100 lékařů je starších 70 let, a proto bude muset odejít do starobního důchodu. Následně nastínil některá opatření, která chce MPSV v této oblasti v následujícím období uvést do praxe, zejména jde o sjednocení posuzování v rámci celé ČR prostřednictvím dodržování jednotné metodiky a o snížení počtu opakovaných posuzování zdravotního stavu.

Následně MUDr. Pavel Diblík, MBA., primář Oční kliniky VFN a 1. lékařské fakulty UK v Praze, upozornil na některá specifika očního lékařství a vyslovil přesvědčení, že lékařskou posudkovou službu lze zefektivnit, pokud korektní oční nález (vč. prognózy jeho vývoje) bude schopno dostatek erudovaných posudkových lékařů na základě aplikace odpovídající legislativy správně vyhodnotit, přičemž každý žadatel bude mít možnost podat odvolání ke komisi, ve které bude zastoupen odborník v dané problematice. Doporučil, aby byla zpracována studie, jejímž cílem by měla být identifikace nedostatků v současném systému posuzování a na tomto základě následně navrhnout odpovídající změny.

Dne 3. března 2015 se v prostorách knihovny Emauzského kláštera v Praze uskutečnil **seminář** pořádaný VÚPSV, v.v.i. s názvem **Životní situace mladých mužů z třetích zemí a politiky podporující jejich začlenění**. Cílem semináře bylo diskutovat poznatky z praxe týkající se cílové skupiny projektu Migrant Men's Well-Being in Diversity (tj. mladí muži-cizinci ve věku 16-27 let) a seznámit s předběžnými výsledky projektu zástupce organizací pracujících s cizinci, zástupce státní správy a samosprávy a zástupce migrantů, kteří jsou obeznámeni se situací cizineckých komunit v ČR a věnují se různým aktivitám ve prospěch těchto komunit.

Semináře se zúčastnili vedoucí Center na podporu integrace cizinců Správy uprchlických zařízení MV ČR a vedoucí odboru sociálních věcí městského úřadu Roudnice nad Labem, jež byli pozváni jakožto zástupci institucí, které byly před zahájením projektu přizváni ke spolupráci na projektu a reprezentovaly přidružené národní a lokální partnery řešitele projektu za ČR. Dále se semináře zúčastnil zástupce Ministerstva vnitra ČR, zástupci pěti nestátních organizací pracujících s cizinci (Meta, o.p.s., CIC, o.p.s., SOZE, o.p.s., ICP, o.p.s a Konsorcium NNO pracujících s migranty) a dva zástupci migrantů vyvíjející aktivity ve prospěch cizinců. Za VÚPSV, v.v.i. na semináři vystoupili Pavel Bareš, Jan Kubát, Milada Horáková a Danica Schebelle.

Diskuse byla zahájena krátkým představením projektu a přiblížením projektových aktivit. V této úvodní části semináře byl také nastíněn přehled hlavních témat, která byla předmětem rozhovorů s cizinci (individuálních rozhovorů a fokusních skupin) uskutečněných v rámci projektu. Následovalo představení jednotlivých účastníků semináře. Účastníci semináře přitom současně popsali vlastní praktické zkušenosti s cílovou skupinou projektu a přiblížili informace, které o cílové skupině mají.

Diskutované skutečnosti potvrzovaly vysokou potřebu věnovat pozornost právě uvedené cílové skupině cizinců, protože právě tato skupina cizinců může zahrnovat osoby, pro které je z různých důvodů integrace do české společnosti obtížnější a je důležitá jejich podpora při integraci. Z mnoha různých diskutovaných faktorů, které možnosti integrace těchto osob ztěžují, je třeba zdůraznit např. vysoké pracovní vytížení a s tím spojené omezené možnosti zlepšení jazykových schopností či odborných kompetencí (a v důsledku toho nemožnost získat lépe placená zaměstnání), nepřijetí nebo přímo odmítání ze strany většinové společnosti, nízkou frekvenci kontaktu (a někdy také nízkou nebo chybějící motivaci a faktickou možnost ke kontaktu) se zástupci většinové společnosti u některých cizinců, nemožnost uplatnit dříve získané dovednosti apod. Při diskusi bylo poukázáno nejen na různé již pozorované jevy týkající se cílové skupiny, ale i na některé trendy vývoje, které lze u mladších věkových skupin mužů-cizinců očekávat v budoucnu. Pozornost byla věnována nejen charakteristikám a situaci samotných mladých mužů-cizinců, ale i jejich okolí. V tomto směru se diskutované okolnosti nejčastěji týkaly jejich rodinného zázemí, přístupu většinové společnosti k cizincům, trhu práce nebo vzdělávání.

Vzhledem k velkému množství projednávaných otázek se diskuse oproti plánovanému harmonogramu prodloužila, přinesla však řadu velmi cenných informací o cílové skupině. Vybrané ilustrativní poznatky výzkumného týmu o cílové skupině z rozhovorů se zástupci cílové skupiny tak byly účastníkům prezentovány a byly diskutovány až v samotném závěru semináře. Získané poznatky byly zapracovány do dokumentu Vyhodnocení poznatků z výzkumu / Policy Report (viz http://www.vupsv.cz/index.php?p=knowledge_from_cr&site=default).

Dne 15. července 2015 se v prostorách University of Manchester konala **mezinárodní konference k projektu Migrant Men's Well-Being in Diversity**. Konference byla připravena řešitelským týmem projektu (hlavní koordinátor: CJD Eutin + Hamburg, další partnerské organizace: Finnish Youth Research Society, Immigrant Council of Ireland, Ministerstvo spravedlnosti Francouzské republiky, Psychoanalytic Institute for Social Research, University of Manchester a Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v.v.i.). Konferenci předcházel workshop, kterého se účastnili mladí muži-cizinci ve věku 16-27 let žijící v různých evropských zemích a jehož výstupy byly na konferenci posléze také diskutovány. Kromě zástupce řešitelského týmu z VÚPSV se konference zúčastnili také dva pozvaní odborníci zaměřující se na problematiku integrace a na situaci osob ohrožených sociálním vyloučením (pracovník Odboru azylové a migrační politiky MV ČR, ředitel Institutu pro kriminologii a sociální prevenci).

V úvodní části konference byly přiblíženy hlavní tematické oblasti, které byly v souvislosti s životní situací a duševní pohodou mladých mužů-cizinců analyzovány. Další tři příspěvky byly zaměřeny na hlavní zjištění ve třech ze sedmi analyzovaných tematických oblastí. Byly tak přiblíženy poznatky o roli, kterou v životě mladých mužů-cizinců hrají jejich emoční vazby k dalším osobám, o dopadech rasismu a diskriminace na jejich životní situaci a jejich vnímání cizincem o významu sociálních sítí a volnočasových a sportovních aktivit.

Po tomto bloku bylo možné se v přestávce seznámit s poznatky i z dalších analyzovaných oblastí, které byly prezentovány ve foyer budovy univerzity formou posterů. S poznatky výzkumného týmu za ČR (Pavel Bareš, Jan Kubát, Danica Schebelle) bylo možné se seznámit v prezentaci "Building a Career in a Host Country - Educational and Occupational Determinants for Migrants' Men Well-being". Všech sedm posterových prezentací vystavených na konferenci je dostupných na webových stránkách VÚPSV, v.v.i. v tematické sekci zaměřené na výstupy projektu (<http://www.vupsv.cz/index.php?p=posters&site=default>).

Další blok konference byl věnován výstupům přidruženého workshopu se zástupci cílové skupiny. Následně proběhla panelová diskuse zaměřená na stěžejní otázky, které zazněly v dosavadních příspěvcích, a na zodpovězení otázek z auditoria. Členem diskusního panelu za český řešitelský tým byl a do diskuse se aktivně zapojil Pavel Bareš. Závěrečný příspěvek se věnoval politickým implikacím zjištěných poznatků.

Dne 14. listopadu 2015 se uskutečnila první tzv. sociální disputace na téma **Financování sociálních služeb v ČR - teorie a praxe**. VÚPSV, v.v.i. se jejím konáním pokusil obnovit tradici z 20. let minulého století, kdy tehdejší Sociální ústav Československé republiky byl především diskusní platformou předních odborníků v jednotlivých oblastech sociální politiky. S úvodním referátem vystoupil doc. Ing. Ladislav Průša, CSc., který ve svém vystoupení velmi podrobně charakterizoval vývoj výdajů na sociální služby a identifikoval rozhodující faktory, které mají vliv na to, že systém financování sociálních služeb je jako celek neefektivní. Na tomto základě následně nastínil hlavní úpravy, které by měly být realizovány tak, aby poskytovatelé sociálních služeb byli motivováni k rozšiřování nabídky služeb a celý systém tak byl připraven na řešení očekávaných důsledků demografického vývoje.

Na toto vystoupení navázali prof. JUDr. Igor Tomeš, CSc. a Ing. Petr Víšek, ředitel Národního centra sociálních studií. Prof. JUDr. Igor Tomeš ve svém vystoupení konfrontoval navrhované úpravy v systému financování sociálních služeb s aktuálními trendy, které jsou v současné době prosazovány v této oblasti ve vyspělých evropských zemích, Ing. Petr Víšek se zaměřil na charakteristiku konkrétních problémů, který dnešní právní úpravy přináší poskytovatelům sociálních služeb v každodenním životě.

V r. 2015 se pracovníci VÚPSV, v.v.i. zúčastnili celkem 67 konferencí a seminářů (z toho na 11 v zahraničí), na nichž v rámci svých aktivních vystoupení představili poznatky, k nimž v rámci řešení jednotlivých studií dospěli.

Podrobný přehled účasti pracovníků VÚPSV, v.v.i. na jednotlivých seminářích a konferencích, spolu s tématy jejich vystoupení, je uveden v příloze č. 4.

3.4 Prezentace získaných poznatků v odborném tisku

Významnou součástí aktivit jednotlivých pracovníků VÚPSV, v.v.i. je prezentace získaných poznatků v odborném tisku. V tomto roce byla v odborném tisku publikována řada statí a článků, podrobný přehled publikační činnosti je uveden v příloze č. 3.

Rozsah publikační činnosti je pozitivně ovlivněn tím, že VÚPSV, v.v.i. pokračuje ve vydávání odborného recenzovaného časopis "FÓRUM sociální politiky", který představuje významnou platformu jak pro pracovníky v sociální oblasti, tak i pro vědecké pracovníky z výzkumných ústavů, vědeckých a univerzitních pracovišť, kteří na jeho stránkách mohou prezentovat svoje aktuální poznatky.

4. Informace o předpokládaném vývoji činnosti VÚPSV, v.v.i. v r. 2016

Východiskem pro výzkumnou činnost VÚPSV, v.v.i. v následujícím období je "Dlouhodobý koncepční rozvoj VÚPSV, v.v.i. na léta 2011-2017", který byl schválen Radou VÚPSV, v.v.i. na jejím jednání v lednu 2010. V tomto smyslu bude činnost VÚPSV, v.v.i. orientována do 3 základních oblastí:

- na řešení grantových projektů,
- na řešení úkolů v rámci tzv. rozvoje,
- na řešení úkolů v rámci tzv. další činnosti.

Přehled jednotlivých projektů, který bude řešen v r. 2016, je uveden v příloze č. 5.

V souvislosti se změnou systému financování vědy a výzkumu se výrazným způsobem změnila struktura financování ústavu, došlo k výraznému poklesu finančních prostředků v rámci tzv. institucionální dotace, tento pokles je částečně kompenzován poskytnutím prostředků na tzv. další činnost ze strany MPSV.

5. Informace o kontrolách provedených v r. 2015

V r. 2015 se na VÚPSV, v.v.i. uskutečnila 1 kontrola.

Ke dni 16. března 2015 byl proveden audit pro ověření správnosti údajů uvedených v účetní závěrce, zobrazující hospodaření organizace za rok 2014. Podle vyjádření auditora Ing. Josefa Běloubka účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv, nákladů a výnosů Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí, v.v.i. k datu 31. prosince 2014.

6. Informace o opatřeních k odstranění nedostatků v hospodaření a zpráva o splnění opatření k odstranění nedostatků uložených v r. 2014

V r. 2014 se na VÚPSV, v.v.i. uskutečnilo celkem 5 kontrol, na základě kterých nebyla uložena žádná nápravná opatření.

7. Stanoviska Dozorčí rady VÚPSV, v.v.i.

Stanovisko Dozorčí rady VÚPSV, v.v.i. k návrhu Výroční zprávy o činnosti a hospodaření VÚPSV, v.v.i. v r. 2015 je uveden v příloze č. 6.

Zpráva o činnosti Dozorčí rady VÚPSV, v.v.i. v r. 2015 je uvedena v příloze č. 7.

8. Údaje z řádné účetní uzávěrky, výrok auditora

Ověření účetní závěrky vč. výroku auditora je uvedeno v příloze č. 8.

Anotace

publikací vydaných VÚPSV, v.v.i. v r. 2015

Höhne, Sylva - Šťastná, Anna - Šlapák, Milan

Vývoj hlavních ekonomických a sociálních ukazatelů České republiky 1990-2014. Bulletin No. 30

Praha: VÚPSV, v.v.i., 2015. 75 s., obr., tab.

ISBN 978-80-7416-214-5

Publikace vychází v roční periodicitě s ročními údaji v časové řadě počínaje zpravidla rokem 1990. Podává souhrnný přehled základních ekonomických ukazatelů (výroby, produktivity, zaměstnanosti, nezaměstnanosti, cen, mezd, zahraničního obchodu a platební bilance) a vybraných sociálních ukazatelů. Zahrnuje oblast daní, pojistného a sociálně zdravotního systému. Dále se zabývá demografickými charakteristikami, odvětvovou strukturou zaměstnanosti a mezinárodním srovnáním vybraných ukazatelů týkajících se života mladých lidí v zemích EU.

Statistické údaje převzaty či napočteny z podkladů ČSÚ, MPSV, MF a ČNB, ostatní údaje sestaveny z platných právních předpisů

Kuchařová, Věra - Barvíková, Jana - Psychlová, Kristýna - Höhne, Sylva

Vyhodnocení dostupných výzkumů a dat o bezdomovectví v ČR a návrhy postupů průběžného získávání klíčových dat

Praha: VÚPSV, v.v.i., 2015. 219 s., lit., obr., tab., příl.

ISBN 978-80-7416-204-6

Předkládaná monografie shrnuje výsledky projektu, jehož cílem bylo shromáždit a vyhodnotit existující domácí zdroje dat (statistiky, sčítání, dokumenty aj.) a provedené výzkumy problematiky bezdomovectví v širokém chápání tohoto společenského jevu. Tam, kde je to možné, byly zjišťovány počty osob spadajících do různých kategorií bezdomovců a lidí tímto jevem ohrožených (tzv. zjevných, skrytých a potenciálních bezdomovců) vymezených na základě Evropské typologie bezdomovectví a vyloučení z bydlení ETHOS. Zároveň byla vyhodnocena kvalita a spolehlivost dostupných zdrojů dat a hledány možnosti jejich rozšíření a zkvalitnění. Zpracované vyhodnocení ukazuje, že při snaze vytvořit co nejspolehlivější ucelený obraz o rozsahu bezdomovectví na určitém území je nutné respektovat jeho různé mody a projevy. Pro některé však v ČR nejsou k dispozici relevantní statistická data v žádoucím rozsahu a hloubce nebo nejsou vůbec sledována. Proto monografie neposkytuje odhad souhrnného počtu bezdomovců v ČR, ale komentuje aktuálně dostupná data a vytyčuje zdroje a přístupy, které by mohly vést ke zpřesnění a rozšíření současného povědomí o stavu bezdomovectví na našem území. Text je členěn do kapitol podle operačních kategorií typologie ETHOS a podkapitol podle jednotlivých národních subkategorií. Závěr každé podkapitoly představuje vyhodnocení v ní uvedených dat a návrhy, jak je rozšířit nebo rozvinout, popř. zamyšlení nad tím, zda je vůbec z ekonomického hlediska a z hlediska jejich širší

využitelnosti potřebné určitý typ dat sbírat v té podobě, v jaké k tomu vybízí současné vymezení českých národních subkategorií ETHOS. Ukazuje se potřeba jejich revize a aktualizace.

Havlíková, Jana - Hubíková, Olga

Role sociální práce a uplatňování situačního přístupu v rámci řízení o příspěvku na péči

Praha: VÚPSV, v.v.i., 2015. 116 s., lit., tab.

ISBN 978-80-7416-216-9

Monografie se zabývá možnostmi realizace sociální práce v agendě příspěvku na péči, zejména uplatňování vybraných přístupů ke klientům, jak se tyto jeví na základě verbalizovaných zkušeností sociálních pracovníků této agendy. Opíráme se přitom o kvalitativní data získaná v průběhu roku 2014 na 24 náhodně vylosovaných kontaktních pracovištích Úřadu práce ČR v rámci výzkumného projektu Využívání poznatků sociálního šetření v sociální práci se žadateli o PnP (TD020037). Jako rámec šetření jsme použili dichotomii procedurální versus situační přístup. Procedurální přístup implikuje důraz na vyřizování žádosti a prioritu kladenou na dodržování administrativních postupů. Situační přístup naopak znamená spíše sociální práci zaměřenou na podporu jednotlivých klientů a intervenci do jejich komplexní životní situace. V praxi jsou na různých pracovištích uplatňovány prvky procedurálního a situačního přístupu v různé míře. Cílem naší monografie bylo zjistit, zda a v jaké podobě se sociálním pracovníkům daří v každodenní praxi agendy příspěvku na péči uplatňovat situační přístup a zda jsou tomuto přístupu vůbec nakloněni. Soustředili jsme se na stěžejní oblasti působení sociálního pracovníka v této agendě, tj. především na sociální šetření v širším slova smyslu. Tedy nikoliv jen na samotnou realizaci sociálního šetření v přirozeném prostředí žadatele, ale např. i na jeho přípravu, vytvoření záznamu ze sociálního šetření, či předávání zjištění ze sociálního šetření dalším aktérům. Snažili jsme se identifikovat prvky uplatňování situačního přístupu a faktory, které uplatňování tohoto přístupu podporují, případně jeho uplatňování naopak brání. V této souvislosti jsme se zaměřili na klíčové oblasti organizace práce, včetně personálního vybavení a způsobů řízení, nastavení metodického vedení a dále na měkké faktory, jako jsou neformálně nebo poloformálně ustavené způsoby komunikace mezi sociálními pracovníky kontaktních pracovišť úřadů práce a posudkovými lékaři, sociálními pracovníky obcí a sociálních služeb. Monografii uzavíráme sadou doporučení směřujících k posílení uplatňování situačního přístupu ke klientům.

Vidovičová, Lucie - Jahoda, Robert - Vyhlídal, Jiří - Godarová, Jana - Kofroň, Pavel

Příjmová chudoba a materiální deprivace seniorů: subjektivní a objektivní pohledy

Praha: VÚPSV, v.v.i., 2015. 109 s., lit., obr., tab., příl.

ISBN 978-80-7416-215-2

Tento rozbor se zaměřuje na problematiku příjmové chudoby a materiální deprivace ve vyšším věku s přihlédnutím jak k objektivním, tak subjektivním dimenzím tohoto fenoménu. Monografie má tři základní části.

V první části textu, ihned po rekapitulaci teoretického rámce zpracovávaných konceptů, je využito dat výběrového šetření „Životní podmínky“ - SILC za období 2008-2012 a na

jejich základě představena „objektivní“ situace starších osob v ČR. Je konstatováno, že i přesto, že senioři a seniorské domácnosti nepatří mezi skupiny nejvíce ohrožené rizikem příjmové chudoby a materiální deprivace, je možné v rámci této heterogenní skupiny identifikovat zřetelné rizikové faktory, které naopak přispívají k výraznému ohrožení určitých jedinců a skupin. Situace je o to závažnější, že se jedná o charakteristiky, které jsou běžně považovány za „příznaky“ stárnutí, resp. jeho inherentní součást, tedy především vyšší věk, osamělost, feminizace. Rozbory jsou prezentovány v komparativním pohledu tak, aby byl zohledněn především vývoj bezprostředně předcházející, provázející a následující globální ekonomickou krizi. Zvláštní pozornost je pak věnována oblasti bydlení. Popisujeme materiální deprivaci v přístupu ke kvalitnímu bydlení a hodnotíme rizika chudoby v pohledu tzv. reziduálního příjmu, tedy po odečtení nákladů na bydlení.

V druhé části se opíráme zejména o sekundární analýzu výběrového šetření „Spotřebitelé“, realizovaného v dospělé populaci ČR (40+) a vytěžíme zde získaná data z pohledu subjektivní chudoby a materiální deprivace. Zaměřujeme se na sociálně determinované souvislosti mezi „stárnutím“ per se a „subjektivní chudobou“ jako významným determinantem kvality života. V závěrech této části je konstatováno, že subjektivní chudoba je z mnoha titulů lepším indikátorem materiální deprivace ve vyšším věku než výše příjmu a že subjektivní chudoba a materiální deprivace ovlivňuje obecnou životní spokojenost měřenou různými indikátory, ale „zhoršuje“ i vnímání aktuální životní etapy starších respondentů.

Ve třetí části je pak věnována detailní pozornost nástrojům a priori definovaným jako forma zvýšení finanční, resp. příjmové jistoty ve vyšším věku, a to zejména v kritickém období přechodu do starobního důchodu. Tzv. předdůchody jsou podrobeny rozboru z pohledu délky pobírání a výše měsíční úločky se závěrem, že se jedná o systém citlivý jak na přístup zaměstnavatelů, tak především na míru zhodnocení penzijních aktiv penzijních společností. Ekonomické modely účasti na doplňkovém penzijním připojištění potvrzují určité obavy, že se jedná o relativně málo využívaný formát podpory životní úrovně ve stáří a mezi spořicími jsou nadreprezentovány osoby s méně rizikovými příjmy, sociálním postavením, vzděláním a typem vykonávané práce. Nejedná se tedy o nástroj, který by byl v současné době využitelný pro ochranu před chudobou a materiální deprivací u těch nejohroženějších skupin.

Sirovátka, Tomáš - Šimíková, Ivana - Jahoda, Robert - Godarová, Jana

Chudoba, materiální deprivace a sociální vyloučení v České republice s důrazem na děti a domácnosti vychovávající děti

Praha: VÚPSV, v.v.i., 2015. 156 s., lit., tab., příl.

ISBN 978-80-7416-213-8

Cílem monografie bylo na základě rozboru dat šetření SILC doplněné kvalitativními technikami zkoumat rizika chudoby, materiální deprivace a sociálního vyloučení u českých rodin vychovávajících děti a změnu v období 2008 až 2013.

Celkově se situace a vývoj ukazují jako poněkud rozporné. Lze souběžně sledovat převažující pozitivní trendy, na druhé straně se vynořují a prohlubují určité specifické problémy. Pozitivní je pokles rizika chudoby, na míru nejnížší v zemích EU, i v domácnostech, které byly a nadále jsou více tímto rizikem ohrožené než ostatní - v domácnostech s velmi nízkou pracovní intenzitou či v neúplných domácnostech. Riziko chudoby je důsledkem souhry více faktorů, když naprosto nejvýznamnější je pozice na trhu práce (ovšem ta je ovlivněna dalšími faktory, jako je vzdělání, věk, zdravotní stav, počet dětí, úplnost domácnosti). Jako narůstající problém se ukazuje být tzv. "tvrdá

chudoba" (tj. pokles příjmu domácností pod úroveň životního minima po úhradě nákladů na bydlení, kdy tedy nestačí příjmy na úhradu základních potřeb jednotlivců). Efektivita transferů (bez vlivu důchodových dávek) při eliminaci chudoby v populaci celkem je v ČR výrazně nad průměrem zemí EU-28. Ve srovnání s rokem 2008 poklesla však efektivnost sociálních transferů při eliminaci rizika chudoby o 6 p. b. Sonda do subjektivního vnímání chudoby a materiální deprivace rodinami, které vychovávají děti, ukázala, že málo zajištěná a přitom podstatná pro přerušení cyklu deprivace (chudoby) a rozvoj dětí je oblast nákladů na vzdělání dětí, včetně dopravy do školy či účasti na volnočasových aktivitách.

Trbola, Robert - Nečasová, Mirka - Rákoczyová, Miroslava

Role lokálních vlád při řešení problémů sociálního začleňování

Praha: VÚPSV, v.v.i., 2015. 109 s., lit., obr., tab., příl.

ISBN 978-80-7416-226-8

Sociální vyloučení představuje složitý multidimenzionální mechanismus, jenž současně zahrnuje celou řadu oblastí života a jehož důsledky přesahují individuální rovinu. Problémy spojené se sociálním vyloučením se netýkají pouze sociálně vyloučených jednotlivců a jejich rodin; zřejmě jsou negativní dopady na kvalitu života v celých lokalitách a zprostředkovaně se projevují také na celospolečenské úrovni. Vzhledem k existenci bezprostředních projevů je fenomén sociálního vyloučení primárně více rozpoznatelný na lokálních úrovních. Proto jsou samosprávy nuceny seriózně se zabývat sociálním začleňováním. Tomu napomáhá i proces postupné změny v oblasti odpovědnosti (přenos z pouze centrální úrovně na úroveň regionální a úroveň místní) a uplatňování konceptu aktivního začleňování, obojí iniciované a prosazované v rámci Evropské unie. Předkládaná monografie mapuje uplatňované postupy lokálních strategií při řešení problémů spojených se sociálním vyloučením a současně identifikuje faktory, které ovlivňují formování a implementaci agendy sociálního začleňování na lokální úrovni. Vedle toho se pokouší rozkrýt roli klíčových aktérů na tomto poli. Jistá ambice monografie spočívá rovněž v identifikaci faktorů, mechanismů a bariér, které rozvoj zapojení lokálních vlád do procesu sociálního začleňování naopak komplikují. V závěru monografie jsou rozpracována určitá doporučení pro nastavení nástrojů zaměřených na zvyšování role lokálních vlád v procesu sociálního začleňování a na rozvoj mainstreamingu v této oblasti.

Schebelle, Danica - Kubát, Jan - Kotíková, Jaromíra - Vychová, Helena

Průzkum veřejného mínění cizinců z třetích zemí o otázkách integrace a jejich názorech na majoritní společnost a život v ní

Praha: VÚPSV, v.v.i., 2015. 123 s., lit., obr., tab., příl.

ISBN 978-80-7416-225-1

Základním cílem monografie zpracované v rámci projektu financovaného Evropským integračním fondem byl průzkum veřejného mínění cizinců z třetích zemí, a to Ukrajinců, Vietnamských a Rusů o otázkách integrace a jejich názoru na majoritní společnost a život v ní. Zjištění z průzkumu přispěla jak ke zmapování postojů a vztahu cizinců k integraci do české společnosti, tak k prokázání jejich hodnot a norem chování. V rámci metodiky bylo realizováno a vyhodnoceno empirické dotazníkové šetření, které probíhalo ve vybraných krajských městech České republiky. Výsledky šetření byly obohaceny a prohloubeny o poznatky získané sekundární analýzou

dostupných relevantních zdrojů. Součástí projektu bylo navržení vhodných opatření zaměřených na podporu a posílení integračního procesu cizinců z třetích zemí do české majoritní společnosti.

Šlapák, Milan - Svobodová, Kamila - Šťastná, Anna - Holub, Martin

Informování občanů o nabytých důchodových právech a souvisejících skutečnostech nositelem pojištění

Praha: VÚPSV, v.v.i., 2015. 78 s., lit., obr., tab., příl.

ISBN 978-80-7416-217-6

Projekt přináší podobu informačního servisu pro občany České republiky o jejich důchodových právech. Šetření se zaměřilo na identifikaci konkrétních informací, které lidé považují za užitečné, a na to, jak detailní by taková informace měla být. Přesnost informace je velmi důležitá, ale vzhledem ke složitosti formule pro výpočet důchodu v České republice je dosažení přesnosti informace při zachování její srozumitelnosti velice obtížné. Čím detailnější a přesnější informace bude lidem poskytována, tím bude vyšší riziko, že jí nebude porozuměno. Jádrem projektu proto bylo nalezení rovnováhy mezi mírou přesnosti informace podávané občanovi a její obecnou srozumitelností.

Holub, Martin - Šlapák, Milan

Přehodnocení podoby institutu pozůstalostních důchodů ve světle demografických změn

Praha: VÚPSV, v.v.i., 2015. 75 s., lit., obr., tab.

ISBN 978-80-7416-219-0

Pozůstalostní důchody historicky vychází ze společenských podmínek, kdy muž byl živitelem rodiny a žena zůstávala v domácnosti. Podoba tohoto institutu v České republice je dána pozdějšími úpravami sledujícími především genderovou rovnoprávnost, neodráží se v ní však nutnost reagovat na vývoj demografických ukazatelů - zejména úhrnné rozvodovosti a sňatečnosti. Tato monografie přináší identifikaci současných trendů v členských zemích EU a dalších vyspělých zemích světa a na základě výsledků komparace prezentuje cesty možných úprav institutu vdovských a vdoveckých důchodů v České republice v souladu s těmito trendy a přináší kvantifikaci možných dopadů takových úprav na důchodové nároky žen a mužů a na celkovou bilanci důchodového systému.

Holub, Martin - Šlapák, Milan

Způsob sociálního zabezpečení invalidů z mládí ve vybraných zemích EEA

Praha: VÚPSV, v.v.i., 2015. 67 s., lit., tab.

ISBN 978-80-7416-209-1

Monografie popisuje způsob zabezpečení (tj. především právní rámec, v rámci kterého je plnění zajištěno, a také výši plnění, a to jak finanční, tak nefinanční a způsob výpočtu takové dávky) osob, které se z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu existujícího již před 18. rokem věku nemohly soustavně připravovat k pracovnímu uplatnění a po dosažení 18 let věku si nemohou zajistit příjmy ekonomickou aktivitou

(výdělečnou činností, prací) ve vybraných zemích EEA. Práce se dále zabývá otázkou, jak jsou tyto osoby zajištěny v případě, že by se rozhodly migrovat z dané země do jiné země EU, popř. do třetích zemí a popisuje historický vývoj relevantní právní úpravy v posledních 10 letech.

Holub, Martin - Suchomelová, Mirjam - Švehlová, Katarína

Srovnání invalidizace v ČR a v některých evropských zemích

Praha: VÚPSV, v.v.i., 2015. 73 s., lit., obr., tab.

ISBN 978-80-7416-224-4

Hlavním cílem projektu je porovnání invalidizace a jejího vývoje v ČR se situací ve vybraných zemích EU. Pozornost je zaměřena na země s víceetapovým systémem invalidity a invalidních důchodů. Projekt přináší detailní popis pojetí invalidity a invalidních důchodů ve sledovaných evropských zemích, věcných a právních podmínek pro uznávání jednotlivých stupňů invalidity a pro přiznávání invalidních důchodů. Vývoj invalidizace je dokumentován statistickými údaji o nově přiznaných invalidních důchodech v jednotlivých zemích za léta 2012 a 2013 podle počtu všech nově přiznaných invalidních důchodů a podle počtu nově přiznaných „plných“ a „částečných“ invalidních důchodů celkově a v přepočtu na sto tisíc obyvatel. Zároveň byla pozornost zaměřena na dočasnost nebo trvalost nároku na invalidní důchod, na problematiku provádění kontrol zdravotního stavu a trvání invalidity a jejich výsledky, na zdravotní příčiny invalidizace a na věkový aspekt invalidity, tedy věk, v němž je příslušný invalidní důchod přiznáván nejčastěji.

Holub, Martin - Pollnerová, Štěpánka - Šlapák, Milan

Způsoby automatického přizpůsobení důchodového věku naději dožití v zemích EU

Praha: VÚPSV, v.v.i., 2015. 55 s., lit., obr., tab.

ISBN 978-80-7416-220-6

Monografie předkládá detailní popis mechanismu automatického přizpůsobení důchodového věku naději dožití v Dánsku, Nizozemsku, Itálii a na Slovensku. Na základě zjištěných poznatků pak formuluje doporučení pro Českou republiku, jak postupovat při případném zavedení podobného mechanismu do důchodového systému ČR. Řešitel zavedení automatického mechanismu přizpůsobení důchodového věku vývoji naděje dožití v České republice doporučuje. Projekt identifikuje potenciální rizika takového mechanismu a na základě „best practices“ ze zkoumaných zemí navrhuje řešení nejvhodnější pro Českou republiku.

Šimíková, Ivana - Vyhlídal, Jiří

Popis velikosti a struktury skupin osob, které by mohly představovat cílovou skupinu sociálního bydlení

Praha: VÚPSV, v.v.i., 2015. 69 s., tab.

ISBN 978-80-7416-231-2

V monografii se autoři snaží vyjít vstříc požadavku na určení velikosti a struktury skupiny domácností, které by mohly představovat cílovou skupinu pro sociální bydlení.

Vzhledem k absenci vhodnějších empirických dat jsou využity dva soubory dat, a to výběrové šetření Životní podmínky 2013 (EU-SILC 2013) a administrativní data o příjemcích dávek hmotné nouze.

Použitá data pak představují hlavní limit výstupu, neboť nedovolují zachytit významnou část cílové skupiny sociálního bydlení, a to podle typologie ETHOS „osoby bez domova“ a „osoby bez střechy“.

Autoři vytvořili konstrukty cílové skupiny sociálního bydlení, a to jednak skupiny osob či domácností ohrožených ztrátou bydlení z titulu nedostatečných příjmů a pak skupiny osob či domácností vyloučených ze standardního bydlení.

V první kapitole je představena struktura celé populace ČR z hlediska typů domácností a právního důvodu užívání bydlení. Druhá kapitola se věnuje struktuře domácností z hlediska podílu nákladů na bydlení na jejich příjmech. Ve třetí kapitole jsou identifikovány domácnosti ohrožené ztrátou bydlení v důsledku kombinace nízkých příjmů a vysokých nákladů na bydlení a také v důsledku vzniku dluhů spojených s bydlením. Tato kapitola je pak stěžejní pro identifikaci cílové skupiny sociálního bydlení. Poslední dvě kapitoly se zabývají osobami bydlícími v ubytovacích zařízeních a distribucí nevyhovujícího bydlení v populaci.

Holub, Martin - Šlapák, Milan

Způsob a důvody stanovení maximálního vyměřovacího základu pro pojistné

Praha: VÚPSV, v.v.i., 2015. 63 s., lit., tab.

ISBN 978-80-7416-222-0

Projekt mapuje nastavení institutu maximálního vyměřovacího základu v evropských zemích, Kanadě a Spojených státech. Shromážděné poznatky podrobuje komparativní analýze a na jejím základě formuluje doporučení pro Českou republiku. Řešitel doporučuje, aby zákonná definice maximálního vyměřovacího základu pro pojistné nevybočovala z intervalu mezi 300 a 500 % průměrné mzdy v ekonomice. Zároveň doporučuje, aby Česká republika do vyjasnění budoucího směřování systému důchodového zabezpečení zachovala současné znění legislativní úpravy maximálního vyměřovacího základu pro stanovení pojistného na důchodové zabezpečení.

Holub, Martin - Šlapák, Milan

Možnost zavedení sdílení vyměřovacích základů pro stanovení důchodových práv a zohlednění mimomanželských forem soužití při stanovení důchodových práv

Praha: VÚPSV, v.v.i., 2015. 101 s., lit., obr., tab., příl.

ISBN 978-80-7416-218-3

Monografie přináší přehled o možnostech převodu části individuálních důchodových práv získaných pojištěncem ve prospěch rodinného příslušníka nebo i jiné osoby a o možnosti získávání společných důchodových práv více osob a jejich následném dělení v právních úpravách důchodového pojištění ve Švýcarsku a Německu. Dalším výstupem projektu je předložení variantních návrhů na zavedení těchto možností v českém základním důchodovém pojištění a provedení rozboru mikroekonomických a makroekonomických dopadů takových změn. V závěru projektu jsou formulována doporučení o vhodnosti či nevhodnosti uplatnění konceptu sdílení důchodových práv získaných v manželství či možnosti převodu důchodových práv získaných v manželství v případě rozvodu v základním důchodovém systému České republiky, zejména s ohledem na

charakter českého důchodového systému a na konstrukci výpočtové formule pro stanovení důchodové dávky.

Kroupa, Aleš - Pojer, Petr - Veverková, Soňa

Dopady případného útlumu komplexu herního průmyslu na zaměstnanost

Praha: VÚPSV, v.v.i., 2015. 107 s., lit., obr., tab., příl.

ISBN 978-80-7416-229-9

Monografie představuje veřejně dostupné údaje o počtu heren a kasin povolených Ministerstvem financí ČR a obcemi na území ČR a současně i údaje, včetně vlastních odhadů, o počtu zaměstnanců působících v provozovnách v rámci odvětví CZ NACE 92 a oboru výroba výherních přístrojů a terminálů, který je součástí odvětví CZ NACE 32.40. Monografie rovněž poskytuje přehled o firmách působících v uvedených odvětvích. Kromě toho je součástí publikace input-output analýza dat zaměřená na zhodnocení dopadů případných legislativních změn na zaměstnanost v celé České republice a případová studie obsahující odhad dopadů na zaměstnanost v okrese Vyškov.

Holub, Martin - Šlapák, Milan

Minimální podmínky pro nárok na starobní důchod

Praha: VÚPSV, v.v.i., 2015. 67 s., lit., tab.

ISBN 978-80-7416-221-3

Projekt přináší přehled nastavení minimálních podmínek pro získání nároku na důchod v evropských zemích, Kanadě a Spojených státech a podrobuje shromážděné poznatky komparativní analýze. Na základě výsledků řešitel doporučuje zvážit zavedení univerzálního schématu garantujícího minimální příjem ve stáří bez ohledu na účast v důchodovém pojištění. Dále ve třech variantách předkládá možnosti změny úpravy institutu minimální doby pojištění v České republice a případnou možnost zavedení institutu plného důchodu.

Holub, Martin

Procesy periodického hodnocení důchodového systému ve vybraných světových zemích

Praha: VÚPSV, v.v.i., 2015. 58 s., tab., příl.

ISBN 978-80-7416-227-5

Cílem výzkumu bylo identifikování Národních hodnotících zpráv důchodových systémů ve vybraných evropských zemích a USA. V některých zemích je hodnocení důchodových systémů prováděno pravidelně, v dalších pak nahodile. Tyto hodnotící zprávy důchodových systémů jsou prováděny buď přímo na základě zákonem stanovené povinnosti, či jako tradice v dané zemi. V mnoha sledovaných zemích byla za účelem vyhotovení takových hodnotících zpráv vytvořena specializovaná instituce. Projekt objasňuje způsoby sestavení takových zpráv, právní ukotvení a procesy vedoucí k sestavení takových zpráv.

Šlapák, Milan - Holub, Martin

Možnosti souběhu výplaty starobního důchodu a příjmu z výdělečné činnosti

Praha: VÚPSV, v.v.i., 2015. 55 s., lit., tab., příl.

ISBN 978-80-7416-223-7

Monografie přináší podrobné informace o regulaci souběhu výdělečné činnosti a výplaty starobního důchodu v zemích jihovýchodní Asie a Latinské Ameriky ve srovnání se zeměmi pokrytými databází MISSOC. V zemích, kde je základní důchodové zabezpečení poskytováno v rámci příspěvkově definovaného schématu, je režim souběhu výdělečné činnosti a pobírání dávky starobního důchodu zcela uvolněn. To platí i pro pobírání předčasného důchodu. U některých zemí, kde je důchodová dávka poskytována z dávkově definovaných schémat, je výplata důchodu v případě souběžné výdělečné činnosti omezena nejrůznějšími podmínkami vztahujícími se nejčastěji k výši příjmu z výdělečné činnosti či k podmínce věku. Obecně lze konstatovat, že přísnější režim platí ve sledovaných zemích s dávkově definovaným základním schématem důchodového zabezpečení s ohledem na pobírání předčasných důchodů. V některých státech platí s ohledem na regulaci souběhu výdělečné činnosti a starobního důchodu zvláštní režim pro zaměstnance ve veřejném sektoru.

Kořánová, Marie - Krinesová, Lenka - Magerská, Vítězslava - Suchomelová, Mirjam - Švehlová, Katarína

Věcné a právní vymezení statusu osoby se zdravotním postižením v systému zaměstnanosti a podpora zaměstnávání osob se zdravotním postižením ve vybraných evropských zemích

Praha: VÚPSV, v.v.i., 2015. 86 s., lit.

ISBN 978-80-7416-236-7

Cílem monografie je zmapovat problematiku věcného a právního vymezení kategorie osob se zdravotním postižením a způsobu zvýšené ochrany těchto osob na trhu práce v systémech zaměstnanosti vybraných evropských zemích (Belgie, Dánsko, Finsko, Francie, Německo, Nizozemsko, Norsko, Polsko, Rakousko, Slovensko, Švédsko, Velká Británie a ČR). Práce se zabývá způsoby řešení uvedené problematiky v těchto zemích. Popisy systémů jednotlivých zemí jsou rozděleny vždy do tří tematických částí. V první části jsou definovány pojmy zdravotního postižení a osoby se zdravotním postižením v oblasti zaměstnanosti. Druhá část se zabývá otázkami, jakým způsobem se v jednotlivých zemích pro účely politiky zaměstnanosti stanovuje zdravotní postižení, kdo a na základě jakých kritérií ho posuzuje a který orgán rozhoduje o přiznání statusu osoby se zdravotním postižením. Třetí část zahrnuje přehled hlavních opatření a nástrojů využívaných k podpoře zaměstnávání osob se zdravotním postižením a k jejich ochraně na trhu práce.

Kořánová, Marie - Krinesová, Lenka - Magerská, Vítězslava - Suchomelová, Mirjam - Švehlová, Katarína

The factual and legal definition of the status of a person with disability within the employment system and employment support for persons with disabilities in selected European countries

Praha: RILSA, 2015. 86 pp., lit.

ISBN 978-80-7416-238-1

The monograph aims to map the topic of the factual and legal definition of that category of persons with disabilities and methods employed to increase the level of protection of such persons in the labour market within the employment systems of selected European countries (Austria, Belgium, Denmark, Finland, France, Germany, the Netherlands, Norway, Poland, Slovakia, Sweden, the United Kingdom and the Czech Republic). The descriptions of systems in individual countries are always divided into three thematic sections. The first section focuses on defining the terms 'disability' and 'person with disability' with regard to employment area. The second section deals with questions concerning how disability is determined for the purposes of employment policy in each of the countries, who is responsible for assessment and which criteria they employ, and which body finally decides on the granting of the status of a person with disability. The third section includes an overview of the key measures and instruments used in supporting the employment of persons with disabilities and their protection in the labour market.

Beran, Vlastimil - Říhová, Lenka

Monitoring nákladů práce v České republice, ve státech Evropské unie a v USA v letech 2008-2013. Bulletin No. 9

Praha: VÚPSV, v.v.i., 2015. 56 s., lit., obr., tab.

ISBN 978-80-7416-237-4

Monitoring nákladů práce shrnuje roztržštěná data za státy Evropské unie a i data za USA v oblastech nákladů práce, zdanění práce ve vazbě na financování sociálního a zdravotního zabezpečení, podílu práce na nákladech a jednotkových nákladů práce. Pro vystihnoutí trendů se data týkají období let 2008-2013. S ohledem na metodickou roztržštěnost sledování nákladů práce se vymezují jako zdroje aktuální a mezinárodně srovnatelná data z Eurostatu, konkrétně statistika práce a národní účty, OECD, Státní závěrečný účet České republiky a U.S. Departament of commerce, Bureau of Economic Analysis. Zpracování údajů a propočty se opírají o metodiku certifikovanou Ministerstvem práce a sociálních věcí v roce 2013 „Sledování nákladů práce a práce jako výrobního faktoru v České republice a v zahraničí“. Dvouleté zpoždění vyplývá z termínů zpracování vstupních údajů Eurostatem a Českým statistickým úřadem.

Vavrečková, Jana - Dobiášová, Karolína

Začlenění ruské komunity do většinové společnosti

Praha: VÚPSV, v.v.i., 2015. 80 s., lit., obr., tab., příl.

ISBN 978-80-7416-230-5

Monografie o ruské komunitě na českém území je součástí řešení projektů zabývajících se monitoringem integračních procesů cizinců z třetích zemí v České republice (zadavatelem MV ČR). Předmětem jejího zájmu jsou občané Ruské federace a míra jejich integrace do české většinové společnosti; ruská komunita vykazuje na rozdíl od ostatních početně významných cizineckých subpopulací řadu specifik. Smyslem monografie je tyto odlišnosti zjistit, prověřit stav a vývoj ukazatelů integrace v uplynulých pěti letech a doplnit rozbor číselných (administrativních) údajů o relevantní poznatky o názorech, postojích a životě ruských občanů v ČR. Metodologicky vychází monografie ze dvou částí, které se v textu vzájemně prolínají. První část zahrnuje rozbor kvantitativních dat - integračních ukazatelů s orientací na ruskou komunitu (stav roku 2014 a vývoj od roku 2009). Druhá část vychází z kvalitativní sondy

založené na řízených rozhovorech, která obohacuje zjištěné závěry o aktuální názory a postoje ruských imigrantů v České republice.

Občané Ruské federace jsou třetí největší imigrační komunitou v ČR. Nejčastějším důvodem pro jejich pobyt na území České republiky je sloučení rodiny. Charakteristickým rysem ruské komunity je také enormní zájem o studium v České republice. Naopak, ve srovnání s jinými národnostmi je méně častým důvodem pobytu v ČR zaměstnání/podnikání. Typickým jevem je vysoký podíl žen v ruské subpopulaci. Většina ruských imigrantů také vykazovala relativně vysoký socioekonomický status. Rozhovory poukázaly na důležitost existence ruské komunity pro občany Ruské federace žijící v ČR. Z šetření vyplývá, že z hlediska sociální integrace má převažující část respondentů snahu se integrovat do české společnosti. Nicméně byly identifikovány i rizikové skupiny z hlediska integrace: děti imigrantů, které navštěvují ruské školy (s žádnou nebo minimální výukou českého jazyka a českých reálií), ženy v domácnosti a důchodci, kteří se často pohybují jen v „ruském prostředí“. Ohroženou skupinou mohou být i zaměstnanci pracující v rámci tzv. etnické ekonomiky. K segregaci může přispívat i nevyvážená prostorová koncentrace Rusů v rámci ČR.

Průša, Ladislav - Langhamrová, Jana - Bareš, Pavel - Holub, Martin

Náklady na poskytování ošetrovatelské a rehabilitační péče v pobytových zařízeních sociálních služeb

Praha: VÚPSV, v.v.i., 2015. 64 s., lit., obr., tab., příl.

ISBN 978-80-7416-232-9

Financování ošetrovatelské péče v pobytových zařízeních sociálních služeb patří dlouhodobě k jednomu z nejvýznamnějších problémů při poskytování sociálních služeb. Zdravotní pojišťovny - především VZP - v rozporu s platným právním stavem nehradí poskytovatelům sociálních služeb náklady lékařem indikované a ošetřujícím personálem provedené a vykázané péče, vytváří tlak na ošetřující lékaře, aby tuto formu péče klientům pobytových služeb poskytovali, a v rámci své revizní činnosti se snaží minimalizovat rozsah skutečně poskytnuté péče, kterou by měly zaplatit.

Cílem této monografie je proto analyzovat výsledky terénního šetření o rozsahu poskytované ošetrovatelské péče v pobytových zařízeních sociálních služeb, které bylo realizováno v závěru roku 2014, porovnat získané výsledky se skutečnými výdaji zdravotních pojišťoven za tuto formu péče a na tomto základě navrhnout takové řešení, které by přispělo k odstranění nedostatků současného stavu.

Průša, Ladislav - Bareš, Pavel - Holub, Martin - Šlapák, Milan

Vybrané aspekty péče o seniory z hlediska sociálního začleňování

Praha: VÚPSV, v.v.i., 2015. 137 s., lit., obr., tab., příl.

ISBN 978-80-7416-234-3

Cílem předložené monografie je zhodnotit vybrané aspekty, které v souvislosti se stárnutím populace mohou v příštích letech ovlivňovat životní podmínky seniorů. V tomto smyslu byla pozornost soustředěna na hledání odpovědi na tři otázky:

- do jaké míry umožňují starobní důchody zabezpečit potřeby seniorů,
- zda jsou služby sociální péče dostupné ve všech správních obvodech obcí s rozšířenou působností,

- zda je Česká republika připravena na řešení důsledků stárnutí obyvatelstva v oblasti sociálních služeb.

Vedle hledání odpovědí na tyto otázky byla v rámci terénního šetření shromážděna empirická data o životních podmínkách osob starších 55 let žijících ve městech (obcích) do 5 000 obyvatel tak, aby v následujícím období bylo možné koncipovat mj. doporučení ke zlepšení podmínek pro zajištění nezávislého života seniorů a osob v předseniorském věku.

Průša, Ladislav - Bareš, Pavel - Langhamrová, Jana

Stěžejní východiska pro tvorbu dlouhodobé strategie rozvoje sociálních služeb na území města Písku jako obce s rozšířenou působností do r. 2030

Praha: VÚPSV, v.v.i, 2015. 127 s., lit., obr., tab., příl.

ISBN 978-80-7416-233-6

Jednou z klíčových kompetencí, kterou město Písek má jako obec s rozšířenou působností, je poskytování celého spektra sociálních služeb osobám, které v tomto regionu žijí. Pro realizaci těchto činností však město nemá k dispozici dostatek informací především z hlediska dlouhodobých vizí, koncepcí a strategií. Cílem předložené monografie je proto shromáždit stěžejní východiska pro tvorbu dlouhodobé strategie rozvoje sociálních služeb na území města Písku jako obce s rozšířenou působností do r. 2030, na jejichž základě by město Písek mohlo v předstihu reagovat na očekávané sociální a ekonomické jevy a skutečnosti.

Statistické údaje dokumentující činnost oddělení knihovnicko-informačních služeb v roce 2015

Přírůstky fondu knihovny: 222

Stav fondu knihovny: 21 271 knihovních jednotek

Zpracovávané časopisy: 42

Přírůstky bibliografických záznamů (publikací, časopiseckých článků, právních předpisů a jiných dokumentů): 1 231 záznamů

Počet materiálů stažených z monitorovaných webových stránek: 123 záznamů

Počet návštěv uživatelů knihovny: 542

Počet výpůjček: 1 194

Počet návštěv internetových stránek VÚPSV, v.v.i.: 30 460 návštěv, tj. průměrně 586 návštěv týdně

Počet návštěv stránek oddělení knihovnicko-informačních služeb:

on-line katalog: 1 400

Zlatý fond sociální politiky: 308

evidence publikační činnosti pracovníků ústavu: 1 181

Referenční služby: 123

Přehled publikační činnosti pracovníků VÚPSV, v.v.i. v roce 2015

odborné monografie vydané v domácích vydavatelstvích

Vidovičová, Lucie - Wija, Petr a kol. *Pracovní dlouhověkost: východiska, příležitosti, výzvy*. Praha: Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR, 2015. 112 s. ISBN 978-80-260-7988-0

Sirovátka, Tomáš - Horák, Pavel - Horáková, Markéta - Hora, Ondřej - Suchanec, Miroslav - Rákoczyová, Miroslava. *Česká politika zaměstnanosti v době krize a po krizi*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. 230 s. ISBN 978-80-210-7149-0

kapitoly v odborných monografiích vydaných v domácích vydavatelstvích

Havlíková, Jana. *Role informačních a komunikačních technologií a služeb asistovaného života při podpoře stárnutí v přirozeném prostředí*. In: Sociální práce se seniory v kontextu kritické gerontologie. Brno: Masarykova Univerzita, 2015. s. 69-89 (21 s.). ISBN 978-80-210-7864-2

Kubalčíková, Kateřina - Havlíková, Jana. *Demografické souvislosti*. In: Sociální práce se seniory v kontextu kritické gerontologie. Brno: Masarykova Univerzita, 2015. s. 13-17 (5 s.). ISBN 978-80-210-7864-2

Vychová, Helena. *Vzdělávací politika*. In: Sociální politika. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015, s. 456-461, 473-484 (18 s.). ISBN 978-80-7478-921-2

odborné články v zahraničních impaktovaných časopisech

Horáková, Markéta - Horák, Pavel. *Zjišťování situace osob znevýhodněných na trhu práce prostřednictvím konceptu zaměstnatelnosti*. In: Sociológia. ISSN 0049-1225. Roč. 47, č. 5 (2015), s. 451-473 (23 s.)

Lehmann, Štěpánka - Havlíková, Jana. *Predictors of the Availability and Variety of Social Care Services for Older Adults: Comparison of Central European Countries*. In: Journal of Social Service Research. ISSN 0148-8376 (print); 1540-7314 (Online). - Roč. 41, č. 1 (2015), s. 113-132 (20 s.)

Kubalčíková, Kateřina - Havlíková, Jana. *The potential of domiciliary care service in the Czech Republic to promote ageing in place*. In: European Journal of Social Work. ISSN 1369-1457. Roč. 18, č. 1 (2015), s. 65-80 (16 s.)

odborné články v zahraničních recenzovaných časopisech

Barvíková, Jana. *Jižní Město as a Place to Live from the Perspective of Two Generations of Its First Inhabitants*. In: Economic and Business Review. ISSN 1580-0466. Roč. 17, č. 2 (2015), s. 249-257 (9 s.)

odborné články v domácích recenzovaných časopisech

Barvíková, Jana. *Faktory selhávání pěstounské péče v České republice v pozadí nedávných legislativních změn*. In: FÓRUM sociální politiky. ISSN 1802-5854. Roč. 9, č. 1 (2015), s. 10-17 (8 s.)

Barvíková, Jana. *Konference „Sladování pracovního, rodinného a soukromého života: výzva současnosti“*. In: Fórum sociální politiky. ISSN 1802-5854. Roč. 9, č. 2 (2015), s. 30

Barvíková, Jana. *Anketa k pěstounské péči*. In: FÓRUM sociální politiky. ISSN 1802-5854. Roč. 9, č. 5 (2015), s. 26-28 (2 s.)

Barvíková, Jana. *Anketa „Bariéry v plnění oznamovací povinnosti případů násilí na dětech a jejich řešení“*. In: FÓRUM sociální politiky. ISSN 1802-5854. Roč. 9, č. 6 (2015), s. 25-28 (4 s.)

Barvíková, Jana. *Konference: „Cochemská praxe v České republice“*. In: Fórum sociální politiky. ISSN 1802-5854. Roč. 9, č. 4 (2015), s. 25-27 (3 s.)

Barvíková, Jana. *Jak nejlépe pomáhat rodinám*. In: Fórum sociální politiky. ISSN 1802-5854. Roč. 9, č. 1 (2015), s. 31

Holub, Martin - Šlapák, Milan. *Deset let důchodového pojištění v ČR jako členské země EU*. In: Fórum sociální politiky. ISSN 1802-5854. Roč. 9, č. 2 (2015), s. 2-6 (5 s.)

Hubíková, Olga - Havlíková, Jana - Musil, Libor - Kubalčíková, Kateřina. *Pracovní podmínky výkonu sociální práce v rámci agendy příspěvku na péči*. In: Sociální práce / Sociální práce. ISSN 1213-6204. Roč. 15, č. 2 (2015), s. 3-24 (22 s.)

Nešporová, Olga. *Flexibilní režim čerpání rodičovského příspěvku a sladování rodičovství s placenou prací*. In: FÓRUM sociální politiky. ISSN 1802-5854. Roč. 9, č. 6(2015), s. 10-18 (9 s.)

Nešporová, Olga. *Z pražské 12. mezinárodní konference Evropské sociologické asociace*. In: FÓRUM sociální politiky. ISSN 1802-5854. Roč. 9, č. 5 (2015), s. 30

Psychlová, Kristýna - Holpuch, Petr. *Možnosti využití tuzemských a zahraničních zkušeností pro koncepci celostátního sčítání osob bez domova v ČR*. In: Demografie. ISSN 0011-8265. Roč. 57, č. 3 (2015), s. 245-269 (25 s.)

Průša, Ladislav. *Financování služeb sociální péče v ČR - teorie a praxe*. In: FÓRUM sociální politiky. ISSN 1802-5854. Roč. 9, č. 3 (2015), s. 2-9 (8 s.)

Průša, Ladislav. *Vývoj sociálních příjmů obyvatelstva v letech 2000-2014*. In: Demografie. ISSN 0011-8265. Roč. 57, č. 2 (2015), s. 187-204 (18 s.)

Průša, Ladislav. *Důsledky stárnutí populace na potřebu služeb sociální péče do roku 2030*. In: Demografie. ISSN 0011-8265. Roč. 57, č. 3 (2015), s. 231-244 (14 s.)

Průša, Ladislav - Holub, Martin - Šlapák, Milan. *Dostupnost služeb sociální péče ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností*. In: Scientia et Societas. ISSN 1801-7118. Roč. 11, č. 4 (2015), s. 163-185 (23 s.)

Sirovátka, Tomáš - Hradecký, Ilja. *Konsenzuální konference o bezdomovectví v ČR: příprava, průběh a výstupy*. In: Fórum sociální politiky. ISSN 1802-5854. Roč. 9, č. 2(2015), s. 22-25 (4 s.)

Šimíková, Ivana. *Možné důsledky implementace zákona o sociálních službách perspektivou kritiky modelu New Public Management*. In: Sociální práce/Sociální práca. ISSN 1213-6204. Roč. 15, č. 1 (2015), s. 24-35 (12 s.)

Vavrečková, Jana. *Indikátory integrace cizinců z třetích zemí v ČR a začlenění ruské komunity do většinové společnosti (informace o projektu EIF a jeho řešení)*. In: FÓRUM sociální politiky. ISSN 1802-5854. Roč. 9, č. 6 (2015), s. 30

Vidovičová, Lucie. *Index aktivního stárnutí a jeho potenciál*. In: FÓRUM sociální politiky. ISSN 1802-5854. Roč. 9, č. 5 (2015), s. 29-30 (2 s.)

Vyhlídal, Jiří - Zelenková, Iveta - Klimplová, Lenka. *Hodnocení možnosti uplatnění vybraných prvků švédského monitoringu potřeb trhu práce v podmínkách ČR*. In: FÓRUM sociální politiky. ISSN 1802-5854. Roč. 9, č. 4 (2015), s. 2-8 (7 s.)

Vychová, Helena. *Transformace veřejných služeb zaměstnanosti v ČR*. In: FÓRUM sociální politiky. ISSN 1802-5854. Roč. 9, č. 3 (2015), s. 24-28 (5 s.)

odborné články v ostatních časopisech

Průša, Ladislav. *Sonda v regionech. Dostupnost pobytových služeb sociální péče ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností*. In: Rezidenční péče. ISSN 1801-8718. Roč. 11, č. 2 (2015), s. 16-17 (2 s.)

příspěvky v domácích sbornících

Průša, Ladislav. *Vybavenost správních obvodů obcí s rozšířenou působností službami sociální péče*. In: Sborník z konference Reprodukce lidského kapitálu - vzájemné vazby a souvislosti, Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2015. ISBN 978-80-245-2112-1, s. 268-278 (11 s.). Dostupné z: <http://kdem.vse.cz/resources/relik15/download/pdf/49-Prusa-Ladislav-paper.pdf>

Šťastná, Anna - Kyzlinková, Renáta. *(Ne)Plánování rodičovství - přechod k otcovství u mužů v České republice*. In: Sborník z konference Reprodukce lidského kapitálu - vzájemné vazby a souvislosti, Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2015. ISBN 978-80-245-2112-1, s. 366-383 (18 s.). Dostupné z: <http://kdem.vse.cz/resources/relik15/download/pdf/58-Stastna-Anna-paper.pdf>

P ř e h l e d o účasti pracovníků VÚPSV, v.v.i. na seminářích a konferencích, kde v r. 2015 prezentovali získané poznatky

jméno pracovníka	místo a termín konference	název konference	pořadatel	téma vystoupení
Bareš Pavel	Ústí nad Labem 22. října 2015	Realizace politiky přípravy na stárnutí	FDV, MPSV	Poznatky z empirického výzkumu realizovaného mezi seniory a osobami v před-seniorském věku
	Praha 8. října 2015	Realizace politiky přípravy na stárnutí	FDV, MPSV	Poznatky z empirického výzkumu realizovaného mezi seniory a osobami v před-seniorském věku
	Praha 20. října 2015	Poradní komise pro statistiku spotřebitelských cen	Český statistický úřad	Koš spotřebitelských cen
	Průhonice 23.-24. října 2015	Business škola 2015	Svaz průmyslu a dopravy České republiky	Mění se trh práce
Beran Vlastimil	Praha 2. prosince 2015	38. zasedání Meziresortního orgánu pro potírání nelegálního zaměstnávání cizinců	Meziresortní orgán pro potírání nelegálního zaměstnávání cizinců, MPSV ČR	Problematika nelegální práce a nehlášené práce a odhad jejich dopadu na veřejné rozpočty České republiky
	Praha 27. března 2015	Budoucnost zaměstnanosti v EU	Úřad vlády České republiky	Méně práce, flexibilní pracovní doba a více volného času
	Karolinka 2.-4. září 2015	XIII. mezinárodní vědecká konference Hospodářská politika zemí EU	VŠB - TU Ostrava a Slezská univerzita Opava	Illegal Employment in the Czech Republic
	Praha 17. září 2015	Setkání odborníků nad národní Strategii sociálního začleňování 2014-2020	Evropská síť proti chudobě a sociálnímu vyloučení, MPSV ČR, Charita ČR	Zajištění slušných životních podmínek: minimální mzda, chudoba pracujících osob, dávkové systémy, předluženost
	Praha 5. listopadu 2015	Strategie boje proti sociálnímu vyloučení na období 2015-2020	Úřad vlády České republiky - agentura pro sociální začleňování	Zaměstnanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit a zaměstnanců ohrožených sociálním vyloučením
	Ljubljana (Slovinsko) 22.-23. dubna 2015	European Conference for Social Work Research	European Social Work Research Association	Social services for older people in the Czech Republic: Towards deinstitutionalization or marketization?
Havlíková Jana	Praha 16. června 2015	Workshop ke koncepci Metodiky sociálního šetření v rámci řízení o příspěvku na péči	VÚPSV, v.v.i.	Komunikace mezi sociálními pracovníky agentury příspěvku na péči a posudkovými lékaři během řízení o příspěvku na péči

pokračování tabulky

jméno pracovníka	místo a termín konference	název konference	pořadatel	téma vystoupení
Havlíková Jana	Praha 22. října 2015	Workshop k pilotáži Metodiky sociálního šetření v rámci řízení o příspěvek na péči	VÚPSV, v.v.i.	Příprava na sociální šetření a využívání různých zdrojů informací
	Brno 19. listopadu 2015	Sociální práce a sociální služby	Institut pro veřejnou politiku a sociální práci při FSS MU	Trendy v sociálních službách pro seniory
Holub Martin	Praha 17.-18. dubna 2015	Teoretické a praktické aspekty veřejných financí	VŠE	Consideration of Child Care Periods in Old-age Pension Systems
	Ostrava 8.-9. září 2015	Veřejná ekonomika a správa 2015	Ekonomická fakulta, VŠB - Technická univerzita Ostrava	Relation of pension insurance contributions and the number of raised children
Hubíková Olga	Praha 16. června 2015	Workshop ke koncepci Metodiky sociálního šetření v rámci řízení o příspěvek na péči	VÚPSV, v.v.i.	Věrohodnost soc. šetření a objektivizace získaných poznatků
	Praha 22. října 2015	Workshop k pilotáži Metodiky sociálního šetření v rámci řízení o příspěvek na péči	VÚPSV, v.v.i.	Posouzení přiměřenosti péče u žadatelů o příspěvek na péči
Jana Paloncyová	Praha 3. února 2015	Sladování pracovního, rodinného a soukromého života: výzva současnosti	ČMKOS, Friedrich Ebert Stiftung	Teorie a praxe mateřské a rodičovské dovolené v ČR a ve Francii
Kotíková Jaromíra	Ostrava 12. února 2015	Rada hospodářské a sociální dohody Moravskoslezského kraje	Rada hospodářské a sociální dohody Moravskoslezského kraje	Tvorba pracovních míst
	Praha 20. října 2015	Služby pro domácnost	MPSV ČR	Analýza zahraničních zkušeností a návrh směřování v ČR
Kubalčíková Kateřina	Praha 27. listopadu 2015	Metodika individuální a komplexní práce s klienty ÚP ČR	MPSV ČR	Evaluace využívaných nástrojů při individuální a komplexní práci s klienty ÚP
	Ljubljana (Slovinsko) 22.-23. dubna 2015	European Conference for Social Work Research	European Social Work Research Association	Social services for older people in the Czech Republic: Towards deinstitutionalization or marketization?
	Brno 16. září 2015	Konference k 25. výročí založení Univerzity třetího věku na MU	Masarykova Univerzita - U3V	Celoživotní vzdělávání jako významný prvek soudobé sociální práce
	Praha 16. června 2015	Workshop ke koncepci "Metodiky sociálního šetření v rámci řízení o Pnp"	Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v.v.i. - výzkumné centrum Brno	Prezentace výsledků výzkumů realizovaných VÚPSV, v.v.i.
Kuchařová Věra	Lund (Švédsko) 8.-12. června 2015	Social services, welfare state and places	COST Action IS1102, School of Social Work, University Lund	The de-institutionization of care in Central Europe - Czech and Slovak case
	Pariž (Francie) 21.-22. října 2015	The EU Mutual Learning Programme in Gender Equality: Support to lone parents	ÖSB Consulting, Vienna (European Commission)	Reluctant support to lone parents in the Czech Republic

pokračování tabulky

jméno pracovníka	místo a termín konference	název konference	pořadatel	téma vystoupení
Kuchařová Věra	Brno 10. listopadu 2015	Rodinná politika v centru pozornosti obcí Jihočeského kraje	KÚ Jihočeského kraje	Role komunální rodinné politiky v oblasti péče o děti
	Praha 11. září 2015	Driving forces behind demographic trends in Visegrad countries: The role of migration and family formation	Hungarian Demographic Research Institute, Budapest, Přírodovědecká fakulta UK Praha	Childcare policies in the Czech Republic
Kyzlinková Renata	Praha 12.-13. listopadu 2015	RELIK 2015 - Reprodukce lidského kapitálu: Vzájemné vazby a souvislosti - VIII. ročník	VŠE Praha	(Ne) Plánování rodičovství - přechod k otčovství u mužů v České republice
	Dublin (Irsko) 25.-26. března 2015	Annual Meeting - Network of European Correspondents	Eurofound	CAR on "Improving working conditions in occupations with multiple disadvantages" - Czech example of responses and feedback
Lehmann Štěpánka	Brusel (Belgie) 4.-6. března 2015	Women's health and work	The European Trade Union Institute (ETUI)	Work-Life Balance in (Central and Eastern) Europe from the Perspective of Women's Health
	Dublin (Irsko) 25.-26. března 2015	Annual Meeting - Network of European Correspondents	Eurofound	CAR on "Improving working conditions in occupations with multiple disadvantages" - Czech example of responses and feedback
	Praha 17.-19. listopadu 2015	SANOFI European Works Council Training	ASTREES, IRshare	Industrial Relations in the Czech Republic
Musil Libor	Dublin (Irsko) 7.-8. prosince 2015	Research experts meeting on Working time patterns for a sustainable work	Eurofound	CAR "Changing Working Time Patterns for Sustainable Work" - First Findings
	Praha 16. června 2015	Workshop ke koncepci Metodiky sociálního šetření v rámci řízení o příspěvek na péči	VÚPSV, v.v.i.	Prezentace výsledků výzkumů realizovaných VÚPSV, v.v.i.
	Praha 22. října 2015	Workshop k pilotáži Metodiky sociálního šetření v rámci řízení o příspěvek na péči	VÚPSV, v.v.i.	Prezentace výsledků výzkumů realizovaných VÚPSV, v.v.i.
Nešporová Olga	Praha 25.-28. srpna 2015	The 12th International Conference of the European Sociological Association. Differences, Inequalities and Sociological Imagination.	The European Sociological Association	Transition to Fatherhood: Plans versus Reality; the Czech Case.
Pojer Petr	Praha 11. listopadu 2015	Souvislosti regulace hazardních her v České republice	MF ČR	Dopady zpřísňující legislativy na zaměstnanost v herním průmyslu
Průša Ladislav	Praha 13. ledna 2015	Demografická změna a role měst v rozvoji komunitních zdravotních a sociálních služeb	Institut důstojného stárnutí Diakonie ČCE	Zdravotně-sociální problematika z pohledu VÚPSV, v.v.i. - aktuální poznatky a priority pro další výzkum

pokračování tabulky

jméno pracovníka	místo a termín konference	název konference	pořadatel	téma vystoupení
Průša Ladislav	Ostrava 17. dubna 2015	Podpora rozvoje komunitních zdravotně-sociálních služeb	Institut důstojného stárnutí Diakonie ČCE	Možnosti rozvoje komunitních zdravotně -sociálních služeb
	Praha 18. dubna 2015	Teoretické a praktické aspekty veřejných financí	Vysoká škola ekonomická v Praze	Uloha českých důchodů při zabezpečení potřeb starých osob v závislosti na míře jejich soběstačnosti z pohledu sociální politiky
	Velký Meder (Slovensko) 14. května 2015	Nové výzvy pre sociálnu politiku a globálny trh práce	Ekonomická univerzita v Bratislavě	Vývoj hmotné podpory rodin v ČR po r. 2005
	Karolínka 3. září 2015	Hospodářská politika v členských zemích EU	VŠB - TU Ostrava	Služby sociální péče ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností a jejich dostupnost
	Ostrava 8. září 2015	Veřejná ekonomika a správa	VŠB - TU Ostrava	Je důchodový systém v ČR dlouhodobě udržitelný?
	Praha 4. listopadu 2015	Sociální disputatione	VÚPSV, v.v.i.	Financování sociálních služeb v ČR - teorie a praxe
	Praha 12. listopadu 2015	Reprodukce lidského kapitálu – RELIK - 2015	Vysoká škola ekonomická v Praze	Vybavenost správních obvodů obcí s rozšířenou působností službami sociální péče
	Praha 18. listopadu 2015	Podpora pečujících v systému sociálních služeb	Institut důstojného stárnutí Diakonie ČCE	Podpora pečujících v rámci sociálních služeb a rodinné politiky - aktuální poznatky z pohledu VÚPSV, v.v.i.
	Praha 9. prosince 2015	Mezinárodní konference zaměstnavatelů sektoru veřejných služeb	Unie zaměstnavatelských svazů	Dostupnost veřejných služeb v ČR
	Praha 10. prosince 2015	Financování zdravotní péče v pobytových zařízeních sociálních služeb	Charita ČR	Financování zdravotní péče v pobytových zařízeních sociálních služeb
	Praha 17. září 2015	Setkání odborníků nad národní Strategii sociálního začleňování 2014 - 2020	Evropská síť proti chudobě a sociálnímu vyloučení, MPSV ČR, Charita ČR	Zajištění slušných životních podmínek: minimální mzda, chudoba pracujících osob, dávkové systémy, předluženost
	Praha 5. listopadu 2015	Strategie boje proti sociálnímu vyloučení na období 2015-2020	Úřad vlády České republiky - agentura pro sociální začleňování	Zaměstnanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit a zaměstnanců ohrožených sociálním vyloučením
	Praha 19. listopadu 2015	Strukturální mise OECD	OECD, MPSV ČR	Specifika českého trhu práce: produktivita práce, nerovnost mezd

Říhová Lenka

pokračování tabulky

jméno pracovníka	místo a termín konference	název konference	pořadatel	téma vystoupení
Sirovátka Tomáš	Praha 10. listopadu 2015	Chudoba a úroveň mezd	Fridrich Ebert Stiftung a ČMKOS	Vystoupení: Chudoba, deprivace, sociální vyloučení: koncepty, měření, problémy
	Praha 10.-11. listopadu 2015	Peer review (program EC-CZ): quality early childcare services	MPSV ČR	aktivní účast v diskusi
	Budapešť (Maďarsko) 3. listopadu 2015	Social policies and poverty in Hungary	EC - Hungary country desk DG EMPL	Poverty and Czech social policy - comparing with Hungary
Szabo Julius	Praha 3. června 2015	Indikátory integrace cizinců z třetích zemí v ČR a začlenění ruské komunity do většinové společnosti	VÚPSV, v.v.i.	Ruská komunita z pohledu médií
Šimíková Ivana	Praha 17. září 2015	Setkání odborníků nad národní Strategií sociálního začleňování 2014 -2020	Evropská síť proti chudobě a sociálnímu vyloučení EAPN ČR, o. s.	Podněty pro monitorování a hodnocení Strategie sociálního začleňování
Šlapák Milan	Pardubice 28. dubna 2015	Výzkumné projekty v regionálním rozvoji	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR	Metodika prevence ztráty bydlení v České republice
	Praha 17.-18. dubna 2015	Teoretické a praktické aspekty veřejných financí	VŠE v Praze	Analysis of Impact of Sharing of Pension Rights between Spouses
	Ostrava 8.-9. září 2015	Veřejná ekonomika a správa 2015	Ekonomická fakulta, VŠB - Technická univerzita Ostrava	The present and the future of the institution of widow's and widower's pensions
Štátná Anna	Praha 11. září 2015	Driving forces behind demographic trends in Visegrad countries: The role of migration and family formation	Hungarian Demographic Research Institute, Budapest, Přírodovědecká fakulta UK Praha	Childcare policies in the Czech Republic
	Praha 12.-13. listopadu 2015	RELIK 2015 - Reprodukce lidského kapitálu: Vzájemné vazby a souvislosti - VIII. ročník	VŠE Praha	(Ne) Plánování rodičovství - přechod k otčovství u mužů v České republice
Vavrečková Jana	Praha 3. června 2015	Indikátory integrace cizinců z třetích zemí v ČR a začlenění ruské komunity do většinové společnosti	VÚPSV, v.v.i.	Charakteristika ruské komunity z pohledu kvantitativních dat
Veverková Soňa	Praha 11. listopadu 2015	Souvislosti regulace hazardních her v České republice	MF ČR	Dopady zpřísňující legislativy na zaměstnanost v herním průmyslu
Vidovičová Lucie	Brusel (Belgie) 15.-18. dubna 2015	Building an Evidence base for active ageing policies: Active Ageing Index and its Potential"	European Commission, UNECE, Oxford Institute of Ageing	The expected, perceived, and valued social roles of older people: a secondary analysis of European surveys
Zajíčková Drahomíra	Praha 29. září 2015	Kulatý stůl o nerovném odměňování žen a mužů a nerovnostech v penzi	Gender studies, Otevřená společnost	Nerovné odměňování žen a mužů a nerovnostech v penzi

Přehled projektů v r. 2016

grantové projekty

Dlouhodobá strategie rozvoje sociálních služeb na území města Písku jako obce s rozšířenou působností do r. 2030, (TA ČR)

Náklady na poskytování ošetrovatelské a rehabilitační péče v pobytových zařízeních sociálních služeb, (TA ČR)

Využívání poznatků sociálního šetření v sociální práci se žadateli o příspěvek na péči, (TA ČR)

Vybrané aspekty péče o seniory z hlediska sociálního začleňování, (TA ČR)

Metodika systému monitorování a evaluace dotačních programů Úřadu vlády ČR zaměřených na integraci romské menšiny, (TA ČR)

Faktory určující rozhodnutí o odchodu do důchodu, (TA ČR)

Preference seniorů a realita jejich ekonomické situace v komparaci s činností municipalit v rámci programu aktivního stárnutí - manuál pro sociální odbory vybraných municipalit, (TA ČR)

Monitoring změn v zahraničních důchodových systémech, (TA ČR)

EIRO (European Industrial Relations Observatory), EWCO (European Working Conditions Observatory), ERM (European Restructuring Monitor), (European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions)

IMPact project - Improving Measurement of Public support to Personal and household services, (European Federation for Services to Individuals)

Tři pilíře bezpečí, (ESF)

Otcovství a mateřství v kontextech trhu práce a sociální politiky, (GA ČR)

Changing Patterns of Working Time for Sustainable Work in Europe, (European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions)

Labour Relations and Social Dialogue in Central Eastern and South East Europe, (Friedrich-Ebert-Stiftung)

institucionální rozvoj

Vydávání časopisu FÓRUM sociální politiky

Zlatý fond sociální politiky

další činnost

Analýza české veřejné správy v „okolí“ českého penzijního systému: rodinná politika, zdravotní péče, dlouhodobá péče, bydlení, nezaměstnanost a sociální podpora; jejich propojení s důchodovým systémem.

Spolupráce Úřadu práce České republiky se zaměstnavateli při umisťování cizinců z třetích zemí na trh práce České republiky s možností dalšího využití pro průběžný monitoring.

Analýza dostupnosti bydlení a analýza stávající bytové situace seniorů.

Specifické terénní výběrové šetření podmínek zajištění výchovy dětí a finanční a materiální úrovně dnešních rodin s dětmi (zejména jejich percepce soudobých rodinně-politických a souvisejících opatření na podporu těchto rodin) v rámci probíhajícího projektu Rodiny s dětmi v ČR - Sociodemografická a příjmová analýza.

Stanoviska Dozorčí rady VÚPSV, v.v.i.

V Praze dne 27. května 2016

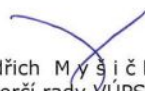
S t a n o v i s k o
Dozorčí rady VÚPSV, v.v.i.
k návrhu Výroční zprávy o činnosti a hospodaření VÚPSV, v. v. i.
za rok 2015 a k účetní závěrce za rok 2015

V souladu s povinnostmi stanovenými Dozorčí radě zákonem č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů, přezkoumala Dozorčí rada VÚPSV, v.v.i. návrh Výroční zprávy VÚPSV, v.v.i. za rok 2014. K dispozici měla tyto podklady:

- návrh Výroční zprávy o činnosti a hospodaření VÚPSV, v.v.i. za rok 2015,
- roční účetní závěrku VÚPSV, v.v.i. za rok 2015,
- zprávu nezávislého auditora Ing. Josefa Běloubka ze dne 29. března 2016 určenou pro VÚPSV, v.v.i.

Po zhodnocení těchto podkladů Dozorčí rada VÚPSV, v.v.i. schvaluje Výroční zprávu o činnosti a hospodaření VÚPSV, v.v.i. za rok 2015 a konstatuje, že se hospodaření VÚPSV, v.v.i. v roce 2015 uskutečnilo v souladu s obecně závaznými právními předpisy a že účetní závěrka zobrazuje správně majetek, závazky, vlastní jmění, finanční situaci a výsledek hospodaření. Dozorčí rada VÚPSV, v.v.i. neshledala porušení zásad řádného využívání majetku instituce k realizaci její hlavní činnosti a ani ohrožení účelu, ke kterému byla instituce zřízena. K výsledkům hospodaření ústavu Dozorčí rada VÚPSV, v.v.i. nemá připomínky a ztotožňuje se závěry nezávislého auditora.

Stanovisko Dozorčí rada VÚPSV, v.v.i. schválila na svém řádném zasedání dne 2. června 2016.

Mgr. Bedřich Myšíčka
předseda Dozorčí rady VÚPSV, v.v.i.

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i.
Karlovo nám. 1359/1, 128 00 Praha 2
IČO: 45773009, DIČ: CZ45773009

tel.: +420 211 152 711
www.vupsv.cz

Zpráva o činnosti Dozorčí rady VÚPSV, v.v.i. v r. 2015

Zpráva o činnosti
Dozorčí rady Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí, v.v.i.
v roce 2015

Členy Dozorčí rady VÚPSV, v.v.i. k 31. prosinci 2015 byli:

- Mgr. Bedřich Myšíčka – předseda,
- Ing. Petra Chmelíková - místopředsedkyně,
- Ing. Štefan Duháň,
- Mgr. Kateřina Jirková,
- Zuzana Krejčíková,
- Ing. Jan Škorpík.

Výše jmenovaní členové jsou bezúhonní a splňují podmínky bodů (4) a (5) § 17 zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění. Uvedené fyzické osoby jsou způsobilé k právním úkonům, nebyly pravomocně odsouzeny za trestné činy, jejichž skutková podstata souvisí s předmětem činnosti VÚPSV, v.v.i. a nebyla jim uložena sankce podle zvláštních právních předpisů upravujících výkon odborné činnosti související s předmětem činnosti veřejné výzkumné instituce.

V hodnoceném období se Dozorčí rada VÚPSV, v.v.i. sešla na dvou řádných zasedáních, na kterých:

- projednala a schválila Výroční zprávu o činnosti a hospodaření VÚPSV, v.v.i. za rok 2014,
- projednala a schválila Zprávu o činnosti Dozorčí rady za r. 2014,
- projednala a schválila návrh plánu výzkumné činnosti VÚPSV, v.v.i. na r. 2015, vč. jeho aktualizace,
- projednala a schválila návrh rozpočtu VÚPSV, v.v.i. na r. 2015, vč. jeho aktualizace,
- projednala a schválila Zprávu o činnosti Dozorčí rady VÚPSV, v.v.i. v roce 2014,
- projednala a schválila Stanovisko Dozorčí rady VÚPSV, v.v.i. k Výroční zprávě o činnosti a hospodaření VÚPSV, v.v.i. za r. 2014 a k účetní uzávěrce za r. 2014.

Mgr. Bedřich Myšíčka
předseda Dozorčí rady VÚPSV, v.v.i.

Ověření účetní závěrky, výrok auditora

Titulní list

**Výzkumný ústav práce a sociálních věcí,
veřejná výzkumná instituce
Praha**

**OVĚŘENÍ ÚČETNÍ ZÁVĚRKY
VEŘEJNÉ VÝZKUMNÉ INSTITUCE
ZA OBDOBÍ OD 1.1.2015 DO 31.12.2015**

Rozdělovník:

výtisk číslo: 1 - 2 Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v.v.i., se sídlem Karlovo náměstí 1359/1,
Praha 2, PSČ 128 00

výtisk číslo: 3 AUDIT Litoměřice s.r.o., se sídlem Vrchlického 17/248, 412 01 Litoměřice

Základní údaje o veřejné výzkumné instituci
Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v.v.i.,
se sídlem Karlovo náměstí 1359/1, Praha 2, PSČ 128 00

Předmět činnosti	: <i>Předmětem hlavní činnosti je vědecký výzkum v oblasti politiky zaměstnanosti, trhu práce, rozvoje lidských zdrojů, otázek příjmové a mzdové politiky, pracovních podmínek, sociálního dialogu a kolektivního vyjednávání, systému sociální ochrany, problematiky rodiny, rovných příležitostí, demografického vývoje, vývoje sociální struktury, životních podmínek a životní úrovně. Na podporu vlastní výzkumné činnosti a pro potřeby vědecké veřejnosti a občanů ústav rozvíjí dokumentační, rešeršní, ediční a vydavatelskou činnost, provozuje a rozšiřuje odbornou knihovnu, a to v rámci Českého informačního centra sociální ochrany (ČICSO), které je jeho nedílnou součástí. Svou činností VÚPSV, v.v.i. přispívá ke zvyšování úrovně poznání a vzdělanosti a k využití výsledků vědeckého výzkumu v praxi. Ve spolupráci s vysokými školami se spolupodílí na zabezpečení doktorského studia a vychovává vědecké pracovníky. Příprava podkladů a doporučení pro orgány státní správy, zejména pak zřizovatele, a to na základě využití jak aplikovaného, tak i základního výzkumu a činnost prováděná na základě požadavků i jiných organizačních složek státu nebo územních samosprávných celků ve veřejném zájmu a podporovaná z veřejných prostředků tak, jak stanoví § 21 odst. 2 písm. a) zákona č. 341/2005 Sb.</i>
Název veřejné výzkumné instituce	: <i>Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v.v.i.</i>
Právní forma	: <i>Veřejná výzkumná instituce</i>
Sídlo veřejné výzkumné inst.	: <i>Karlovo náměstí 1359/1, 128 00 Praha 2</i>
IČO	: <i>45773009</i>
Ředitel	: <i>Doc. Ing. Ladislav Průša, CSc.</i>
Zástupce ředitele	: <i>Mgr. Aleš Kroupa</i>
Podklady předával	: <i>Paní Zuzana Krejčíková účetní veřejné výzkumné instituce</i>

Důvod provedení ověření	:	<i>Na základě žádosti Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí, v.v.i. v Praze.</i>
Předmět ověřování	:	<i>Ověření ke dni 31. prosinci 2015 u veřejné výzkumné instituce Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v.v.i. v Praze.</i>
Ověření provedla společnost	:	<i>AUDIT Litoměřice s.r.o., Vrchlického 248/17, Litoměřice – číslo oprávnění 474 vydané Komorou auditorů ČR v Praze</i>
Jméno auditora	:	<i>Ing. Josef Běloubek, číslo oprávnění 1022, vydané Komorou auditorů ČR v Praze</i>
Provedení ověření	:	<i>3. března 2016 – 29. března 2016</i>
Den dokončení ověření	:	<i>29. března 2016</i>
Zřizovací listina	:	<i>Sepsaná Ministerstvem práce a sociálních věcí v Praze ze dne 30.6.2006 a podepsaná ministrem a provedenou změnou zřizovací listiny ze dne 23.12.1992 podepsanou rovněž ministrem. Nová zřizovací listina nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2007. Dne 15.9.2014 bylo vydáno Opatření o úplném znění zřizovací listiny Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí, v.v.i. pod číslem jednacím 2014/72998-321</i>
Použité předpisy k ověření	:	<i>Zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech</i> <i>Mezinárodní auditorské standardy</i> <i>Aplikační doložky Komory auditorů ČR k ISA 700 – požadavky na zprávu auditora</i>
Metoda ověřování	:	<i>Mezinárodní auditorské standardy požadují naplánování a provedení ověření tak, aby auditor získal přiměřené ujištění o tom, že účetní závěrka neobsahuje významné nesprávnosti. Ověření k datu 31. 12 2015 zahrnovalo ověření úplnosti a průkaznosti částek a informací uvedených v účetní závěrce a posouzení správnosti a vhodnosti účetních postupů a významných odhadů učiněných vedením veřejné výzkumné instituce při jejím sestavení. Auditorské postupy byly provedeny výběrovým způsobem s ohledem na významnost vykazovaných skutečností.</i>
Přílohy ke zprávě auditora	:	<i>Výkaz zisku a ztráty, rozvaha a příloha k 31.12.2015.</i>

ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA URČENÁ PRO
Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v.v.i.,
se sídlem Karlovo náměstí 1359/1, Praha 2, PSČ 128 00

Auditorská zpráva určená zřizovateli a vedení veřejné výzkumné instituce

Zpráva o účetní závěrce

Provedl jsem audit přiložené účetní závěrky Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí v.v.i., která se skládá z rozvahy k 31.12.2015, výkazu zisku a ztráty za rok končící 31.12.2015, a přílohy této účetní závěrky Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí v.v.i., která obsahuje popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace. Údaje o Výzkumném ústavu práce a sociálních věcí v.v.i. jsou uvedeny v bodě 1 přílohy této účetní závěrky.

Odpovědnost statutárního orgánu účetní jednotky za účetní závěrku

Statutární orgán Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí v.v.i. je odpovědný za sestavení účetní závěrky, která podává věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy, a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Odpovědnost auditora

Moji odpovědností je vyjádřit na základě mého auditu výrok k této účetní závěrce. Audit jsem provedl v souladu se zákonem o auditorech, mezinárodními auditorskými standardy a souvisejícími aplikačními doložkami Komory auditorů České republiky. V souladu s těmito předpisy jsem povinen dodržovat etické požadavky a naplánovat a provést audit tak, abych získal přiměřenou jistotu, že účetní závěrka neobsahuje významné (materiální) nesprávnosti.

Audit zahrnuje provedení auditorských postupů k získání důkazních informací o částkách a údajích zveřejněných v účetní závěrce. Výběr postupů závisí na úsudku auditora, zahrnujícím i vyhodnocení rizik významné (materiální) nesprávnosti údajů uvedených v účetní závěrce způsobené podvodem nebo chybou. Při vyhodnocování těchto rizik auditor posoudí vnitřní kontrolní systém relevantní pro sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz. Cílem tohoto posouzení je navrhnout vhodné auditorské postupy, nikoli vyjádřit se k účinnosti vnitřního kontrolního systému účetní jednotky. Audit též zahrnuje posouzení vhodnosti použitých účetních metod, přiměřenosti účetních odhadů provedený vedením i posouzení celkové prezentace účetní závěrky.

Jsem přesvědčen, že důkazní informace, které jsem získal, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření mého výroku.

Výrok auditora

Podle mého názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí v.v.i. k 31.12.2015 a nákladů a výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící 31.12.2015 v souladu s českými účetními předpisy.

V Litoměřicích, dne 29. března 2016

AUDIT Litoměřice s.r.o.
číslo oprávnění 474
Vrchlického 248/17, Litoměřice

Ing. Josef Běloubek
auditor
číslo oprávnění 1022

ORGANIZACE: 45773009

Příloha č.1 k vyhlášce č. 504/2002 Sb.
s účinností pro účetní jednotky,
u kterých hlavním předmětem
činnosti není podnikání

ROZVAHA (BALANCE)

k 31.12.2015
(v celých tisících Kč)

IČO
45773009

Název, sídlo a právní forma
účetní jednotky

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v.v.i.
Karlovo náměstí 1359/1
128 00 Praha 2
Veřejná výzkumná instituce

AKTIVA		Pol. číslo	Stav k 01.01.	Stav k 31.12.2015
Název položky	Účet		1	2
A. Dlouhodobý majetek celkem	p. 2+10+21+29	001	178	303
I. Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	p. 3 až 9	002	3 211	2 873
1. Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	(012)	003	0	0
2. Software	(013)	004	734	560
3. Ocenitelná práva	(014)	005	0	0
4. Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	(018)	006	2 477	2 313
5. Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	(019)	007	0	0
6. Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	(041)	008	0	0
7. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	(051)	009	0	0
II. Dlouhodobý hmotný majetek celkem	p. 11 až 20	010	5 831	4 355
1. Pozemky	(031)	011	0	0
2. Umělecká díla, předměty a sbírky	(032)	012	35	34
3. Stavby	(021)	013	0	0
4. Samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí	(022)	014	3 034	2 746
5. Pěstitelské celky trvalých porostů	(025)	015	0	0
6. Základní stádo a tažná zvířata	(026)	016	0	0
7. Drobný dlouhodobý hmotný majetek	(028)	017	2 762	1 575
8. Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	(029)	018	0	0
9. Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	(042)	019	0	0
10. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	(052)	020	0	0
III. Dlouhodobý finanční majetek celkem	p. 22 až 28	021	0	0
1. Podíly v ovládaných a řízených osobách	(061)	022	0	0
2. Podíly v osobách pod podstatným vlivem	(062)	023	0	0
3. Dluhové cenné papíry držené do splatnosti	(063)	024	0	0
4. Zápůjčky organizačním složkám	(066)	025	0	0
5. Ostatní dlouhodobé zápůjčky	(067)	026	0	0
6. Ostatní dlouhodobý finanční majetek	(069)	027	0	0
7. Pořizovaný dlouhodobý finanční majetek	(043)	028	0	0
IV. Oprávky k dlouhodobému majetku celkem	p. 30 až 40	029	-8 864	-6 925
1. Oprávky k nehmotným výsledkům výzkumu a vývoje	(072)	030	0	0
2. Oprávky k softwaru	(073)	031	- 653	- 521
3. Oprávky k ocenitelným právům	(074)	032	0	0
4. Oprávky k drobnému dlouhodobému nehm. majetku	(078)	033	-2 477	-2 313
5. Oprávky k ostatnímu dlouhodobému nehm. majetku	(079)	034	0	0
6. Oprávky ke stavbám	(081)	035	0	0
7. Oprávky k samost. hmotným movitým věcem a soub. hmot. movit. věcí	(082)	036	-2 972	-2 516
8. Oprávky k pěstitelským celkům trvalých porostů	(085)	037	0	0
9. Oprávky k základnímu stádu a tažným zvířatům	(086)	038	0	0
10. Oprávky k drobnému dlouhodobému hmot. majetku	(088)	039	-2 762	-1 575
11. Oprávky k ostatnímu dlouhodobému hmot. majetku	(089)	040	0	0

Název položky	Účet	Pol. číslo	Stav k 01.01.	Stav k 31.12.2015
			1	2
B. Krátkodobý majetek celkem	p. 42+52+72-81	041	8 686	11 120
I. Zásoby celkem	p. 43 až 51	042	0	0
1. Materiál na skladě	(112)	043	0	0
2. Materiál na cestě	(119)	044	0	0
3. Nedokončená výroba	(121)	045	0	0
4. Polotovary vlastní výroby	(122)	046	0	0
5. Výrobky	(123)	047	0	0
6. Zvlášta	(124)	048	0	0
7. Zboží na skladě a v prodejnách	(132)	049	0	0
8. Zboží na cestě	(139)	050	0	0
9. Poskytnuté zálohy na zásoby	(z 314)	051	0	0
II. Pohledávky celkem	p. 53 až 71	052	2 246	5 151
1. Oděratelé	(311)	053	0	1
2. Směnky k inkasu	(312)	054	0	0
3. Pohledávky za eskontované cenné papíry	(313)	055	0	1
4. Poskytnuté provozní zálohy	(z 314)	056	0	7
5. Ostatní pohledávky	(315)	057	0	0
6. Pohledávky za zaměstnanci	(335)	058	0	0
7. Pohledávky za institucemi soc. zabezp. a veř. zdrav. poj	(336)	059	0	0
8. Daň z příjmů	(341)	060	0	0
9. Ostatní přímé daně	(342)	061	0	0
10. Daň z přidané hodnoty	(343)	062	0	0
11. Ostatní daně a poplatky	(345)	063	0	0
12. Nároky na dotace a ostatní zúčtování se st. rozpočtem	(346)	064	2 246	5 142
13. Nároky na dotace a ostatní zúčtování s rozpočtem orgánů územních samosprávných celků	(348)	065	0	0
14. Pohledávky za společníky sdruženými ve společnosti	(358)	066	0	0
15. Pohledávky z pevných termínovaných operací a opcí	(373)	067	0	0
16. Pohledávky z vydaných dluhopisů	(375)	068	0	0
17. Jiné pohledávky	(378)	069	0	0
18. Dohadné účty aktivní	(388)	070	0	0
19. Opravná položka k pohledávkám	(391)	071	0	0
III. Krátkodobý finanční majetek celkem	p. 73 až 80	072	6 246	5 761
1. Pokladna	(211)	073	15	30
2. Ceniny	(213)	074	12	12
3. Účty v bankách	(22x)	075	6 219	5 719
4. Majetkové cenné papíry k obchodování	(251)	076	0	0
5. Dluhové cenné papíry k obchodování	(253)	077	0	0
6. Ostatní cenné papíry	(256)	078	0	0
7. Pořizovaný krátkodobý finanční majetek	(259)	079	0	0
8. Peníze na cestě	(261)	080	0	0
IV. Jiná aktiva celkem	p. 82 až 84	081	194	208
1. Náklady příštích období	(381)	082	194	208
2. Příjmy příštích období	(385)	083	0	0
3. Kursové rozdíly aktivní	(386)	084	0	0
Aktiva celkem	p. 1+41	085	8 864	11 423

PASIVA		Pol. číslo	Stav k 01.01.	Stav k 31.12.2015
Název položky	Účet		3	4
A. Vlastní zdroje celkem	p. 87+91	086	7 724	7 372
I. Jmění celkem	p. 88 až 90	087	7 724	7 372
1. Vlastní jmění	(901)	088	177	304
2. Fondy	(91x)	089	7 547	7 068
3. Oceňovací rozdíly z přecenění finančního majetku a závazků	(921)	090	0	0
II. Výsledek hospodaření celkem	p. 92 až 94	091	0	0
1. Účet výsledku hospodaření	(963)	092	0	0
2. Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	(931)	093	0	0
3. Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	(932)	094	0	0
B. Cizí zdroje celkem	p. 96+98+106+130	095	1 138	4 051
I. Rezervy celkem	p. 97	096	0	0
1. Rezervy	(941)	097	0	0
II. Dlouhodobé závazky celkem	p. 99 až 105	098	0	0
1. Dlouhodobé bankovní úvěry	(951)	099	0	0
2. Vydané dluhopisy	(953)	100	0	0
3. Závazky z pronájmu	(954)	101	0	0
4. Přijaté dlouhodobé zálohy	(955)	102	0	0
5. Dlouhodobé směnky k úhradě	(958)	103	0	0
6. Dohadné účty pasivní	(z 389)	104	0	0
7. Ostatní dlouhodobé závazky	(959)	105	0	0
III. Krátkodobé závazky celkem	p. 107 až 129	106	121	2 235
1. Dodavatelé	(321)	107	76	149
2. Směnky k úhradě	(322)	108	0	0
3. Přijaté zálohy	(324)	109	0	0
4. Ostatní závazky	(325)	110	0	0
5. Zaměstnanci	(331)	111	4	3
6. Ostatní závazky vůči zaměstnancům	(333)	112	0	0
7. Závazky k institucím sociálního zabezpečení a veřejného zdravotního pojištění	(336)	113	0	1 459
8. Daň z příjmu	(341)	114	0	0
9. Ostatní přímé daně	(342)	115	0	576
10. Daň z přidané hodnoty	(343)	116	3	25
11. Ostatní daně a poplatky	(345)	117	0	0
12. Závazky ze vztahu ke státnímu rozpočtu	(346)	118	0	0
13. Závazky ze vztahu k rozpočtu orgánů územních samosprávných celků	(348)	119	0	0
14. Závazky z upsaných nesplac. cen, papírů a podílů	(367)	120	0	0
15. Závazky ke společníkům sdruženým ve společnosti	(368)	121	0	0
16. Závazky z pevných termínovaných operací a opcí	(373)	122	0	0
17. Jiné závazky	(379)	123	0	23
18. Krátkodobé bankovní úvěry	(231)	124	0	0
19. Eskontní úvěry	(232)	125	0	0
20. Vydané krátkodobé dluhopisy	(241)	126	0	0
21. Vlastní dluhopisy	(255)	127	0	0
22. Dohadné účty pasivní	(z 389)	128	38	0
23. Ostatní krátkodobé finanční výpomoci	(249)	129	0	0

Název položky	Účet	Pol. číslo	Stav k 01.01.	Stav k 31.12.2015
			3	4
IV. Jiná pasiva celkem	p. 131 až 133	130	1 017	1 816
1. Výdaje příštích období	(383)	131	24	466
2. Výnosy příštích období	(384)	132	993	1 350
3. Kursové rozdíly pasivní	(387)	133	0	0
Pasiva celkem	p. 86+95	134	8 862	11 423

Odesláno dne:	Razítko:	Podpis odpovědné osoby:	Podpis osoby odpovědné za sestavení:	Okamžik sestavení:
08-03-2016		Zuzana Krejčíková	doc. Ing. L. Průša, CSc.	08.03.2016 12:58:24
VÚPSV <i>riisa</i> VÝZKUMNÝ ÚSTAV PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ veřejná výzkumná instituce Karlovo náměstí 1359/1, 128 00 Praha 2 Tel.: 211 152 711, IČ: 45773009, DIČ: CZ45773009		Telefon: 211 152 711		

ORGANIZACE: 45773009

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY

Příloha č.2 k vyhlášce č. 504/2002 Sb.
s účinností pro účetní jednotky,
u kterých hlavním předmětem
činnosti není podnikání

k 31.12.2015
(v celých tisících Kč)

IČO
45773009

Název, sídlo a právní forma
účetní jednotky

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v.v.i.
Karlovo náměstí 1359/1
128 00 Praha 2

Veřejná výzkumná instituce

Název položky	Účet	Pol. číslo	Činnost	
			hlavní	hospodářská
			1	2
A. Náklady				
I. Spotřebované nákupy celkem	p. 2 až 5	1	490	0
1.Spotřeba materiálu	(501)	2	490	0
2.Spotřeba energie	(502)	3	0	0
3.Spotřeba ostatních neskladovatelných dodávek	(503)	4	0	0
4.Prodané zboží	(504)	5	0	0
II.Služby celkem	p. 7 až 10	6	5 687	0
5.Opravy a udržování	(511)	7	15	0
6.Cestovné	(512)	8	421	0
7.Náklady na reprezentaci	(513)	9	57	0
8.Ostatní služby	(518)	10	5 194	0
III.Osobní náklady celkem	p. 12 až 16	11	29 637	0
9.Mzdové náklady	(521)	12	21 922	0
10.Zákonné sociální pojištění	(524)	13	7 246	0
11.Ostatní sociální pojištění	(525)	14	0	0
12.Zákonné sociální náklady	(527)	15	424	0
13.Ostatní sociální náklady	(528)	16	45	0
IV.Daně a poplatky celkem	p. 18 až 20	17	0	0
14.Daň silniční	(531)	18	0	0
15.Daň z nemovitosti	(532)	19	0	0
16.Ostatní daně a poplatky	(538)	20	0	0
V.Ostatní náklady celkem	p. 22 až 29	21	197	0
17.Smluvní pokuty a úroky z prodlení	(541)	22	0	0
18.Ostatní pokuty a penále	(542)	23	0	0
19.Odpis nedobytné pohledávky	(543)	24	0	0
20.Úroky	(544)	25	0	0
21.Kursově ztráty	(545)	26	0	0
22.Dary	(546)	27	0	0
23.Manka a škody	(548)	28	0	0
24.Jiné ostatní náklady	(549)	29	197	0
VI.Odpisy,prodaný majetek,tvorba rezerv a opr.položek celkem	p. 31 až 36	30	127	0
25.Odpisy dlouhodobého nehmot. a hmot. majetku	(551)	31	127	0
26.Zůstat.cena prodaného dlouhod. nehm.a hmot.maj.	(552)	32	0	0
27.Prodané cenné papíry a podíly	(553)	33	0	0
28.Prodaný materiál	(554)	34	0	0
29.Tvorba rezerv	(556)	35	0	0
30.Tvorba opravných položek	(559)	36	0	0
VII.Poskytnuté příspěvky celkem	p. 38 a 39	37	0	0
31.Poskyt. příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami	(581)	38	0	0
32.Poskytnuté členské příspěvky	(582)	39	0	0
VIII.Daň z příjmů celkem	p. 41	40	0	0
33.Dodatečné odvody daně z příjmů	(595)	41	0	0
Náklady celkem	p. 1+6+11+17+21+ 30+37+40	42	36 138	0

Název položky	Účet	Pol. číslo	Činnost	
			hlavní	hospodářská
			1	2
B. Výnosy				
I.Tržby za vlastní výkony a za zboží celkem	p. 44 až 46	43	194	0
1.Tržby za vlastní výroby	(601)	44	0	0
2.Tržby z prodeje služeb	(602)	45	194	0
3.Tržby za prodané zboží	(604)	46	0	0
II.Změny stavu vnitroorganizačních zásob celkem	p. 48 až 51	47	0	0
4.Změna stavu zásob nedokončené výroby	(611)	48	0	0
5.Změna stavu zásob polotovarů	(612)	49	0	0
6.Změna stavu zásob výrobků	(613)	50	0	0
7.Změna stavu zvířat	(614)	51	0	0
III.Aktivace celkem	p. 53 až 56	52	0	0
8.Aktivace materiálu a zboží	(621)	53	0	0
9.Aktivace vnitroorganizačních služeb	(622)	54	0	0
10.Aktivace dlouhodobého nehmotného majetku	(623)	55	0	0
11.Aktivace dlouhodobého hmotného majetku	(624)	56	0	0
IV.Ostatní výnosy celkem	p. 58 až 64	57	2 575	0
12.Smluvní pokuty a úroky z prodlení	(641)	58	0	0
13.Ostatní pokuty a penále	(642)	59	0	0
14.Platby za odepsané pohledávky	(643)	60	0	0
15.Úroky	(644)	61	0	0
16.Kursově zisky	(645)	62	0	0
17.Zúčtování fondů	(648)	63	2 575	0
18.Jiné ostatní výnosy	(649)	64	0	0
V.Tržby z prodeje maj., zúčtování rezerv a opr.položek celkem	p. 66 až 72	65	3	0
19.Tržby z prodeje dlouhodobého nehmot. a hmot.majetku	(652)	66	3	0
20.Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	(653)	67	0	0
21.Tržby z prodeje materiálu	(654)	68	0	0
22.Výnosy z krátkodobého finančního majetku	(655)	69	0	0
23.Zúčtování rezerv	(656)	70	0	0
24.Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	(657)	71	0	0
25.Zúčtování opravných položek	(659)	72	0	0
VI.Přijaté příspěvky celkem	p. 74 až 76	73	0	0
26.Přijaté příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami	(681)	74	0	0
27.Přijaté příspěvky (dary)	(682)	75	0	0
28.Přijaté členské příspěvky	(684)	76	0	0
VII.Provozní dotace celkem	p. 78	77	33 366	0
29.Provozní dotace	(691)	78	33 366	0
Výnosy celkem	p. 43+47+52+57+65+73+77	79	36 138	0
C. Výsledek hospodaření před zdaněním	p. 79 - 42	80	0	0
30.Daň z příjmů	(591)	81	0	0
D. Výsledek hospodaření po zdanění	p. 80 - 81	82	0	0

Název položky	Pol. číslo	Činnost hlavní+hospodářská
Výsledek hospodaření před zdaněním	p. 80/1+2	83
Výsledek hospodaření po zdanění	p. 82/1+2	84

Odesláno dne:	Razítko:	Podpis odpovědné osoby:	Podpis osoby odpovědné za sestavení:	Okamžik sestavení:
08 -03- 2016		Zuzana Krejčíková	doc. Ing. L. Pouš, CSc.	08.03.2016 12:59:11
VÚPSV řilsa VÝZKUMNÝ ÚSTAV PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ veřejná výzkumná instituce		Telefon: 211 152 711		

Karlovo náměstí 1359/1, 128 00 Praha 2
Tel.: 211 152 711, IČ 45773009 DIČ: CZ45773009

Příloha k účetní závěrce za rok 2015

1. Základní údaje

1.1. Výzkumný ústav práce a sociálních věcí byl zřízen Ministerstvem práce a sociálních věcí dnem 15. září 1992 jako rozpočtová organizace. Změnou zřizovací listiny s účinností od 1. ledna 1993 se mění z rozpočtové na příspěvkovou organizaci. K 1. lednu 2007 se právní forma organizace změnila na veřejnou výzkumnou instituci. K tomuto dni byla organizace zapsána v rejstříku veřejných výzkumných institucí vedeném Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Předmětem hlavní činnosti je vědeckým výzkumem přispívat k poznání a prognózování socioekonomického rozvoje společnosti. Cílem další činnosti je především podpora MPSV ČR při výkonu státní správy. Jinou činnost podle zákona 341/2005 Sb. VÚPSV, v.v.i. v roce 2015 neprováděl.

1.2. Průměrný přepočtený počet úvazků v roce 2015 byl 43,34.

Z toho: ředitel doc. Ing. Ladislav Průša, CSc.	úv. 1,00
náměstek pro vědu a výzkum Mgr. Aleš Kroupa	úv. 1,00

1.3. Osobní náklady:	29 637 tis. Kč
Z toho: mzdové náklady	21 922 tis. Kč
zdrav. + soc. poj.	7 246 tis. Kč
fond sociální	424 tis. Kč
ostatní soc. náklady	45 tis. Kč

2. Informace o účetních metodách a obecných zásadách

2.1. Nakupované zásoby a nehmotný a hmotný majetek jsou oceňovány v pořizovacích cenách. K pořízení majetku vlastní činností nedošlo.

2.2. V roce 2015 nebylo uplatněno ocenění reprodukční pořizovací cenou.

2.3. V roce 2015 byl podle interní směrnice hmotný i nehmotný majetek účetně odepisován ve shodě s odpisovým plánem organizace po dobu 36 měsíců. Drobný dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek, pořízený do 31.12.2006, je veden na účtech 018 a 028 do vyřazení. Majetek v pořizovací hodnotě do hodnoty podle zákona č.586/1992 Sb. o daních z příjmů je od 1.1.2007 účtován výsledkově do nákladů a je veden v operativní evidenci majetku.

2.4. Nebyly účtovány žádné opravné položky.

2.5. Účetní jednotka při účtování postupuje v souladu s těmito předpisy ve znění jejich pozdějších úprav: zákon č.563/1991 Sb., o účetnictví, vyhláška č.504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v.v.i.
Karlovo náměstí 1359/1, Praha 2

o účetnictví, Českými účetními standardy č. 401 až 414 pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání.

2.6. Mezi rozvahovým dnem a dnem sestavení účetní závěrky nedošlo k významným událostem majícím vliv na věrný obraz výsledku hospodaření.

2.7. K 31.12.2015 nebyla evidována žádná pohledávka v cizí měně. Zůstatek valutové pokladny k rozvahovému dni byl 60,- euro. Korunový ekvivalent 1 621,50 Kč přepočten kurzem 27,025 CZK/1EUR z 31.12.2015.

2.8. Účetní jednotka nemá žádný dlouhodobý finanční majetek.

2.9. K 31.12.2015 účetní jednotka evidovala závazky celkem 2 235 793,70 Kč v tom:

Závazky vůči dodavatelům	149 603,41 Kč
Závazky vůči zaměstnancům	3 400,- Kč
Závazky k institucím soc.zabezpečení a veř.zdr.pojištění	1 458 590,- Kč
Přímé daně	576 325,- Kč
DPH	24 743,29 Kč

2.10. Účetní jednotka neeviduje žádné závazky, které by nebyly uvedeny v rozvaze.

2.11. Výsledek hospodaření z hlavní činnosti je nulový. V průběhu roku 2015 měla organizace výnosy z těchto zdrojů: institucionální dotace na rozvoj v.v.i., finanční prostředky na další činnost, účelové dotace, finanční prostředky na zahraniční granty a zakázky, tuzemské zakázky, tržby z prodeje publikací, časopisu a materiálu, použití vlastních prostředků z rezervního fondu.

2.12. Způsob zjištění základu daně: nulový výsledek hospodaření je zvýšen o daňově neuznatelné výdaje 288 741,10 Kč. Ve smyslu ustanovení § 20 odst. 7, zákona o daních z příjmů č.586/1992 Sb., v platném znění, byl základ daně snížen o 288 741,10 Kč, výsledná daňová povinnost za rok 2015 je 0 Kč.

2.13. Pohyby dlouhodobého majetku:

Stav nehmotného maj. k 1.1.2015 brutto	3 211 tis. Kč
Přírůstky	0 tis. Kč
Úbytky	339 tis. Kč
Stav k 31.12.2015	2 872 tis. Kč
Stav oprávek nehmot.majetku k 1.1.2015	3 130 tis. Kč
Přírůstky	42 tis. Kč
Úbytky	339 tis. Kč
Stav k 31.12.2015	2 833 tis. Kč
Stav hmotného majetku k 1.1.2015 brutto	5 830 tis. Kč
Přírůstky	253 tis. Kč
Úbytky	1 728 tis. Kč
Stav k 31.12.2015	4 355 tis. Kč

Stav opravěk hmot.majetku k 1.1.2015	5 734 tis. Kč
Přirůstky	84 tis. Kč
Úbytky	1 728 tis. Kč
Stav k 31.12.2015	4 090 tis. Kč

2.14. Přijaté finanční prostředky

Institucionální dotace na rozvoj VVI	8 412 tis. Kč
Prostředky na další činnost	14 248 tis. Kč
Účelové dotace od TA ČR, MV ČR	11 008 tis. Kč

2.15. Účetní jednotka během účetního období neposkytla ani nepřijala žádné dary.

2.16. Během účetního období účetní jednotka neuspořádala žádnou veřejnou sbírku.

2.17. Výsledek hospodaření za účetní období 2015 byl nulový.

2.18. Majetek účetní jednotky není zatížen zástavním právem.

V Praze dne 8. 3. 2016

Sestavila Zuzana Krejčíková

Schválil doc., Ing., Ladislav Průša, CSc.

